

δ'. Ο ^Ω φονδέντα δοδλον ανει-
λειν ομολογών εν τῷ Ακουιλίῳ,
εἰ καὶ μὴ ανείλεν, ὡς ομολογών
κρατεῖται.

ε'. Ο σιωτέρμυ ^Θ χρεωστέιν Πέ-
ρον, ὅς ἡν̄ περὶ τῷ, ἢ μὴ περὶ τῷ
παρξιν ἐτελεύτησε, κατακρίνεται.

ς'. Ο δῆλον π σιωτέρμυρος, κα-
τακρίνεται· ὁ ἀδῆλον, οὐ πῶ· ἄλ-
λὰ ἀναγκάζεται δῆλον αὐτὸ ποιῆ-
σαι· εἰ δὲ καὶ περὶ τῷ ομολογή-
σῃ, ἀναγκάζεται ποσότητα εἰπεῖν.

Εἰ δὲ ^Ε ἀρχὸν ἀπαρτῶ ὡς ἐμὸν,
σὺ δὲ ομολογεῖς ἔχῃ, δοκεῖ τῆς
ἐμῆς διαδοτείας ἀποφανθῆναι.
ἐν οἷα δή ποτε ἀγωγῇ ὁ ομολογήσας
ἀντὶ κατακρινέντος βῆ, καὶ ἔχῃ τῷ
τετραμῖνον, ἥς ἐν τὸς εἰ μὴ παράχῃ,
ἢ δίκη κατ' αὐτὸ ἀποπράττει.

Ο ἐν ἀποποισίᾳ μου ομολογήσας,
οὐ κατέχεται μὲν ὡς ομολογήσας.
οὐδὲ ὁ περὶ ὑποηρεσιῶν ὁμολογῶν· οὐ-
δεὶς γὰρ ἀπὸν π καταδικάζεται. Δε-
κεῖ ὅ ἐντολέα ἢ κηδεμόνα παρῆ-
ναι· εἰ δὲ εἰς τούτων ομολογήσῃ,
οὐ πάρα πῶς κριμα ὁ περὶ τῷ
τυπος.

Οπου δὲ ἀνέρος εἴη, ἀνθεντίαν
ἐπιτρέπου ζήτῃ μιν. ἀφῆλιξ σιω-
μολογῶν ἀποκαθίσταται.

Γὰρ ομολογῶν ἔχῃ τῷ περὶ
θεομίαν τῷ κατακρινέντῳ εἰς ἀπό-
δοσιν.

ζ'. Σιωτέρμυρος κληρονόμου χρεω-

IV. Si is cum quo lege Aqui- L. 4.
lia agitur, confessus est ser-
uum occidisse, licet non oc-
ciderit, ex confesso tenetur.

V. Qui Petrum debere se L. 5.
confessus est, qui iam mor-
tuus erat, vel post litis con-
testationem decessit, con-
demnatur.

VI. Certum confessus, con- L. 6.
demnatur, qui incertum, non
item. sed cogitur certum con-
fiteri. item qui rem confessus
est, quantitatem dicere co-
gitur.

Sed & si fundum vindicem §. 1.
meum esse, tunc confitea-
ris, videtur pronuntiatum,
dominij mei fundum esse. In §. 2.
quacumque actione confessus
pro iudicato est, & quadri-
mestre tempus habet, intra
quod si non restituat, lis ad-
uersus ipsum aestimabitur.

Qui me absente confessus §. 3.
est, non tenetur veluti con-
fessus: nec qui iurat de ope-
ris: nemo enim absenti con-
demnatur. sufficit autem pro-
curatorem, tutorem, cura-
toremve praesentem esse. si
verò vnus eorum confessus
fit, principali siue litis domi-
no non praedudicatur.

In pupillo tutoris auctori- §. 4.
tatem exigimus. Minor con-
fessus restituitur.

Confessus quilibet idem §. 5.
cum iudicato ad restitutio-
nem tempus habet.

VII. Cum heres fideicom- L. 7.

X x iiij

- missum debere confiteretur, si arbitrer ad restituendum datus compererit ipsum nihil debere, si quidem quasi soluto eo datus sit, propter difficultatem fortè ineundæ rationis bonorum defuncti, potest reum etiam post confessionem eius absolvere. si verò quòd nihil relictum sit, non absoluet, sed ad prætorum remittet, ut absoluator.
- L. 8. VIII. Non omnimodò confessus condemnatur, si dubitetur an res, de qua confessus est, in rerum natura sit.
- L. 1. C. IX. Confessus in iure siue apud tribunal pro iudicato est.

α' εἶν λεγόντων, εἰ ὁ δοθεὶς ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως διαγνώμων ἄλλοι μὴ χρεώσῃν αὐτὸν, εἰ μὴ ὡς κατὰ βληθέντος αὐτοῦ ἐδόθη, διὰ τὴν δυσχέρειαν τυχόντος συμψηφισμοῦ τῆς οὐσίας, δυνάται ἀπολύειν τὸν φερόντα ἢ μὴ τὸ σωθῆναι. εἰ δὲ διὰ τὸ μηδὲν καταλειφθῆναι, ἐκ ἀπολύσεως μὴ, παραπέμψῃ τὴν ἀρχὴν, εἰς τὸ ἐκείνῳ ἀπολῦσαι.

η'. Οὐ πάντως ὁ ὁμολογῶν κατὰδικάζεται, εἰ τὸ πρῶτον πρὸς οὐ σωθέντος, ἀμφισβιάζεται, εἰ ἔστι.

θ'. Οὐ βήματι ὁμολογήσας, ὡς ὁ καταδικασθεὶς ὅστις.

ΤΙΤΛΟΣ Ε'.

ΠΕΡΙ ΕΚΣΤΑΣΕΩΣ ΥΠΑΡΧΟΝΤΩΝ.

TITVLVS V.

DE CESSIONE BONORVM.

- L. 1. D. I. **E**IVS qui ob restitutionem ædificij credidit, potior est causa.
- L. 2. II. In personalibus actionibus qui crediderunt, ut pecunia eorum ad priores creditores perveniret, in locum eorum succedunt.
- L. 3. III. Is qui bonis cessit, bonis suis non caret ante venditionem eorum. quare si ea velit defendere, non veneunt.
- L. 4. IV. Is qui bonis cessit, si quid postea adquisierit, in

α'. Ο Δανείσας εἰς ἐπανόρθωσιν οἴκου προσημᾶται.

β'. Ἐν ταῖς προσωπικαῖς, οἱ δανείσαντες ἐφ' ᾧ τοῖς προφορμαῖς δοθῆναι δανεισάσας, εἰς τὸν τόπον αὐτῶν ἐπιστρέφονται.

γ'. Ο ἑκστάς, οὐ στερεῖται τῶν οὐκείων πρὸς τὴν προσημᾶν αὐτὰ. εἰ οὐκ ἔχει διεκδικῆσαι αὐτὰ, οὐ πρὸς ἀσκονται.

δ'. Ο ἑκστάς εἰ ὑπὸ κτήσεται, εἰς

ὅσον ὑπορεῖ ἀπαιτεῖται. ὅτι δὲ οὐ-
δὲ ἀπὸ ἄλλου ἑνὸς ὀχλεῖται.

ε. Ο ἑκαστὸς, εἴτα θέλων ἑαυτὸν
διεκδικῆσαι, κωλύει πλὴν πρῶτον.

ς. Ο μὲν τὸ ἐκτελεῖν μέτρια
κτιστὸς, οὐ πάρα διαπρασιν.
τὸ δὲ ἐκ τῆς ποσότητος διακρίνεται.
εἰ δὲ πρὸς μιλιαῖον ἢ ἐτήσιον δαπάνη-
μα διὰ οἶκτον αὐτῷ κατέλιπεν, οὐ
παρασκονταί ἐκ δούλου τὰ αὐτῷ.
τὸ αὐτὸ καὶν χρηστὸς αὐτῷ ἐδόθη,
ἢ κατελείφθη εἰς καθημερινὸν δα-
πάνημα.

ζ. Εἰ ὁ ἑκαστὸς, τὰ πρῶτα
αὐτῷ πρῶτα ἐπικτήσεται, ὡς
δόξα ἰκανὰ εἶναι, δυνάμει δὲ αἰ-
τήσεως τῷ αὐτῷ δανεισῶν, ἐκ δού-
λου ταῦτα πρῶτα.

η. Τὸν θέλοντα ἐκτελεῖν πρῶτον
ἐπιγράψαι τὸν χρέος, ἢ κατακριθῆναι, ἢ
καταδικασθῆναι, οὐ δεῖ ἀκούεσθαι.

θ. Ἐκαστὸς καὶ ἐξω δικαστηρίου
ἴσχυται· καὶ ἄρα τὸ διὰ μέσου ἑνὸς,
ἢ δι' ἐπιστολῆς τῶν σημαντικῶν.

ι. Οἱ ἑκαστὸς καὶ μὴ ἀρκούν-
τες πληροῦσαι τῶν δανεισῶν, καὶ
πάλιν ἐνάγονται πρὸς τῶν δα-
νεισῶν.

ια. Ο εἰπὼν, ὅτι ἐξίσταται, μὲν ὅ-
τα καταβαλὼν, οὐ πάρα δια-
πρασιν τῷ πρῶτον αὐτῷ.

ιβ. Εὰν πρὸς ἑκαστὸν πρῶτον,

A quantum facere potest, con-
uenitur. is verò nec ab alio
quopiam inquietatur.

V. Qui bonis cessit, si post- L. 5.
eà velit se defendere, bono-
rum venditionem impedit.

VI. Qui bonis cessit, si modi- L. 6.
cū aliquid adquisiuit, iterum
bona eius non veneunt, illud
autem ex quantitate aestima-
tur. quòd si menstruum, vel
annuum sumptum quis ei
misericordiae causa relique-
rit, bona eius secundo non
venundantur. Idem & si v-
susufructus ei sit concessus, vel
relictus ad sumptum quoti-
dianum.

VII. Si is qui bonis cessit, L. 7.
bona sua distracta denuò ad-
quisierit, vt sufficere videan-
tur, postulantibus creditori-
bus eius, iterum distrahi pos-
sunt.

VIII. Qui bonis cedere L. 8.
vult antequàm debitum ad-
gnoscat, vel condemnetur,
vel confiteatur, audiri non
debet.

IX. Bonis cedi etiam extra ius L. 9.
potest. & sufficit per mediam
quandam personam, vel per
epistolam id declarari.

X. Qui bonis cesserint, ni- L. 11. C.
si creditores suos impleue-
rint, iteratò à creditoribus
conueniuntur.

XI. Qui dicit, se bonis ce- L. 2.
dere, postea autem soluit,
distraktionem bonorum suo-
rum non patitur.

XII. Si quis bonis cesserit, L. 3.

facultates eius inquiruntur. si quid verò liberi eius emancipati facti quæsierint, hoc ad eos pertinet.

L. 14. XIII. Secundum legem cessio non solum Romæ admiffa est, sed etiam in prouinciis. non tamen creditores sua auctoritate bona diuidere, aut iure dominij detinere debent, sed ea distrahere. Aliud est, si debitor res suas in solutum dederit: tunc enim rerum datarum domini efficiuntur.

L. 5. XIV. Propter munus municipale cessio admitti non debet, sed pro modo substantiæ munus implendum est.

L. 6. XV. In omni cessione sufficit voluntatis sola professio.

L. 7. XVI. Constitutio iubet, ut qui in parentum potestate sunt, bonis cedere possint, in his quæ acquisitionem effugiunt. quicumque autem bonis cedit, si quid postea quæsierit, cuius ratio haberi debeat, eius quoque nomine conuenitur.

L. 8. XVII. Sæpè à principe petitur, ut quis vel bonis cedat, vel quinquennale spatium aduersus creditorum conuentiones accipiat. Quærebatur igitur, si quidam ex creditoribus voluerint quinquennales dare inducias: alij autem iam nunc cessionem admittere velint, quorum sententia potior sit: & ait

A ἡ οὐσία αὐτοῦ ζητεῖται. εἴ τι οἱ παῖδες αὐτοῦ ὀφειλόμενοι αὐτεξούσιοι κηρύσσονται, τὰς αὐτοῖς διαφέρει.

17. Κατὰ τὸν νόμον οὐ μόνον ἐν Ρώμῃ ἐξίστανται, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις. οὐ γὰρ δὲ τῶν δανεισασκεῖν ἐξουσίαν ἰδίῳ ἢ μερίσασθαι τὰ πράγματα, ἢ διασώσαι αὐτῶν, ἀλλ' ὁφείλοισι πωλῆσαι αὐτὰ. ἐπεὶ ὅτι οἱ ἐδὼ ὁ χρεώστης ἀπὸ καταβολῆς πράγματα δέδωκε· τότε γὰρ τῶν δοθέντων πραγμάτων διασώται γίνονται.

18. Δια λήπουργίαν πολιτικῶν, ἕκαστος οὐ γὰρ περισσεύει· ἀλλὰ πρὸς τὸ μέτρον τῆς οὐσίας, γὰρ πλὴν λήπουργίαν πληροῦσαι.

19. Επὶ πάσης ἐκτάσεως δεῖ καὶ τὸ μόνον θεωρησάμεν ὅτι ἰδίῳ βούλησιν.

20. Ἡ διάταξις κελεύει καὶ τῶν ὑπεξοισίους ἐξίστασθαι, ὅτι τοῖς μὴ παραποριζομένοις πράγμασι. πᾶς δὲ ἕκαστος, ἐὰν πότε μὴ ταῦτα ἐπικτήσῃται ἄξιον λόγου, ἐνάγειται ἐπὶ αὐτοῦ.

D 21. Πολλάκις πρὸς βασιλέα αἰτήσεις τοιαύτη γίνεται, ἵνα ἢ ἑκστῆς, ἢ λήβῃ πενταετίας ὑπὲρ δεσιν πρὸς πλὴν κατ' αὐτοῦ ἐναγωγῶν. ἐζητεῖτο οὖν ἄρα, ἐὰν ἕντες μὴ τῶν δανεισῶν δέλῳσι παραχρῆν αὐτῶν πενταετίῳ· ἄλλοι δὲ δέλῳσι παραχρῆμα περισσεύει πλὴν ἕκαστος, ἢ ἕνων γνώμη κρατεῖ καὶ λέγει

ἡ διάταξις, ὅτι καὶ πρὸς τὴν πο-
 σότητι τῶν χρεῶν. εἰ δὲ ἴση ᾖ ἡ τῶν
 χρεῶν ποσότης, καὶ πρὸς τὴν πο-
 σότητι τῶν ἀποδόντων. εἰ δὲ ἴση ᾖ ἡ
 ἀποδομένη τῶν ἀποδόντων ἴσος ᾖ, τότε
 δεῖ πρὸς τὴν φιλανθρωποτάτην
 γνώμην· μὴ νομιζόντων ἡμῶν εἶναι δια-
 φορὰν μεταξὺ τῶν ἀνυποθήκων δανει-
 σῶν, καὶ τῶν ἐχόντων ὑποθήκην. τότε γὰρ ὁ
 δικαστὴς διαιρεῖ αὐτοῖς τὰ ἀνάγκη
 τα, ὅτε ἔχοσι διαφορὰν. ἐν γὰρ τῇ πεν-
 ταετίᾳ ταύτῃ, οὐδεμία χρόνου πα-
 ραγραφή ἔκτεται καὶ τῶν δανεισῶν.
 ἀλλὰ καὶ εἰ τυχὸν εἶχον εἰκοσιοκτὼ
 ἐνιαυτοὺς ἐπὶ τῆς πενταετίας ἀπο-
 δεικνύς ἕως τετρακόντα τετάρτων ἐν-
 αὐτῶν δυνάμει νομιζόμενον ἀντιπεί-
 ναι μακροῦ χρόνου παραγραφῇ.
 τὸ οὖν οὐκ ἀναιροῦσα ἡ διάταξις, κε-
 λεύει μὴδὲ ἐν ἀποκριματικῇ δανει-
 σῆς ἀπὸ τῆς ὑπὸ τῆς ἀποδομένης γίνεσθαι.
 ἢ. Θεασάμενοι μὴδὲν ἐξ εἶναι τῶν
 ἐνδοξοτάτων ἢ μεγαλοπρεπέστατων
 ἀρχόντων, ἐκαστοῦ πράγματος χά-
 ριν ἀνάγκη ἐπάρχειν τῶν τὰς δυνά-
 νας ἔχοντων καὶ δημοσίοις ἢ
 ἰδιωτικοῖς ὑπομνηστικῶν, ἢ τοιούτων ὅ-
 ποις αἰκισμῶν κεχρησάμενοι ἀποφά-
 σιν, ὥς δὲ αὐτοὶ τῶν σώματος φε-
 δομῶν ὑμωρίας, αἰρεῖσθαι μάλ-
 λον πῶς τῶν ἰδίων ἐρήσιν δεχέσθαι,
 καὶ μὴ σὺν τῇ τῆς ἀπορίας ζυγῷ
 καὶ τῇ τῆς ἀχρημοσύνης πείλει
 μέλει θανάτου ὀνειδισμῶ. ὅρκον
 δὲ πρὸς τῶν ἀποκνηστικῶν παρ-
 ἔχει λόγων, ὥς οὐδεὶς αὐτῶν ἀπο-

A constitutio, ampliorem debi-
 ti cumulum sequendum esse.
 si verò par sit quantitas debi-
 ti, plurium numerum credi-
 torum. si pares sint credito-
 res, humaniorem sententiam
 sequendam esse, nulla diffe-
 rentia inter hypothecarios
 creditores, & chirographa-
 rios obseruanda. tunc autem
 iudex res inter ipsos partitur
 B cum inter se dissident. In hoc
 verò interstitio quinquennij,
 nulla temporis præscriptio
 aduersus creditores genera-
 tur. At enim, si ad complen-
 dam longissimi temporis præ-
 scriptionem fortè deerrat bi-
 ennium, quinquennio quod
 mihi indulgetur addito, am-
 quasi impletam opponere
 possum. Hoc igitur corrigit
 constitutio, iubetque vt nul-
 lum præiudicium ex dilatio-
 ne creditoribus irrogetur.

XVIII. Sancimus, vt nulli N 135.
 gloriosissimorum, aut ma- C. I.
 gnificentissimorum magistra-
 tum liceat cessionis bono-
 rum necessitatem his impone-
 re, qui fortè propter debi-
 tum publicum, aut priuatum
 conueniuntur: aut huiusmo-
 di prætextu verberum vti,
 D perinde quasi dum suppliciis
 liberantur, maluerint rerum
 suarum amissionem sufferre,
 quàm inopia simul, & igno-
 minia probro ad mortem vs-
 que premi. Iusiurandum ta-
 men tactis sacrosanctis elo-
 quiis præstent, sibi nec bo-

na, nec quidquam pecunia-
rum superesse, unde credi-
tores suos implere possint,
eisque satisfacere. Præterea
si qua ipsis iura lex vel ex he-
reditate vel cognatorum do-
natione deferat, siue in rebus
mobilibus, siue immobilibus
consistant, quorum possessio-
nem nondum nacti sint, com-
petere tamen ipsis videan-
tur, possintque creditores
vel partem eorum, vel etiam
totum colligere, (exceptis
tamen bonis vxoris, si reue-
rà ad ipsam pertineant) ius
sit creditoribus eiusmodi a-
ctiones vindicandi, & eius
nomine, qui quandoque iu-
rium futurus sit dominus,
actiones instituendi, siue de-
bitor præsto sit, siue non: &
vt summatim dicamus, vice
debitoris in actione intenden-
da, & rerum vindicatione
creditores constituentur.

^A Φασις παράματος χάριν ὑπολέ-
ληται, ἢ χειρίον, ὅθεν ἢ ἢ χρεοῖς
ποιήσεται πλήροσιν. εἰ δὲ δίκαμα αὐ-
τῶν ἐνὰ νόμος, καὶ ἀπὸ κληρονομίας
ἢ δωρεᾶς συγγενῶν δίδωσι κινήτῳ,
ἢ ἀκινήτων παρὰμάτων, καὶ οὕτων
ἐπ' ἐντὸς μὴ κατέστη, ἀρμόζειν ὃ αὐτῷ
φαίνεται, καὶ δυνατὸν εἰς αὐτῶν μέρος,
ἢ καὶ τὸ ὅλον τοῖς ὀφειλομένοις σὺν-
ἔσαι. (δίχα μὲντοι τῷ τῆς γαμετῆς
παρὰμάτων, τῇ ἀληθείᾳ εἴπερ δια-
φέρει αὐτῇ) τῶν γίνεσθαι, καὶ ἀδελφῶ
εἰ) τοῖς ὀφειλομένοις οἰκειοῦσθαι τὰς
τοιαύτας ἀγωγὰς, καὶ εἰς πρόσωπον ἢ
ποτε τῷ δικαίων κυρίου τὰς ἐνα-
γωγὰς ποιῆσθαι. εἴτε παρέσιν ὁ ὀφει-
λέτης, εἴτε καὶ μὴ, ἢ εἰς πρόσω-
πον αὐτοῦ, ἀπλῶς εἰπεῖν, τὴν ὑπο-
δύνου, ὅτι τῇ τοιαύτῃ ἀγωγῇ, ἢ
ἐκδικήσῃ τῷ παρὰμάτων κατε-
στάναι.

ΤΙΤΛΟΣ ε'.

Τίνων εἰς αἰμάτων εἰς διακατοχὴν πέμπονται.

TITVLVS VI.

Quibus ex causis in possessionem mittantur.

L.I.D. I. **T**RIBVS ferè de causis
qu. ex
caus.
in pos.
cat.
in possessionem quis
mittitur: creditor, vel lega-
tarius rerum seruandarum
causa, vel legatorum, mulier
ventris nomine: actio enim
damni infecti non in vniuer-

^C α'. ΕΚ τειῶν σχεδὸν αἰμάτων πέμ-
πεται τις εἰς νομίω, δανε-
σις, ἢ λεγατῆρι. ὅτι φυλα-
κῇ τῷ παρὰμάτων, ἢ τῷ λεγάτων
γυνὴ γαστρός ὀνόματι. ἢ ὅς ἐλπίδι
συμπλώσεως ἀγωγῇ, ἐκ εἰς πάν-

τε

τὴν πέμπει, ἀλλ' εἰς τὸ ποσῆμα, ^A forum possessionem mittit, sed rei tantum de qua damnum timetur.

β'. Ἡ δὲ λεγάτων, καὶ ἡ δὲ μελλούσης συμπλώσεως ἀγωγὴ τῆς ζημίας, ἢ γαστροῦς ὀνόματι νομῇ, ἐν ἐστὶ κυρίως νομῇ, ἀλλὰ φυλακὴν ποσῆμάτων.

γ'. Κινουμένου τῆς δὲ κοινωρίας δικαστηρίου πρὸς ἀνὴρα, ὃς ^B οὐ διεκδικεῖται, ἐν μὲν πατρίδας αἰτίας πιπράσκονται τὰ πατρῶα· εἰ δὲ μὴ, εἰς νομὴν τῆς αὐτῆς πέμπονται ^C αἰπὶ δικοί· πλὴν ἐπὶ πατρίδοις συναλλάγμασιν οὐ δεῖ ποσῆμα μὲν πλὴν ἢ βίω τῆς πατρὸς.

Καὶ μὲν δούλου τῆς ἀνῆρου συναλλάξει πρὸς τὸν ἀνὴρα δοχεῖ συναλλάσσειν, καὶ κινεῖ πλὴν ^C δὲ τῆς πεκουλίου ἀγωγῆς. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ πάσης αἰτίας, οἷον δὲ τῆς δαπανωμένων εἰς τὰ τῆς δεσπότου ποσῆματα, ἢ ὅταν κηρύσῃ τῆς δεσπότου δούλος συναλλάξει μετὰ τινος, ἢ ἐπὶ τῷ ποσῆσαντός ἵνα ποσῆματίας χάριν. εἰ δὲ ἢ συναλλάξει τις ἐπὶ τῷ ποσῆσαντός ὁφθαλμῶν, χωρὶς τῷ δόγματι.

Καὶ ὁ χρεωστὴρ μὲν ^D λεγάται πρὸς ἀνὴρα, πέμπεται εἰς νομὴν τῆς αὐτῆς κληρονομίᾳς ὅς ἀνὴρα συναλλάξει δοχεῖ.

δ'. Ὡστερ ἢ ἐμμιζας.

ε'. Ταῦτα δὲ γίνονται, ὅτε μὴ ἐκδικεῖται· εἰ δὲ ἐκδικεῖται ὑπὸ

Basil. Tom. I.

II. Cum legatorum seruan- ^{L. 12.} dorum gratia, & damni infecti, aut ventris nomine quis in possessionem mittitur, non est propriè possessio, sed custodia rerum.

III. Si communi diuidun- ^{L. 3.} do iudicio pupillus conueniatur, & non defendatur, si quidem ex causa & facto patris, bona patris veneunt. alioquin aduersarij mittuntur in possessionem bonorum pupilli. verum cum contractus ex persona patris descendunt, non est expectanda pupilli pubertas.

Licet cum seruo pupilli ^{s. 1.} quis contraxerit, videtur cum pupillo contraxisse, & aget de peculio. Hoc idem seruandum in omni causa, ut puta si seruus in rem domini verterit: aut cum iussu domini cum seruo quis contraxerit, aut si institoria cum eo agi possit. Sed & si cum tutore quis contraxerit, ex causa pupillari, locus est edicto.

D Is quoque cui pupillus le- ^{s. 2.} gatum debet, mittitur in possessionem bonorum eius: etenim videtur pupillus contrahere cum adit hereditatem.

IV. Ut & is qui miscuit se. ^{L. 4.}

V. Hæc autem locum ha- ^{L. 5.} bent, quoties pupillus non defenditur: si enim defendatur

Y y

à tutore vel curatore aut alio quocumque, cessat missio.

§. 1. Prætor autem tutores vel curatores euocare debet: si autem non habet, cognatos vel adfines, vel libertos. & si negent se defendere, aut taceant, tunc mittere in possessionem. si verò postea defenderetur, desinet possideri. idem est & in furioso.

§. 2. Si pupilli puberes facti sint, & rectè defendantur, id est, per se parati sint suscipere iudicium, vel alius eos defendens satisfecerit, datur actio in hoc vt in possessionem missus ea deiiciatur.

L. 6. VI. Creditor etiam conditionalis in possessionem mittitur.

§. 1. Cuius bona possessa sunt, distrahuntur, præterquàm pupilli, & eius qui reipublicæ causa sine dolo malo abest. Eius qui ab hostibus captus est creditores in possessionem mittuntur: non tamen statim distrahuntur, sed interim bonis curator datur.

L. 7. VII. Qui missus est in possessionem bonorum, ex his ne alatur.

§. 1. Si quis fraudationis causa latitet, nec defenderetur, eius bona possidentur & venduntur.

§. 2. Si quis verò possederit bona eius qui non latitabat, & vendiderit, nihil egit.

§. 3. Latitare est, non turpiter

A κηδεμόνῳ, ἢ ἄλλου ἑνὸς, ἔργει ἢ πομπῇ.

Δεῖ γ' ὅτι ἔχοντα μετακαλεῖσθαι τὸν κηδεμόνα, ἢ εἰ μὴ ἔχοι, τὸν συγγενεῖς, ἢ ἀγχεῖς, ἢ φίλους, ἢ ἀπελευθέρους. καὶ εἰ ἔξουσι διαδικεῖν, ἢ σιωπῶσι, τότε πέμπειν εἰς νομὴν. καὶ μὴ ταῦτα γ' εἰ ἐκδικηθῇ, παύεται ἡ νομὴ. ταῦτα γ' καὶ ἐπὶ μαγνομόρῳ.

Εάν γινώσκονται ὁ ἀνὴρ οἰεφῆβοι, ὅπως ἐκδικῶνται, τυτέσιν, εἰ δὲ ἐαυτῶν ἐπιμοί εἰσι δικάσασθαι, ἢ ἄλλος αὐτῶν ἐκδικῶν ἱκανὰ ᾤεσθαι, ἀγωγὴ δίδεται, ἐφ' ᾧ ἐκβαλεῖν τῆς νομῆς ὁ πεμφθέντα.

5'. Καὶ ὁ ὑπὸ αἵρεσιν δανειστῆς, C πέμπεται εἰς νομὴν.

Πιπράσκονται τὰ ἀεζήματα τῶν ὑφισταμένου νομῶν, εἰ μὴ ἀνὴρ ὅς τις, ἢ διὰ ἀεζήματα δημόσιον δίχα δόλου ἀπέσιν. καὶ τῶν τῶν αἰχμαλώτου πέμπονται εἰς νομὴν δανειστῆς, οὐ μὴν διδύς ταῦτα πιπράσκονται, ἀλλὰ μεταξὺ κουράτωρ δίδεται.

Ζ'. Ο πεμφθεὶς εἰς νομὴν ἀεζήματων, μὴ τρεφέτω ἑξ αὐτῶν.

Εἴ τις διὰ ἀεζήματα κρύπτεται, ὅς τις μὴ διαδικεῖται, καὶ νομῶν καὶ διάπρασιν ἐπὶ τοῖς οἰκείοις ὑφίσταται.

Εἰ γ' τὰς μὴ λανθάνοντος νεμηθῇ τις, καὶ πωλήσῃ, οὐδὲν ἐπράξεν.

Λανθάνειν ὅστις, οὐ γὰρ αἰσθάνεται.

κρύπτεσθαι· δυνάται γὰρ ἢ χειρὶς
αἰχρὶς λαμβάνειν, ὡς ὁ φοβούμενος
τύραννον, ἢ πολεμίους, ἢ οἰκιακὴν
ἐπιβουλὴν.

Εἰ γὰρ ἢ φύγη τις οὐ δυνάσας,
βλάπτονται μὲν τοὶ ἐκ δυνάσας, οὐ-
δὲ οὕτως νομίζω ὑφίσταται. εἰ δὲ
πρὸς ἄλλας αἰτίας, ἢ διὰ τὸν
δυνάσας λαμβάνει, γίνεται ἡ πρᾶ-
σις. εἰ δὲ τις μὲν βούλεται λα-
θεῖν ἢ βλάψαι, τις δὲ οὐχί, π-
ωράσκοισιν οἷς περὶ τὰς φθόνον ἡδέ-
λησεν.

Μεμνηνὸς λαμβάνων, οὐχ ὑ-
φίσταται πρᾶσιν· οὐδὲ γὰρ ἔχει
διάδοσιν βλάβης. εἰ δὲ μὴ ἐκ-
δικεῖται, ἢ λαμβάνει κουράτω-
ρα, ἢ νομίζω ὑφίσταται· ὅπως γί-
νεται καὶ ὅτε μὴ δύναιται ὁ κου-
ράτωρ, ἢ ὁ διεκδικητὴς αὐτῶν. εἰ
δὲ καὶ κουράτωρ μὴ ἐκδικῇ, ἀ-
πωλεῖται, καὶ δίδεται κουράτωρ
ἐκ τῶν δανεισῶν, ἐφ' ᾧ τὰ κατε-
πείγοντα πωλεῖται. καὶ ἀπλῶς
ἐκείνα κρατεῖ, ἀπὸ καὶ ἐπὶ
τῆς ὀνόματι γαστρός ἀγωγῆς. π-
ωράσκοιται δὲ τὰ τῶν μεμνηνό-
των, ὅτε κατεπείγῃ τὸ χρέος,
καὶ ζημιουῖται ἐκ τῆς ὑπερδότησεως
ἐκ δυνάσας. τὸ δὲ περὶ τὸν ὑποδι-
δοται αὐτῶν· ὁ γὰρ μεμνηνὸς οὐ πο-
λὺ δέσσηκεν αἰνέου. τὰ αὐτὰ καὶ
ἐπὶ ἀσώτου, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων

Basil. Tom. I.

A occultari : potest enim quis
latitare non turpi de causa,
veluti qui tyrannum timet,
aut hostes, aut domesticas
insidias.

Sed & si quis latitet, non
tamen propter creditores,
etsi hæc latitatio creditores
fraudet, neque sic bona eius
possideri possunt. si verò a-
lias causas latitandi habuit,
inter quas est & fraudationis
causa, bona venduntur. quòd
si aduersus quosdam occulta-
re se velit, & fraudare latita-
tione, aduersus autem alios
non latitet, bona vendunt,
quos decipere & fraudare de-
stinavit.

Furiosus qui latitat, bono-
rum venditionem non pati-
tur, quia fraudandi affectum
non habet. planè si non de-
fendatur, aut curator ei da-
tur, aut bona eius possiden-
tur : quod obseruatur & cùm
curator, aut defensor eius
non inuenitur. Sed & si cu-
rator eum non defendat, re-
mouetur, & curator ex cre-
ditoribus datur, vt vrgentia
distrabantur. Denique ea ser-
uantur, quæ seruari solent,
cùm venter in possessionem
mittitur. Venduntur autem
bona furiosi cùm vrget æs
alienum, & dilatio damnum
fit allatura creditoribus. quod
autem superest, furioso red-
ditur. furiosus enim à pupillo
non multum abhorret. idem
est in prodigo, cæterisque

Yy ij

qui ex alia causa curatorum
auxilio reguntur.

- §. 6. Potest quis in qua ciuitate
est latitare, & in alia, si po-
puli sui non faciat in publi-
co. latitat & qui deflectit ex
itinere creditoris euitandi
causa, & qui in foro eodem
circa columnas, aut stationes
conatur se occultare. potest
quis aduersus alterum qui-
dem latitare, aduersus alte-
rum non. ille autem bona ven-
dit aduersus quem latitat.

- §. 7. Qui in diem vel sub con-
ditione debet, tametsi lati-
tet, non tamen bona eius ve-
neunt ante diem vel condi-
tionem: non enim debitor
est: sicut nec qui actioni sub-
iicitur, quam per exceptio-
nem repellere potest.

- §. 8. Si aduersus te actionem de
peculio habeam, & latites,
bona tua veneunt, tametsi
nihil fuerit in peculio. pote-
rit enim esse: rei namque iu-
dicatae tempus spectatur, &
an actio teneat.

- §. 9. Eius etiam qui actione in
rem conuenitur, bona ve-
neunt, si latitet.

- §. 10. Si verò fundum ab aliquo
petam, & absit, in fundi pos-
sessionem mittor.

- §. 11. Si à te hereditatem petam
& latites, in possessionem mit-
tor rerum quas pro herede
vel pro possessore possides.
sed si dolo fecisti, etiam bo-
na tua venduntur.

- §. 12. Si verò à te petam heredi-

^A κουρατωρ βομδρών. καὶ ἐν τῇ πόλει ὧν
λαοδαίην, ἢ ἐν ἄλλῃ, εἰ μὴ δη-
μοσιόοι. λαοδαίει δὲ ἢ ὁ (Ϝ) δα-
νεισὴν πεικάλων. ἔν τῇ αὐτῇ
ἀγορᾷ πρὸς τὸν κίονα, ἢ τὰς στα-
τῖνας ἐπιπιδύων κρύπτεσθαι. δύ-
ναται πρὸς ἕτερον μὲν λαοδαίην,
πρὸς ἕτερον δὲ οὐ. ἐκεῖν δὲ πρὸς
πρῶτον πρὸς ὃν λαοδαίει.

Ο ὑπὸ ἡμέραν ἢ αἵρεσιν χρεώ-
των, καὶ λαοδαίην, οὐ πρὶν δια-
πράσιν πρὸ τῆς ἡμέρας, ἢ τῆς αἵ-
ρέσεως. οὐ γὰρ ὅτι χρεός, ὡς περ
οὐδὲ ὁ ὑποκείμενος ἀγωγῇ, ὡς
ἐκβάλλει παραγραφή.

Εάν ἔχω καὶ σοὶ πρὸς πικου-
λίου ἀγωγῇ, καὶ λαοδαίης, πρὸς
πράσκονται τὰ σὰ, καὶ μηδὲν ἢ
ἐν πικουλίῳ. ἡδυνάτο γὰρ εἶναι. καὶ
ὁ τῆς καταδίκης γὰρ καιρὸς σκοπεῖ-
ται, ἔν εἰ ἡ ἀγωγὴ κρατεῖ.

Καὶ τὰ τῆς ἐναγομένης τῇ ἐπι-
πράσιν ἀγωγῇ εἰ λαοδαίνοι, πρὸς
πράσκονται.

Εἰ γὰρ πρὸς ἀγορᾷ ἐνάγωγόν, ἢ ἀπ-
εστίν, εἰς νομὴν γὰρ ἀγορᾷ πέμπομαι.

Εἰ πρὸς κλήρου ἐνάγωγόν σοι καὶ
λαοδαίης, εἰς νομὴν ἐκείνων πέμ-
πομαι, ἢ ὡς κληρονόμος, ἢ ὡς
δυνάστης νομῆς κρατεῖς. εἰ γὰρ δολοφῶς
διαγέγονας, ἔν τὰ σὰ πρὸς πρῶτον.

Εἰ δὲ πρὸς κλήρου ἐνάγωγόν σοι,

καὶ λαμβάνεις, εἰς νομίω τῇ κληρονομαιῶν πέμποιμαι, & δυνάμαι καὶ εὖ καρποῖς αὐτῶν καρδαίνειν.

π. Αμφιβολίας οὐσης ἐπὶ πολὺ, εἰ κληρονομεῖται πῆς ἢ μὴ, πέμπονται (4) δανισταὶ εἰς νομίω. ἐὰν ὅτε δὲ καὶ κουράτωρ τῇ οὐσίᾳ διδοται.

θ'. Εἰ ἐκ δύο κληρονόμων ὁ μὲν εἰς διασκέπτεται, ὁ δὲ ἄλλος παραιτεῖται, πέμπονται εἰς νομίω (4) δανισταὶ φυλακῆς χάριν, ἕως ἀνγνωθῇ, εἰ ὁ διασκεπτόμενος κληρονομεῖ.

ι'. Ο ὄρων ἀνήθος, καὶ μὴ ἔχων ἐπιτροπον, ἀπεῖναι δοκεῖ.

ια'. Εἰ ὑπεξοισίω ὑπὸ αἵρεσιν π ληγατῶν, & αὐτὸς & ὁ πατήρ αὐτῶν πέμπονται εἰς νομίω.

ιβ'. Ο δια βασιλικὴν διάγνωσιν πεμφθεὶς εἰς Ρώμην, καὶ τὰς λοιπὰς ἔχ ὑποδέχῃ δικας ἐν Ρώμῃ, ὅμως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ὡφείλεν ἐκδικεῖσθαι καὶ ὁ προσκαίρετος ὅς ἐξοριζόμενος, εἰ μὴ ἐκδικεῖται, διάπρασιν ὑφίσταται.

ιγ'. Ο κωλύων με ἐπιβλέψαι τῆς νομῆς τῇ πᾶς χρεώσῳ μου, ὑποκείται μοι, εἰς τὸ διαφέρειν. εἰ δὲ καὶ λεγατὰ ἐκ τῶν πεμφθῶ καὶ κωλυθῶ, καὶ δύνανται ἀσθενεῖν τὸ ἀίρεπκον λεγατὸν, ὅμως διαπράττει ἡ ἀσφάλεια. Διαισθῆς δὲ ἀίρεπκος, οὐ πέμπεται εἰς νομίω. ἐκείν (4) ὅς

Basil. Tom. I.

Atatem & latites, in possessionem rerum hereditariarum inducor, & earum fructus lucrifacere possum.

VIII. Si diu incertum sit, L. 8. heres extaturus necne sit, creditores in possessionem mittuntur: interdum autem etiam bonis curator datur.

IX. Si alter ex duobus heredibus deliberet, an debeat adire hereditatem, alter autem recuset, creditores in possessionem mittuntur custodia causa, donec appareat is qui deliberat, vtrum adeat.

X. Pupillus qui praesens est, L. 10. ac tutorem non habet, abesse videtur.

XI. Si filiofamilias sub conditione quid legatum sit, tam ipse, quam pater eius in possessionem mittuntur. L. 11. Lex 12. deest.

XII. Ad cognitionem Imperatoris Romam remissus, et si caeteras lites Romae non excipiat, tamen in provincia defendendus est: nam & exilio temporario puniti, si non defendatur, bona veneunt. L. 13.

XIII. Qui me in possessionem bonorum debitoris mei venire prohibet, in id quod interest, tenetur mihi. Sed & si cum legatum mihi relatum esset, missus in possessionem fuero, ac prohibitus, licet deficere legatum conditionale possit, tamen aestimatur cautio. Creditor autem conditionalis in possessionem non mittitur: is enim

Y y iij

mittitur, qui & potest bona ^A πένυται, ὁ δυνάμην καὶ πω-
vendere. λείν.

- L. 15. XIV. Emptori similis est is, ἰδ'. Ομοίος ὅστιν ἀγοράσῃ ἢ ὁ ὅξ
qui rem permutatam acce- ἀλλαγῆς λαβὼν, ἢ ὁ εἰς καταβολὴν,
pit, & qui in solutum, & qui ἔ ὁ παρακρατήσας τ' δίκης διαπι-
lite æstimata retinuit, vel μηδείσης, ἢ ὁ λαβὼν ὅξ ἐπρωπῆ-
ex causa stipulationis, non ob σews, οὐ κτ' φιλοπρίαν.

ΤΙΤΛΟΣ Ζ'.

Περὶ πραγμάτων αὐθεντία τῶν δικαστῶν κατεχομένων, ἢ
παρασκομμένων, ἔ περὶ χειρισμῶν.

TITVLVS VII.

*De rebus auctoritate iudicum possidendis, seu vendundis,
& de separationibus.*

- * L. 1. D. I. ^{der. b.} **V**ENIRE bona ibi o- ^B α'. ΕΚΕΙ δέ πωλεῖσθαι τὰ πραγ-
portet, vbi quis de- ματα, ὅπου χρὴ ἵνα ἐπι-
fendi debet. κείσθαι,
L. 2. II. Id est, vbi domicilium
habet,
L. 3. III. Aut vbi contraxit. Con-
tractum autem non intelli-
gitur eo loco, quo inter con-
trahentes conuenit, sed quo
pecunia soluenda est.
L. 4. IV. Si seruus sub conditio-
ne dandæ pecuniæ, sine die, ^C δ'. Εἰ δὲ δόλῃ ὑπὸ αἵρεσιν τῶ
heres institutus sit, & dubium δουῶν τὰ χεῖματα ἀορίστως γρα-
fit, an is heres libérque futu- φῇ κληρονόμος, καὶ ἀμφιβάλλε-
rus sit, postulantibus credi- ται, εἰ μέλλει ἐλθὺν δευροῦσθαι καὶ
toribus decerni debet, vt si κληρονομεῖν, δεῖ αἰτωμάτων τῶ
intra certum tempus is he- δανείων ψιφίζεσθαι, ὥς εἰ ἐν τῷ
res non extiterit, perinde ρητὶς χρόνου μὴ φθῶν κληρονό-
omnia procedant, ac si is he- μῃ, οὕτω πάντα προελθεῖν, ὥς εἰ
res ita institutus non esset. μηδὲ ἐγλύετο. ταῦτα δὲ ὅσον πρὸς
sed hæc quantum ad bona: τὰ πράγματα ἐλθὺν δευροῦσθαι καὶ
liber enim erit, licet heres ἔσται καὶ μὴ κληρονομήσῃ. ὁ ἐπι-
non extiterit. Qui sponon-

κληρονομέειν, ἢ ὑποδε-
χόμενος ἀγωγὰς τῆς κλήρου, ἐκδι-
κεῖν δοκεῖ τὸν τελευτήσαντα, καὶ οὐ
παρὰ διάπρασιν.

ε'. Καὶ τὰ τῆς ἀφήλικος εἰ μὴ ἐκ-
δικεῖται, πιπράσκονται, καὶ μὴ
λαοδαίνῃ, ἢ μὴ δοκῇ κρύπτεσθαι ὁ
μὴ ὢν ἱκανὸς ἑαυτὸν διεκδικῆσαι.

ς'. Εἰ μὴ συμβάλλεται τῷ ἀνή-
ρω κρατῆσαι τὰ πράγματα τῆς πα-
τρῶου κλήρου, πιπράσκονται ταῦ-
τα, καὶ τὸ πλεονέκτημα λήψεται. εἰ δὲ π
ἔτι πρὸ τῆς ἀποσχίνης καλῇ πίστῃ ἐ-
πράξε, κρατεῖ. Εἰ δὲ μὴ τὸ κατε-
βληθὲν αἰσίου τῆς δανεισθῆναι χρήτης
διάπρασις, οὐ βλάπτει τὸν ἀπο-
σχίνον ἢ ῥαθυμία τῆς ἀμελείας. εἰ δὲ
πάντων δελόντων λαβεῖν, ἐνὶ κτ'
χρεὶν ὁ ἐπιτροπος δῶ, καὶ αὐτὸ μέ-
ρος ἔστω ὁ ἄλλος λήψεται, ἢ κοινο-
ποιεῖται τὸ δοθέν. ταῦτα δὲ κρατεῖ,
ὅταν ἐκ τῆς πατρῶου κατεβλήθῃ εἰ
ἢ ἄλλοθεν ὁ ἀνέχων δῶ, εἰ μὴ
ἔχῃ ὁ κληρὸς, ὑπερβαλεῖν τὸ δοθέν,
ὥστε ἔστω τὸ πλεονέκτημα διοικητής.
εἰ δὲ μὴ ὅτι πατρῶα, ἀναλήψεται
καὶ δοθέν ὡς μὴ χρεωστύμενος.

ζ'. Κληρονομαῖον χρεὶς ὅτι, ἔστω
ὁ ὠμολόγησέ τις ὅτι τελευτᾷ διδο-
ναι, καὶ ὁ δέδωκεν ὁ ἐπιτροπὴς αὐτῷ
μὴ θάνατον αὐτῷ.

η'. Εν διαπρασίᾳ πραγμάτων

A dit se hereditatem aditurum,
vel actiones hereditarias sus-
cipit, defunctum defendere
videtur, & bonorum vendi-
tionem non patitur.

V. Si minor non defendenda- L. 5.
tur, bona eius venduntur,
etsi non latitet, aut non vi-
deatur occultari, qui sui non
est idoneus defensor.

B VI. Si non expediat pupillo L. 6.
hereditatē parentis retinere,
bona hereditaria venduntur:
& quod supererit conseque-
tur. Si verò antequam absti-
neret, aliquid bona fide ges-
serit, ratum habendum est.
Quòd si postquam creditores
quosdam absoluerit, bona
venierint, defidia eius qui
negligens fuit, huic qui dili-
gens fuit non nocet. si verò
utroque instante ut sibi debi-
tum solueretur, vni gratifi-
catus tutor soluit, eandem
portionem alius etiam acci-
piet, aut solutum communi-
cabit. & hoc servatur, si ex
bonis paternis solutum sit: si
enim aliunde pupillus solue-
rit, si quid sit in bonis patris,
id quod soluit deducit, exem-
plo eius qui gessit negotia.
sed si nihil sit in bonis patris,
solutum recipiet tanquam in-
debitum.

VII. Hereditarium æs alie- L. 7.
num est etiam id quod quis
dum moreretur daturum se
promisit, & quod fideiussor
eius post mortem eius soluit.

VIII. In venditionem bo- L. 8.

Y y iij

norum etiam ususfructus venit: appellatione enim dominij & ipse continetur.

§. 1. Qui in possessionem prædij missus est, fructus stantes vendere vel locare debuit: nisi antè venierint, aut à debitorē locati fuerint: tunc enim quod actum est non infirmatur, etsi minoris distractum est, vel locatum: nisi si in fraudem creditorum hoc factum sit: tunc enim arbitrium datur creditoribus, ut hoc infirmetur: de cæterarum quoque rerum fructu idem erit dicendum.

§. 2. Creditor autem locat quanto tempore voluerit: licet enim ipsi & vendere, scilicet sine dolo malo: ex negligentia enim non conuenitur.

§. 3. Cùm plures sunt creditores, si nihil inter eos conuenierit, is quem prætor elegerit, locat aut vendit.

l. 9. IX. Prætor ait: si quis in possessionem missus sit, & fructus quos ceperit ei ad quem ea res pertinet non restituat: siue ipse quod impensa sine dolo malo fecerit, non recipiat, vel si deterior causa possessionis ab eo facta sit, iudicium datur.

§. 1. Fructuum nomine intellige alios quoque quæstus: veluti si ex compromisso, vel alia causa pœnam consecutus sit.

§. 2. Impensas autem intellige, quas creditor sine dolo malo erogauit, etiam si nihil profuit erogatio.

A καὶ ἡ χρεῖσις τῶν καρπῶν ἔρχεται· τῷ γὰρ τῆς δεσποτείας ὀνόματι, & αὐτὸς περιέχεται.

Τὸν δὲ ἐς τὸτα καρπὸν τῶν χωρίων πωρᾶσθην ὠφείλειν ὁ πεμφθεὶς εἰς νομίλῳ, ἢ μιδοῦν, εἰ μὴ περιεπράξη, ἢ ἐμιδώσῃ ὥρᾳ τῆς χρεώσου· τότε γὰρ ἐκ αἰατρέπεται τὸ περιχθὲν, καὶ εἰς ἐλαπτόν γέγονεν, εἰ μὴ ἐπὶ ὥρα γραφῇ τῶν δανείων ἐπράχθη· τότε γὰρ ἔξεστιν αὐτοῖς αἰατρέψαι· τὰ αὐτὰ & ἐπὶ καρποῖς τῶν λοιπῶν περιχθμάτων.

Μιδοῖ δὲ ὁ δανειστής, εἰς ὅσον θέλῃ χρονον· ἔξεστι γὰρ αὐτῷ καὶ πωλεῖν, δίχα μὴ τοῖς δόλου· ἀπὸ ραθυμίας γὰρ, ἐκ βύθνεται.

Πολλῶν δὲ δανείων ὄντων εἰ μηδὲν συνεφώνησαν, ὃν ὁ πραιτωρ ἐπιλέξεται μιδοῖ, ἢ πωλεῖ.

θ'. Λέγει ὁ πραιτωρ· εἰ πεμφθῇ τις εἰς νομίλῳ, & λαβὼν καρποὺς μὴ ἀποδῶ τοῦτοις ὡς διαφέρει, ἢ αὐτὰς μὴ ἀπολάβοι ἀ ἐδαπάνησεν ἀδύλως, ἢ εἰ χεῖρον τ' αἴτιαν τῆς νομῆς ἐποίησεν, ἀγωγὴ κινεῖται.

Καρποὺς δὲ νοεῖ, & τὸν ἄλλοις πόροις, οἷς εἰ ἀπὸ συμφώνου, ἢ ἄλλης αἰτίας λάβοι πρὸς τιμον.

Δαπάνας δὲ νοεῖ, αἷς ὁ δανειστής ἀδύλως ἐποίησε, καὶ μὴ μὴδὲν ὠφείλησεν.

Τὸ δὲ, ὡς διαφέρει, καὶ κουρά-
 πωρα τῆς οὐσίας σημαίνει καὶ ὧ
 χρεώσῃ, εἰ μὴ ἡ διαπρασις γέγε-
 νεν. Απατεῖ οὖν τούτοις ὁ δανειστής
 ἂ ἐδαπανήσεν εἰς τὸ λαβεῖν τῶν
 καρπῶν, ἢ εἰς τὴν φαρμίαν, ἢ εἰς
 κτήματα, ἢ εἰ ἐπιεσχρήσῃ τὴν πρὸς
 μελλούσης συμπλώσεως ἀγωγὴν.
 ἢ δόλον ἐπὶ ζημίᾳ ἔξειδικησεν, ὃν
 οὐ σωέφερον ἐκδοῦναι· εἰ γὰρ ἐ-
 χεῖν ἐκδοῦναι, οὐχ ἔξει ἀνάλη-
 ψιν τῶν δοθέντων.

Γενικῶς γὰρ ὁ ἐδαπανήσεν ἀδο-
 λως εἰς τὸ πρᾶγμα, λέγεται· οὐ
 διὰ τῆς πρὸς πρᾶγμάτων διοική-
 σεως ἀγωγῆς, ἀλλ' οὐδὲ κοινῶς ἔξει
 ἐπὶ κοινὸν οἶκον σπείζας· καὶ ὁ δα-
 νειστής γὰρ κοινὸν ἐν ἀλλότῳ πρᾶ-
 γμα δοκεῖ διοικῆσαι.

Εἰ δὲ δίχα δόλου αὐτῷ χεῖρ
 ᾗνται τὰ πρᾶγματα, ἢ δουλεύων
 ἀπολομύων, ἢ οἴκου πεσόντος, ἢ
 καυθέντος, ἢ φαρμίας, ἢ δρεμμά-
 των μὴ φροντισέντων, ἢ νομῆς ἄλ-
 λω δοθείσης, οὐ κατέχευται· ἀλλ' ἔσται
 καλλίων ἢ ἐπὶ ἐνέχυρον δανείσαντος·
 ἐκείνος γὰρ καὶ ἀμέλειαν χρεωστῇ.
 οὕτως εὐδύνεται καὶ κουράτωρ οὐ-
 πίας.

Ὁ μὴ μεδιώσας ἢ πωλή-
 σας ὧ καρπὸν, ἐνάγεται τῇ
 ἐν φάκτου ἀγωγῇ, καὶ ἀπα-
 τεῖται εἰς ὅσον ἐλαττω ὑπε-
 δείχθη· παρέχεται δὲ τὰ ὑπὲρ
 τοῦ χρόνου μένου οὐ ἐνεμήσῃ,

A His verbis: *ad quem ea res* §. 3.
pertinet, etiam curator bono-
 rum significatur, & debitor,
 si bona non venierint. ipsi
 itaque creditori aduersus hos
 dabitur actio, si quid in fru-
 ctibus percipiendis erogauit,
 vel in familiam, vel in præ-
 dia, vel damno infecto pro-
 mittendo, vel seruo noxali
 iudicio defenso, quem non
 expediebat dedere: quod si
 dedere expediebat, non re-
 petet quæ erogauit.

B Generaliter enim: quid §. 4.
 quid impendit in rem sine
 dolo malo, repetet, non ne-
 gotiorum gestorum actio-
 ne, quam nec socius habi-
 turus est qui commune ædi-
 ficiū fullit: creditor enim
 commune non alienum ne-
 gotium gessisse videtur.

C Si vero deteriora prædia fa- §. 5.
 cta fuerint sine dolo malo
 eius, aut seruitutes eorum a-
 missæ, vel ædificia diruta, vel
 exusta, aut familiæ pecorūmq;
 acta cura non sit, aut posses-
 sio alij tradita, non tenetur.
 sed erit melior eius conditio
 quàm pigneratitij creditoris:
 ille enim culpam quoque
 præstat. sic etiam conuenitur
 curator bonorum.

D Qui neque locauit fru- §. 6.
 ctum prædij, neque vendidit,
 tenetur in factum actione, &
 in hoc conuenitur, quanto
 minus perceptum est. præstat
 autem per id tantum tempo-
 ris, quo in possessione fuit,

vel ipse, vel iussu eius alius: A ἢ αὐτὸς ἢ ἄλλος κελεύσας αὐτὸν. ὡς-
sicut enim non imputatur, πρὶν γὰρ ἐκ ἐγκαλείται δια τὴν μὴ ἡλ-
cur in possessionem non ve- θεν εἰς νομίω, οὕτως οὐδὲ δια τὴν
nerit, ita neque illud cur de ἀνεχώρησεν ὅξ αὐτῆς. Διαπράττειται
possessione decesserit. aestima- δὲ τὸ διαφέρον πῶ κινουῦν.

§. 7. Hæ actiones perpetuæ sunt, & tam heredibus, quàm in heredes dantur.

§. 8. Si possessio deterior facta sit dolo eius qui in possessionem missus sit, est actio annalis, quæ in heredes non datur: ex delicto enim est, & poenalis.

L. 10. X. Nisi quatenus ad eos peruenit.

L. 11. XI. Heredi autem dabitur, quia rem persequitur.

L. 12. XII. Cum vnus ex credito- ribus postulat in possessionem mitti, etiam qui non postulant mittuntur. Si verò qui postulauerit creditor non sit, nec ipse, nec cæteri possident. quòd si qui postulauit receperit creditum suum, cæteri poterunt peragere bonorum venditionem.

§. 1. Is qui mittitur in possessionem, in locis ad iurisdictionem præsidis pertinentibus missus videtur.

§. 2. Si prædium inundatum sit, aut à latronibus detineatur, rectè dicimus, non esse quod possideatur.

L. 13. XIII. Quamuis ab eo qui in possessionem missus est possessa non sint bona, quia nihil fuerit, aut non sine

Aὐται αἱ ἀγωγὰ διωκεῖς εἰσι, καὶ κληρονόμοις δίδονται, ἔκ κτ' κληρονόμων.

B Εἰ δὲ λω τῶ πεμφθέντος βλάβῃ ἢ νομῇ, ἐστὶν ἀγωγή ἐπιεία, μὴ διδομένη κτ' κληρονόμων. ὁποῖα πλά-
ματος γὰρ ὅστιν ἔστι ποιγαλία.

1. Εἰ μὴ εἰς ὅσον πωλεῖται εἰς αὐτοὺς.

2. Κληρονόμοι δὲ δίδονται, ὡς πρῶτον ἀπαγγέλλεται.

3. Ενὸς αἰτιώτου δανεισθὲς πεμ-
φθεῖται εἰς νομίω, καὶ ὅ μὴ αἰτή-
σαντες πέμπονται. εἰ δὲ μὴ ἡ δανει-
στῆς ὁ αἰτήσας, οὐδὲ αὐτὸς, οὐδὲ ὅ
λοιποὶ νέμονται. εἰ δὲ ὁ αἰτήσας
ἀπολάβῃ τὸ χρέος, ὅ λοιποὶ δύ-
νανται διάπρασιν ποιεῖν.

D Ο πεμφθεὶς εἰς νομίω, ἐν τοῖς
ὑποκείμενοις πῶ δέχοντι τοῖς δο-
κεῖ πεμφθεῖται.

Εἰ ὁ πικλυθῇ ὁ ἀρχὸς, ἢ ὑπο-
ληστῶν κρατηθῇ, ὁρθῶς λέγεται
μὴ ὑπεῖναι τὸ ὀφείλον ὑπὸ νομίω
εἶναι.

4. Εἰ καὶ μὴ ἐνεμήθῃ ὁ πεμ-
φθεὶς, ὡς αὐτὸς μνηστὴρ, ἢ φιλο-

ρεϊκούμδρον ὀρηκῶς, ὅμως κουρά-
τωρ νέμεσται δοκεῖ.

ιδ'. Καὶν πεμφθεῖς εἰς νομὴν,
ὅμως κουράτωρ δίδεται τῇ οὐσίᾳ,
διὰ τὰς χρονικὰς ἀγωγὰς.

Ενάγεται δὲ ὁ πεμφθεὶς πρὸς
ὧν ἔλαβεν ἐκ τῶν πραγμάτων. εἰ
ὃ μὴ ἔλαβεν, ἐκχωρεῖ τὰς ἐαυτοῦ
ἀγωγὰς. ἐνάγεται ὃ τῇ ἀγωγῇ τῇ
ἀπαποῦσιν ὅσα καὶ πρὸς πρᾶγμα-
των διοικήσεως.

ιε'. Πολλὰν δανεισῶν πεμφθέν-
των εἰς νομὴν, διὰ τὸ μὴ φερέ-
σθαι τὰς λογοποιίας, εἷς δὲ πρὸς ἑ-
κάστην ὃν τὸ πλεον ἐπιλέξεται μέρος.
δεῖ ὃ ἀναγραφῇ γίνεσθαι πάν-
των, καὶ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν
δικαιωμάτων. μὴ μεταγράφεσθαι
ὃ τὰ δικαιώματα, εἰ μὴ δι' ὅλον
τον αἰῶνα.

Απαξ ὃ ὥφελον ἀναγνώσκειν
αὐτὰ. εἰ δὲ τις ὁμοῖον μὴ καὶ συκο-
φαντῆσαν ἀπατεῖν, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ
ἔχειν πλεονάζειν αὐτῶν, καὶ δις ἀ-
ναγνώσεται.

ισ'. Διαπράξεως γινόμενης, τῷ
μὲν ἔξωποδοῖ ὁ δανειστής, ἢ ὁ συγ-
γνής περιποιᾶται εἰς τὸ ἀγοράσαι
τῷ ὃ συγγνοῖς ὁ δανειστής. ἐκ δὲ τῶν
δανεισῶν, ὁ τὸ πλεον χρεωστούμενος.

ιζ'. Εἴτε τὸ χρεώσθην παρὰ, εἴτε ἄλλον
ὃν ὑπὸ τῷ χρεώσθην ἐδέξαμεθα, προ-
τιμῶμαι τῷ δανειστῶν ἐν τοῖς χρεώσθην

A controuersia sit, tamen possi-
dere videtur.

XIV. Quamuis in possessione L. 14.
nem quis missus sit, tamen
curator bonis constituitur
propter temporales actiones.

Conuenitur autem credi- §. 1.
tor, qui in possessionem mis-
sus est de his quæ ex bonis
ad eum peruenerunt. si verò
nihil peruenit, actiones suas
præstat. tenetur autem a-
ctione in quam venit omne
id quod veniret in actionem
negotiorum gestorum.

XV. Cum plures credito- L. 15.
res in possessionem mittun-
tur, ne corrumpantur ratio-
nes, vni hoc negotium dan-
dum est, quem maior pars
elegerit. oportet autem in-
uentarium facere omnium
tam bonorum, quàm instru-
mentorum, non autem in-
strumenta describere, nisi ex
iusta causa.

Semel verò ipsa relegere §. 1.
debet. si quis tamen iurauerit
non calumniæ causa se postu-
lare, sed quod non habeat
dispositionem ipsorum, ite-
rùm releget.

D XVI. Cum bona veneunt, L. 16.
creditor aut cognatus in li-
citatione extraneo præfertur.
creditor autem cognato. &
inter creditores cui maior
pecunia debetur.

XVII. Siue debitorem se- L. 17.
peliero, siue alium qui à de-
bitore sepeliri debebat, præ-
feror creditoribus in bonis

debitoris: & nihil refert qua actione hic sumptus repetur, funeraria an familiae exciscundæ, an qua alia actione. siue in stipulatum impenfa deducta est: nisi abiiciendi priuilegij causa stipulatio facta sit.

- §. 1. Si sponsa dote data, postea non nupserit, dotis priuilegium habet. idem dicendum etiam si minor duodecim annis quasi vxor domum ducta sit.

L. 18. XVIII. Interest enim rei publicæ hanc solidum consequi, vt tempestiuè nubere possit.

L. 19. XIX. Habet igitur & ipsa priuilegium.

- §. 1. Si quis cum tutor non esset, pro tutore negotia gessit, locus est priuilegio, siue ipse debeat, siue heres eius. heredes autem pupilli priuilegium non habent. Cæteri quoque qui curatores accipiunt, vt debilis, aut prodigus,

L. 20. XX. Vel surdus, aut mutus,

L. 21. XXI. Vel fatuus,

L. 22. XXII. Idem priuilegium habent. quod aduersus curatorem bonorum vel absentis, vel ab hostibus capti, vel datum dum deliberat scriptus heres, non datur.

L. 23. XXIII. Si negotium impuberis velut amicus gesseris, bonis tuis venditis priuilegium habebit.

L. 24. XXIV. Si ventri curator datus

πράγμασιν. καὶ ἀδιάφορον εἴτε πλὴν τοῦ τῆς ταφῆς ἀγῶνι εἶχον, εἴτε τῇ τοῦ τῆς διαιρέσεως τῆς κληρονομίας λόγον, εἴτε ἄλλω ἀγῶνι. εἴτε εἰς ἐπρώτησιν κατέληχθη. πλὴν εἰ μὴ εἰς ἀνείρεσιν τῆς κληρονομίας ἢ ἐπεσώτησις γέγονεν.

Εἰ μνηστὴρ δόσιν ἀποδοῖν μὴ γαμήσῃ, ἔχει τὸ τῆς κληρονομίας κληρονομίον. τὸ αὐτὸ καὶ ἡτῶν τῆς δώδεκα ἐτῶν ἀχθῇ ὡς γυνή.

ἡ'. Κοινῇ γὰρ συμφέρει πάντων ὁλόκληρον ἀπαρτεῖν, ἵνα δίκαιος διωκτῇ γαμηθεῖσαι.

ιβ'. Ἐὰν οὖν καὶ αὐτὴ τὸ κληρονομίον.

Εἰ ὡς ἐπὶ τῆς διοικήσεως μὴ ὦν, χωρὰ τῷ κληρονομίῳ, εἴτε αὐτὸς χρεώσῃ, εἴτε ὁ κληρονόμος αὐτῷ. ὁ δὲ κληρονόμος τῆς ἀνέμου ἐκ ἐχοῖσι κληρονόμον. καὶ ὁ λοιπὸς δὲ λαμβάνοντες κουράτωρας, ὡς ἀδελφῆς, ἢ ἀσωτος,

κ'. Ἡ κωφὸς, ἢ ἄλαλος,

κα'. Ἡ μωρὸς,

κβ'. Ἐχοῖσι τὸ αὐτὸ κληρονομίον. ὅπου καὶ κουράτωρ οὐσίας ἢ ἀπόντῃ, ἢ αἰχμαλώτου, ἢ τῆς δόξεντῃ ὅτε διασκέπτεται ὁ κληρονόμος, οὐ δίδεται.

κγ'. Εἰ πρῶτον ἀνέμου ὡς φίλος διοικήσας, ἔξω κληρονόμον ἐν τῇ πράξει τῆς πρῶτης πρὸς τοὺς κληρονόμους.

κδ'. Εἰ γὰρ δόξῃ κουράτωρ, καὶ

καὶ μὴ τεχθῇ, ὅθεν τὸ πονό-
μιον.

Ο εἰς αἰδωέωσιν οἴκου δανείσας,
ἢ ἐργολάβω δοῖς γάρμη τῆ δεσπό-
του, πονόμιον ἔχει.

Πραγμάτων τραπεζίτου ππρα-
σκομῶν, μὴ τὰ ἄλλα πονόμια,
προσημαῖται ὁ παραθήκας δοῖς, εἰ
μὴ πόκοις ὑπὲρ αὐτῶν λαμβάνει. B
ὅτι ὅμοιος ὅτι τοῖς λοιποῖς δα-
νείσας. εἰ δὲ φαίνονται τὰ νομί-
σματα αὐτῶν, ἐκδικεῖ αὐτὰ προπ-
μῶμος τῶν ἐχόντων πονόμια.

Εἰ ἐκ τῶν χρημάτων μου πλη-
ρωθῇ ὁ ἔχων καὶ σοὶ πονόμιον, ἢ
οὐ λαβὼν ὅς ἐμοὶ δέδωκας αὐ-
τῷ οὐ μὴ πολὺν χρόνον, προσημα-
μαί τῶν ἄλλων δανείων.

κέ. Φησὶν ὁ πραιτωρ· εἰ σωμαλ-
λάξω σοὶ εἰδὼς ὅτι πωρεῖρά σου
δέλφης τῶν δανείων σου, ἐκ ἔχων καὶ
τῶν πραγμάτων σου ἀπαίτησιν.

κς. Εἰ πεμφθῇ τις εἰς πλὴν φι-
δικομιαρεῖαν νομῶν, δίδεται δια-
γνώμονι, ἵνα τὰ δὲ χρεὼς φθιρό-
μια προσημαί, καὶ τὸ τιμημα παρα-
πεθῇ τῷ φιδικομιαρεῖ, ἕως αὐ-
τῷ εἰδεθῇ εἰ χρεωστέται.

κζ. Αὐτὸς ἀπέστη τῆ πα-
τρῶου κλήρου, καὶ ἄλλον κληρὸν
εἰς αὐτὸν ἐλθόντα κατεδέξα-
το· αὐτὸς μὲν ἐκ τῶν πατρῶων
ἐκ ἐνάγεται δανείων. εἰ δὲ ἀν-
θρώπος τις τελευτήσῃ, καὶ ὁ καὶ

Basil. Tom. I.

A sit, nec partus editus, priui-
legium cessat.

Qui ob restitutionem æ- §. 1.
dificij crediderit, vel redem-
ptori voluntate domini, pri-
uilegium habet.

In bonis mensularij ven- §. 2.
dendis, post alia priuilegia,
præfertur qui pecunias apud
eum deposuit: nisi vsuras ea-
rum acceperit: hic enim simi-
lis est cæteris creditoribus. si
tamen nummi eius exstent,
vindicat eos, præferturque
his qui habent priuilegia.

Si ex pecunia mea dimis- §. 3.
sus sit qui aduersus te priui-
legium habet: aut si tu à me
acceptam non post longum
interuallum ipsi dederis, præ-
feror aliis creditoribus.

XXV. Ait prætor: Si con- L. 25.
traxero tecum sciens te cre-
ditores tuos fraudare velle, in
bona tua nulla mihi actio est. Lex
26.
deest.

XXVI. Si quis in possessio- L. 27.
nem missus sit fideicommissi
seruandi causa, permittitur
arbitrio ea distrahere, quæ fa-
cile corrumpuntur, & pre-
dium ex his redactum apud
fideicommissum deponat, do-
nec pronuntiatum sit an de-
beatur.

XXVII. Pupillus paterna L. 28.
hereditate se abstulit, & a-
liam hereditatem, quæ ei
obuenit, admisit: ipse qui-
dem à paternis creditoribus
conuenitur. si verò quis im-
pubes decesserit, & pupilla-

Z z

riter ei substitutus hereditatē adierit, ab eis conuenitur: nec separabitur æs alienum patris, & filij. quòd si substitutus heres hereditatem non adierit, creditoribus patris in id quod pupillus reliquit, actio non datur: neque enim in bonis patris sunt ea quæ pupillus adquisiuit.

L. 29. XXVIII. Si statuæ in honorem alicuius in publico positæ sint, & bonorum venditionem patiatur, non sunt emptoris bonorum eius.

L. 30. XXIX. Eis qui bona sua negant iure venisse, præiudicium competit.

L. 31. XXX. Si creditores heredem suspectum putent, satisfactionem exigant pro suo debito reddendo. suspectus autem ex inopia æstimatur, non ut tutor ex callida conuersatione. hæc autem in initio aditionis, non etiam post multum temporis. Quòd si satisfacere iussus non obtemperauerit, bona hereditatis possidentur, veniuntque dantur, si tamen creditores non docuerint, quædam ex bonis alienasse, sed pauper tantum dicatur, contentus esse prætor debet, ut iubeat eum nihil minuire, quòd si nec inopia laborantem eum ostenderint, quasi eum iniuria adfecerint, iniuriarum ei actione tenentur.

L. 32. XXXI. Qui ex eadem causa priuilegia habent, licet di-

αὐτὸν ἀνὴρ ὅτι τὰ ὑποκαταστάσας αὐτὰ πρὸς ἑλθοῖ, καὶ ὅτι αὐτὸν ἐν ἀνάγκῃ· καὶ οὐδὲ χωρεῖσθαι τὰ πρὸς τὴν πατρὸς καὶ τὴν υἱοῦ. εἰ δὲ μὴ πρὸς ἑλθοῖ ὁ ὑποκατάστατος, ἐκ ἐνάγκῃς ὁ πατρὸς δανείσας τοῖς τῷ ἀνέρω πρὸς ἀνάγκῃς οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς τῷ πατρὸς ὅτι τὰ τῷ ἀνέρω κτηθέντα.

καὶ. Ἐὰν λάβῃ τις ἀνδριώτα ἐν πόλει, καὶ πάθη πρὸς ἀνάγκῃς διαπρασιν, οὐ διαφέρει ὁ ἀνδρίας τῷ ἀνδρείῳ.

καὶ. Τοῖς λέγεισι μὴ δικαίως πρὸς ἀνάγκῃς τὰ ἑαυτῶν, πρὸς ἀνάγκῃς ἀνδρείῳ.

λ'. Εἰ νομίσουσιν ὁ δανείσας ὑποπτόν τι κληρονόμον, ἀπαγγέλλουσιν αὐτὸν ἱκανὰ πρὸς τὴν πρὸς ἀνάγκῃς. ὑποπτός δὲ ὅτι ἀπορίας κρίνεται, οὐχ ὡς ὁ ἀνδρίας ἐκ δολερὰς διαγωγῆς. πάντα δὲ ἐν ἀνάγκῃ τῆς πρὸς ἀνάγκῃς, οὐ μὲν μὴ πολὺ χρόνον. εἰ γὰρ μὴ πεισθῇ δοῦναι τὰ ἱκανὰ, ὁ νομὴ καὶ πρὸς ἀνάγκῃς ὑφίσταται ἐκ τῆς κληρονομιάων. εἰ μὲντοι μὴ δείξουσιν ὁ δανείσας, ὅτι ὅτι ἐξέποιήσεν τινα, ἀλλὰ μόνον πένητα αὐτὸν λέγουσιν, ἀνάγκῃς καὶ πρὸς ἀνάγκῃς μὴ γίνεσθαι μείωσιν· εἰ δὲ μὴ πένητα δείξουσιν, ὁ ὡς ὑβρίσαντες τῇ πρὸς ἀνάγκῃς ἐνέχονται.

λα'. Οἱ ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας ἐγκρίτες πρὸς ἀνάγκῃς, καὶ ἐν δια-

φόροις καὶ ῥοῖς, ὅς ἴσου ὅμως ἐρ- A ueritates temporis in his sint,
χονται. tamen concurrunt.

λβ'. Καὶν πιπράσκονται τὰ τῶ
ἀνέκδοτου ὡς ἀνεκδοτήτου, ὅπως ἐκ τῶν ἰδίων.

Καὶ μὲν τὸ πεμψέμεν εἰς νο-
μὴν, εἰ δὲ ἡ ἱκανοδοσία ἐκδοθήσεως,
ἀναχωρεῖτω τῇ νομῇ ὁ πεμψείς.

λγ'. Εἰ πεμψῶ εἰς νομὴν τῶν
πραγμάτων τῇ καὶ δόλῳ ἀπόντος
εἰς πρᾶγμα δημόσιον, ἐνόμως
κρατῶ, ἕως δὲ τὸ πᾶν χρεὸς λάβω.
εἰ δὲ μὴ καὶ δόλῳ ἀπελείφθῃ, ἀνα-
χωρεῖν με δεῖ τῇ νομῇ.

λδ'. Οὗτοι δὲ κίονας κρυπτό-
μενος τῷ δανεισθῇ, λαμβάνει ὥστε
ὅς μὴ ἀναχωρῶν ἵνα ἐναχθῇ. καὶ ὁ
ἀπὸ πόλεως φύγων ἀδιάφορον
ἢ εἴτε πρὸς ἐκδομὴν διὰ τὸ λατρεῖν, ἢ
ὅς μὴ ἐκδομῶν, ἀχέρεται ἑαυτῷ
μὴ ποιεῖ.

λε'. Αντιόχεια, ἡ τῆς Κοίλης Συ-
ρίας, θενομίον ἔχει, ἵνα εἰ ἀπο-
δαίη χρεώσεως αὐτῆς, ἐνέχουρα λά-
βῃ ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῆς.

λς'. Οὐ συμπιπράσκονται τοῖς
τῇ χρεώσεως πρᾶγμασι παλλακῇ,
καὶ παῖδες Φισκοί.

Πόλις δανείσασα θεωρεῖται
τῇ ἀνυποθήκως δανεισάντων.

λζ'. Καὶν ἀφῆλιξ πεμψῇ εἰς νομὴν
ἀνέκδοτου πραγμάτων, καὶ τῷ ἀνέ-

Basil. Tom. I.

XXXII. Licet pupilli tan- L. 33.
quam indefensi bona vendan-
tur, tamen ex bonis suis ala-
tur.

Post bonorum quoque pos- s. 1.
sessionem, si satisfactur defen-
sionis nomine, qui missus est
in possessionem, ab ea disce-
dat. Lex 34
deest.

XXXIII. Si in possessionem L. 35.
missus sim rerum eius qui
dolo malo reipublicæ causa
abest: iure in possessione sum,
donec solidum mihi soluatür.
si verò sine dolo malo abfuit,
discedere me oportet de pos-
sessione.

XXXIV. Is qui circa colum- L. 36.
nas se occultat, ut credito-
rem euitet, latitat: sicut is
qui recedit ne secum aliqua
actio moueatur. & qui vrbe
profugit: nec enim interest
siue quis peregrinetur lati-
tandi causa, siue in vrbe de-
gat, & copiam sui non faciat.

XXXV. Antiochia Coele- L. 37.
syriæ priuilegium habet, ut
si debitor eius vita decesserit,
pignora capiat ex bonis eius.

XXXVI. Bonis debitoris L. 38.
venditis, vnà non venduntur
concubina, & liberi natu-
rales.

Ciuitas creditrix præfer- s. 1.
tur creditoribus hypothecam
non habentibus.

XXXVII. Licet minor in L. 39.
possessionem bonorum pu-
pilli missus sit, pupillus ex

Zz ij

bonis suis usque ad pubertatem alendus est.

- §. 1. Eius qui ab hostibus captus est bona non veneunt, donec reuertatur.

L. 1. D. XXXVIII. Si cum soluen-

do non sim heres tibi extitero qui soluendo es: creditores

tui possunt desiderare separationem: mei autem non possunt.

§. 1. raro autem prætor eis succurrit. sed si compulsus fuerim adire & restituere hereditatem, lege autem aliqua obstante non restitui, bona tua duntaxat venduntur, perinde atque si hereditatem tuam non adiissem: & creditoribus meis desiderantibus separatio bonorum meorum præstanda est.

§. 5. Si heres intra pubertatem decesserit, patris creditores, & ipsius etiam impuberis, si bona pupillo substituti veneant, separationem impetrare possunt.

§. 6. Petrus Paulum heredem scripsit, Paulus Marcum. creditores quidem Petri aduersus utriusque heredes separationem impetrant. Pauli autem aduersus Marci, non etiam aduersus Petri heredes impetrare possunt.

§. 7. Si filii familias bona veneant, qui peculium habet, non fit separatio inter castrenses creditores, sed omnes simul admitteremus, præterquam si quis antequam militaret, cum eo contraxe-

A Bon ἐν τῇ οἰκείῳν ῥέφραται μέλει τῆς ἥβης.

Τὰ τ' αἰχμαλώτου πράγματα, ἕως αὐτὸς ἐπιστρέψῃ, οὐ πωράσκοντο. λή. Εἰ ἄπορος ὢν κληρονομήσῃ σου δούπου ὄντος, τοῖς μὲν δανείσαις σου ἔξεστιν αἰτεῖν χωρισμόν. τοῖς δὲ ἐμοῖς οὐ. ἀπαντίως ὃ αὐτοῖς ὁ δόχων βοηθεῖ. εἰ δὲ ὑποαγκάσθῃ τῷ κληροπροσελθεῖν ἐφ' ᾧ ὀποκατέστηται αὐτόν, νόμῳ δὲ τινὶ ἐκ ὀποκατέστηται, μόνον τὰ ἴδια σοὶ τ' διαθεμύου πωράσκονται, ὡς εἰ μηδὲ κληρονομήσῃ σου, καὶ δεῖ καὶ τοῖς δανείσαις μου αἰτοῦσι χωρισμόν τῇ ἐμῇ δίδοσθαι.

C Τοῦ κληρονόμου ἀνέρου τελευτήσαντος, διώδονται οἱ τ' πατρὸς αὐτοῦ δανείσαι, καὶ οἱ αὐτοῦ τ' ἀνέρου, πωρασκομύων τ' ἀνέρου ὑποκαταστάτου πραγμάτων, χωρισμόν αἰτεῖν.

Πέτρος ἔγραψε κληρονόμον Παῦλον, Παῦλος Μάρκον· οἱ μὲν τ' Πέτρου δανείσαι καὶ τῇ ἐκείνου κληρονόμων αἰτοῦσι χωρισμόν. D δὲ Παύλου, καὶ τῇ Μάρκου, οὐ μὲν καὶ τῇ Πέτρου.

Εὰν ὑποξιοσίου πράγματα πωράσκωνται ιδιόκτητῳ ἔχοντι, οὐ γίνεται χωρισμός τῇ εἰς τὸ ιδιόκτητον δανεισάντων, ἀλλὰ πάντας δεχόμεθα· πλὴν εἰ μὴ πρὸ τῆς στρατίας ἐδανεί-

σε πρ, ἢ εἰς πατρῶον ἀνάγκη τὰ
δανειζόμενα ἀποπληρώσειν.

Εἰ ἐπιβλήσῃ κληρονόμον καὶ
μετάδοσιν ὁ ἐχρεώσθαι μοι ὁ διαδέμε-
νος, καὶ λάβω τόκοις καὶ αὐτῷ, οὐ
δυνάμαι λοιπὸν αἰτεῖν χωρισμόν,
ὥστε οὐδὲ εἰ ἐβλήθην μοι δοῦναι.

Εἰ μὲντοι τὰ κληρονομία
ἀνάγκη τοῖς τῷ κληρονόμῳ,
ἐκείνῳ αἰτεῖται χωρισμός. πλὴν εἰ
μὴ φαίνονται τὰ κτήματα, ἢ τὰ
ἀνδράποδα, ἢ τὰ εἰσπράγματα, ἢ ἄλ-
λό τι τῶν δυναμῶν χωρίζεσθαι.

Μετά πενταετίαν τῆς ἀποπλη-
ρώσεως ἐκ αἰτεῖται χωρισμός.

Ταῦτα πάντα σκοπεῖ πρῶτον, ἢ
ἔχων, μόνοι.

Ο λαβὼν ἐνέχυρον ἀπὸ κληρο-
νόμου, ἐκ αἰτεῖ χωρισμόν.

Εἰ ἐκ πολλῶν δανεισῶν ἕναι
τῷ κληρονόμῳ πύλοισι, τοῖς αὐτῷ
δανείσας, οὐ μὴν τοῖς τῷ τεθνεώτος,
συναριθμῶνται.

Οἱ τῷ κληρονόμῳ δανείσας, καὶ
ἀποπληρῶν ὡς εἰκὸς λαμβάνουσιν. ὁ
τῷ τελευτήσαντος οὐδὲν ἐκ τῶν τῷ
κληρονόμῳ λήφοντα, καὶ ἀπώσιν
ἀποκαταστήσας εἰς τὰ ἀνάγκη
αὐτῷ. πλὴν εἰ μὴ ἀποπληρῶν ὡς ἐξ ἐ-
λάττου ἀγνοίας ἤτησαν χωρισμόν.

Ο μὲν ἐλευθερίας ἀναγκάσιος κλη-
ρονόμος γραφεὶς, καλῶς αἰτεῖ χω-
ρισμόν, εἰ μὴ ἡ ψαπὸ τῷ πατρὸς
πραγμάτων ἵνα ὅσα ἐπεκλήσας μὲν

Basil. Tom. I.

Arit, vel creditum in rem pa-
tris versum sit.

Si nouandi animo stipula- §. 8.
tus sim ab herede quod mihi
testator debebat, & vsuras
ab eo acceperim, iam sepa-
rationem impetrare non pos- §. 9.
sum, sicut nec si satis acce-
pero.

B Si bona hereditaria bonis §. 10.
heredis mixta sint, non am-
plius separatio postulatur: ni-
si si prædia extent, vel man-
cipia, vel pecora, vel quid
aliud extet eorum quæ sepa-
rari possunt.

Post quinquennium ab ad- §. 11.
ita hereditate separatio non
postulatur.

C De his omnibus prætoris §. 12.
vel præsidistantum notio est.

Qui pignus ab herede ac- §. 13.
ceperit, separationem postu-
lare non potest.

Si ex pluribus creditoribus §. 14.
quidam heredis fidem
sequantur, cum creditoribus
eius, non autem cum credi-
toribus defuncti numerantur.

D Creditores heredis si quid §. 15.
fortè superfuerit, accipiunt.
creditors defuncti ex bonis
heredis nihil capient: licet
desiderent, vt in bonis here-
dis substituantur: nisi temerè
ex iusta ignorantia separatio-
nem petierint.

Seruus necessarius heres §. 16.
cum libertate institutus rectè
separationem postulat, si non
attigerit bona patroni, vt
quæcumq; post mortem eius

Zz iij

adquisierit, vel si quid ei à testatore debetur, separetur.

L. 2. XXXIX. Si citra fraudem hereditas ab herede vendita sit, separatio iam postulari non potest: nam quæ bona fide gesta sunt antequam separatio bonorum postularetur, rata conseruantur.

L. 3. XL. Si fideiussori quem tibi dederam heres extitero, B extinguitur quidem obligatio fideiussionis, tu verò postulata separatione bonorum fideiussoris, si solidum consecutus non sis, potes redire ad bona mea, dimissis tamen creditoribus meis. hoc enim in quolibet creditore hereditario seruatur: sicut & in creditoribus heredis.

L. 4. XLI. Creditor cui ex die, C vel sub conditione debetur, separationem postulare potest propter cautionem. legatarius autem conditionalis in iis quæ de bonis seruari poterunt, ius pignoris habet.

L. 5. XLII. Creditores defuncti qui separationē postularunt, ad heredem reuerti non possunt: nisi aliquid heres ex eadem hereditate adquisierit: tunc enim ad ipsum redeunt. & si impleti fuerint, quod superest tribuitur heredis creditoribus. si tamen ex alia causa adquisierit, licet proprii creditores ad solidum peruenierint, non redeunt ad ipsum creditores hereditarij. proprii autem heredis creditores

A τελευτήσω κείνου, ἢ εἴ π' ἔξ αὐτοῦ κεχρῆσται, διαχωρεῖται.

λθ'. Εἰ χρεὶς ἀπάτης ὁ κληρονόμος πωλήσῃ (κ) κληῖρον, ἐκ αἰτεῖται λοιπὸν διαχωρισμός· τὰ γὰρ ἡ καλῇ πίστι πρὸ τῆς αἰτήσεως τῷ χωρισμοῦ παραθήματα κρατοῦσιν.

λθ'. Εἰ κληρονομῶσα τῇ ἐγγυησάμενός μοι πρὸς σέ, σβέννυται μὲν ἡ τῆς ἐγγύης ἐνοχὴ, σὺ δ' αὐτῇ χωρισμὸν τῆς οὐσίας τῇ ἐγγυητῇ, εἰ μὴ πληρωθῇς, τότε ἔρχῃ καὶ τῇ παραγμάτων μου, μὲν τὸ πληρωθῆναι ἔδωκε μοι μὲντοι δανείσας· τὸ γὰρ ἐπὶ παντὸς δανείσου κληρονομιάου κρατεῖ· ὥστε οὐ καὶ ἐπὶ τῇ τῇ κληρονόμου δανείσων.

μα'. Καὶ ὁ ὑπὸ ἡμέραν, ἢ ὁ αἰρεπκὸς δανείσης, αἰτεῖ χωρισμὸν δι' ἀσφάλειαν. λεγατάριον δὲ αἰρεπκὸς ἐπὶ τοῖς μὲν τὰ χρεῖα σωζομένοις, ἐνεχύρου δίκαιον ἔχει.

μβ'. Οἱ τῇ τελευτήσαντος δανείσαι, χωρισμὸν αἰτήσαντες, ἔδωκεν καὶ τῷ κληρονόμου ὑποστέφειν· εἰ μὴ ἐκ τῆ αὐτῆς κληρονομίας ἐπεκτήσασθαι· τότε γὰρ ἔρχονται κατ' αὐτὸν· καὶ εἰ πληρωθῶσι, τὸ πλεονέκτον τῇ κληρονόμου δίδεται δανείσας· εἰ μὲντοι ἔξ ἐπ' αὐτῆς αἰτίας ἐπεκτήσαντο, καὶ ἐπληρώθησαν (κ) ἰδικοὶ αὐτοῦ δανείσαι, οὐχ ὑποστέφοισι πρὸς αὐτὸν οἱ τῇ τελευτήσαντος· οἱ δ' ἰδικοὶ τῇ κληρονόμου δανείσαι,

ἢ τὰ πρᾶγματα αὐτῷ ἔχουσιν, & A
ὅσα μὲν ταῦτα ἐπικτήσεται.

μγ'. Απορουῶτος τῆς κληρονομίας,
& α) δανείσται τῆς τελευτήσαντος αἰ-
ῶδος χειρισμὸν, ἢ β) λεγατάριοι,
ἵνα μετ' ἐκείνοις ἢ ὁλόκληρα, ἢ ἐκ
μέρους λάβωσι τὰ λεγὰτα.

Απελευθερία γραφεῖσα κληρο-
νόμος ὑπὸ δόπου, ἤτις ἐστὶ ἐκ δια- B
θήκης διαδοχῆ· καλῶς ὁ πατρὸν
μὲν τελευτῶν αὐτῆς χειρίζεται τὰ
πρᾶγματα αὐτῆς.

μδ'. Καὶ θεοκαταρξάμενοι κτ'
τῆς κληρονομίας α) δανείσται τῆς τελευ-
τήσαντος δυνάμει αἰτεῖν χειρισμὸν.

με'. Ο ὑπὸ αἵρεσιν κληρονόμος,
ἢ πληρούτω πάντῃ δυνάμενος, ἢ C
εἰ δ' ἀπολέγῃ πρὸς α) κλῆρον, καὶ
ἐξέλθῃ ἡ αἵρεσις, πηρέσκονται τὰ
πρᾶγματα τῆς τελευτήσαντος. εἰ δ'
μηδὲν τούτων δυνάται ποιῆσαι, κου-
ράτωρ δίδεται τοῖς πρᾶγμασιν,
ὥστε ἵνα πωλεῖν αὐτὸν, ἢ χρεῖσθαι
ἐκ θεσμίμου αὐξόμενον παρέχῃ·
ὡς περ γίνεται καὶ ὅτε γαστήρ πέμ-
πεται εἰς νομὴν, ἢ ἀνῆλθαι ἐκ ἐχθ-
ρῶν ἐπιτροπῶν.

μς'. Ταῦτα φυλάσσεται ἐπὶ
κουράτωρ οὐσίας, ὥστε κτ' σω-
αίνεσιν τῆς μείζονος μέρους τῆς δα-
νειῶν θεοβάλλεσθαι αὐτὸν, καὶ
πρὸ αὐτῶν πάντα θεοπρόμνη βέ-
βαια εἶναι, καὶ τὰς ἀγωγὰς αὐτῶν, & κατ'
αὐτῶν οὐπλίας ἀρμόζειν. καὶ θεο-
βάλλῃ ὅπως ἐναρξάντα, ἢ ἐναρξόμενον,

propria eius bona habent, &
quæcumque postea acquireret.

XLIII. Cum heredis bona L. 6.
soluendo non sunt, credito-
res defuncti postulant separa-
tionem, & legatarij, vt post
eos vel in solidum, vel ex
parte legata consequantur.

Liberta heres instituta ab §. 1.
eo qui soluendo non erat,
petiit bonorum possessionem
secundum tabulas: recte pa-
tronus post mortem eius po-
stulat separationem bono-
rum eius.

XLIV. Creditores etiam L. 7.
defuncti qui litem aduersus
heredem contestati sunt, sepa-
rationem postulare possunt.

XLV. Is qui sub conditione L. 1. D.
heres institutus est, aut im- de cur.
pleat ipsam si in eius potesta- bon.
te sit, aut si repudiet heredi- dan.
tate, etiam si conditio extite-
rit, venduntur bona defun-
cti. Quod si nihil eorum fa-
cere potest, curator bonis
datur, vt quædam ipse ven-
dat, & æs alienum quod ex
pœna crescit exsoluat: sicuti
fit cum venter in possessio-
nem mittitur, aut pupillus
tutorem non habet.

XLVI. Hæc in curatore L. 2.
bonorum obseruantur, vt
ex consensu maioris partis
creditorum constituatur, &
vt omnia quæ per eum facta
sunt, rata sint: eique & in
eum actiones vtilis compe-
tant: & si quem miserit ad
agendum vel defendendum,

ut nomine eius cautio præstetur, non eius nomine qui bonorum venditionem patitur.

§. 1. Si verò plures sint curatores, ait in solidum eos agere & conueniri, nisi per regiones diuersas fuerint cōstituti.

§. 2. Nemo inuitus curator bonorum fit: nisi ex magna causa iussu Imperatoris. neque necesse est ut sit creditor defuncti.

§. 3. Si tres sint curatores bonorum, & in eum qui nihil tetigit actio datur: nisi inuitus factus sit.

L. 3. XLVII. Creditor in quem vult curatorum agere potest: & quiuis eorum in solidum agit.

L. 4. XLVIII. Bonis per curatorem distractis, nullum ex testamento auxilium habebit, qui creditores fraudare vult.

L. 5. XLIX. Si debitor decoxit siue foro cessit, & vnus à creditoribus electus sit, per quem bona distrahantur, & pro rata portione quod redactum erit eis soluatur: & postea emerferit quidam creditor, non agit quidem aduersus curatorem, sed & ipse vnà cum illo bona vendere potest, ut ex pretio omnibus pro portione præstetur.

L. i. C. de bō. auct. iud. poss. L. Si debitor legatorum decesserit, & ipse aliis legata reliquerit, eorum quibus ab herede legatum est, quàm

πλὴν ἱκανοδοσίαν ὀνόματι αὐτοῦ, οὐχὶ τοῦ ὑφισταμένου πλὴν διάπρασιν δίδωται.

Εἰ δὲ πολλοὶ εἰσι κουράτωρες, φησὶν ἕκαστον εἰς τὸ πᾶν ἐνάγκη ἐκ ἐνάγκηται· πλὴν εἰ μὴ εἰς διάφορα κλίματα δώδωσιν.

Αἱ κων κουράτωρ οὐσίας οὐ γίνεται· εἰ μὴ ἐκ μεγάλης αἰτίας κελεύσῃ βασιλέως. οὐδὲ πάντως δανεισῇς τοῦ τελωθέντων.

Εὰν τρεῖς γινώσκωνται κουράτωρες οὐσίας, καὶ ὁ μὴ παραφάρμακον τῆς πραγμάτων ἐνάγκηται, εἰ μὴ ἀκὼν ἐγγύετο.

μζ'. Καθ' οὗ βούλεται τῆς κουράτωρον κινεῖ ὁ δανειστής ἐκ τύπων δὲ ἑκάστος εἰς ὅλον κληρον κινεῖ.

μη'. Πιπρασκομμένης οὐσίας διακουράτωρ, οὐδὲ μίδου ἐκ διαθήκης βοήθηται ἐξῆς, ὁ περὶ γράψαι θελήσας τοῦ δανειστής.

μθ'. Εἰ φυράσῃ χρεώσης, καὶ προβληθῇ τις ἀπὸ τῆς δανειστῶν ἵνα πωλήσῃ, ἐκ πρὸς ἀναλογίαν μερικῶς αὐτοῖς δώτῃ τὰ σωματόμνημα, καὶ μὴ πάντα διρεθῇ τις δανειστής, ἐκ ἐνάγκῃ μὴ καὶ τοῦ κουράτωρ, δύναται ὅ καὶ αὐτὸς μετ' αὐτοῦ τὰ πράγματα πωλεῖν, ἵνα ἐκ τῆς πράσεως καὶ ἀναλογίᾳ πάντες λάβωσιν.

ν'. Εὰν τις χρεωστῶν λεγάτα τελάβῃ, καὶ αὐτὸς δὲ ἐτέροις καταλίπη λεγάτα, πρῶτον λαμβάνουσιν ὁ λεγατάριοι οἷς ἐχρεώσῃ, καὶ

μετ' αὐτῶν ④ λεγατάριοι, οἷς αὐ-
τὸς ἐλεγάτῃσεν.

να'. Εὰν τις χρεωστῶν, κληρονο-
μήσῃ ἑτῆρόν τινα χρεωστῶντα, καὶ
διαπιπράσκοντα τα ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐ-
τῆς, ἐν ᾗ ὅστις ⑤ ἢ τῷ τελευτήσαντος
κληρονομία, δεχόμεθα τὸν δανεί-
σαντ' τῷ τελευτήσαντος, ἀξιουῶντας
λαβεῖν πλὴν οὐσίαν αὐτῶν, ὥστε πλὴν B
οὐσίᾳ τῷ κληρονόμου τοῖς δανεί-
σαις αὐτῶν ὑπομένειναι. τῶν δὲ λέ-
γμεν ὅτε μὴ ἐπελέξαντο ④ κλη-
ρονομαῖοι δανείσαι πλὴν τῷ κληρονό-
μου πίστιν, καὶ ἐνῆργον αὐτῶν, ὡς
ὀφείλοντες ἐκ τῆς οὐσίας αὐτῶν πλη-
ροθυῶναι, ἀλλ' ὅτι ἀνάγκης ὡς καὶ
κληρονόμου ἐκίνησαν.

ιβ'. Εὰν κεχρεωτημένῳ ⑤ τις πα-
ρὰ τῷ ποιήσαντος ἐκτασιν, πάλιν ἐν-
αγάγῃ αὐτῶν, ἀντιπῆχσιν ἐκείνῳ
παραγραφῶν λέγουσαν, ἀλλ' εἰ μὴ
ἴξῃς. εἰ μὴ ἄρα ἐπεκτήσασθαι,
ικανόν. ④ ὅς μὴ πλὴν ἐκτασιν αὐτῶν
συναλλάξαντες καλῶς αὐτῶν ἐνά-
ργοι καὶ χωρεῖς ταύτης τῆς παρα-
γραφῆς.

ιγ'. Οὐκ ἀνάγκάζεται εἰς ἐκ τῶν
δανείων λαβεῖν πλὴν οὐσίαν τῶν χρεώ-
στου, καὶ πᾶσι ποιῆσαι τὸ ἱκανόν.

ιδ'. Εἰ μηδεὶς ὅστις κληρονόμος τῷ
χρεωστῶντος, καὶ ὁ δημόσιος μὴ κατὰ
δέχεται πλὴν οὐσίαν αὐτῶν, καλῶς αὐ-
τῶν ④ δανείσαι λαμβάνουσιν.

ιε'. Οὐ καλῶς αἰτῶσιν οἱ δανείσαι ἀντὶ
τῶν χρεῶν περὶ σκευοθυῶν αὐτοῖς τὰ
πράγματα τῷ ἰδίου χρεώστου. ἀλλ' εἰ

A eorum quibus ab herede he-
redis, potior est causa.

LI. Si quis æri alieno ob- L. 2.
noxius, alij itidem ære obru-
to heres extiterit, & vendan-
tur bona eius in quibus est
etiam defuncti hereditas, ad-
mittimus creditores defuncti
postulantes suscipere bona
eius, vt bona heredis credi-
toribus eius seruentur. hoc
autem obtinet, cūm credito-
res hereditarij heredis fidem
secuti non sunt, nec ad iudi-
cium prouocarunt, quasi ex
bonis eius satisfieri eis debe-
ret, sed ex necessitate tan-
quam aduersus heredem e-
gerunt.

LII. Si creditor qui suum L. 3.
ab eo qui bonis cessit conse-
cutus non est, iteratò eum
conueniat, tuetur se exce-
ptione hoc modo concepta,
at nisi bonis cessi: nisi si quid
idoneum adquisierit. Qui
verò post cessionem bono-
rum cum eo contraxerunt,
rectè conueniunt eum, nec
eis exceptio illa opponitur.

LIII. Vnus ex creditoribus L. 4.
debitoris bona suscipere non
compellitur satis omnibus
facturus.

LIV. Si nullus debitori he- L. 5.
res extet, & fiscus bona eius
admittere nolit, creditores
rectè ea suscipiunt.

LV. Pro debito creditores L. 6.
addici sibi bona sui debitoris
non iure postulant. sed si qui-

dam creditores hypothecarij priores sint tempore, illi potiores sunt. si verò res debitoris nemini sint obligatae, vindicare dominium rerum debitoris non debent, sed à prætore postulare, ut in possessionem bonorum mittantur.

L. 7. LVI. Mulier quædam patruo debitori suo pro triente heres exitit: & constitutio ait, si ab eo quidquam exigere specialiter prohibita non sit, quasi pro debito trientem habeat, à coheredibus suis debitum pro besse exigere posse. sin autem coheredes soluendo non sint, rectè petit separationem bonorum defuncti, ut ex iis impleatur, ac quod sibi debetur consequatur.

L. 8. LVII. Creditores in bonorum possessionem missi, domini eorum non efficiuntur.

L. 9. LVIII. Constitutio ait, ex administratione rerum obligatum, si latitet, & à nemine defendatur, venditionem bonorum suorum pati.

L. 10. LIX. Apud veteres quæstio orta fuerat, si quidam missi sint in possessionem quorundam bonorum absentis, an cæteri quoque, qui in possessionem bonorum eius missi non sunt, communionem habere in rerum venditione possent. Iubet igitur constitutio, ut omnes venditionis participes sint, si quidem

A μὴ εἰσὶ τινες ἐν τῇ ὑποθήκῃ παλαιότεροι, ἐκείνοι προσημνῶνται· ἐὰν δὲ μηδεὶς ἔχῃ ὑποθήκῃ, τότε ἐκ ὀφείλοισι ζητῆσαι πρὸ δεσποτέρῳ τῷ τῷ χρεώστου παλαιότερων, ἀλλ' ὀφείλοισιν αἰτῆσαι τὸν ἔχοντα, καὶ γνέσθαι ὑπὸ νομῆς τῷ παλαιότερων. νς'. Γυνὴ τις κεχρεωσμένη πατέρα τῷ πατρὶος δείου, ἐκκληρονόμησεν αὐτὸν εἰς τρίτον μέρος. καὶ λέγει ἡ διάταξις· ὅτι αὐτὴ μὴ ἰδικῶς ἐκέλθουσε, μηδὲν ἀπαγγῆσαι, ὡς ἔχουσιν τὸ τρίτον μέρος τῷ οὐσίᾳ ἀπὸ τῶν χρεώστων, δυνάται δὲ τῷ συγκαληρονόμων αὐτῆς τὸ διμοῖρον τῶν χρεώστων ἀπαγγῆσαι. εἰ δὲ ἀποροὶ εἰσιν οἱ συγκαληρονόμοι, καλῶς αἰτεῖ διαχωρισμὸν τῆς οὐσίας τῷ τελευτήσαντος, ἵνα ἔξ αὐτῆς διποληθοῖ.

νζ'. Οἱ δανισταὶ πεμφθέντες εἰς νομὴν τῷ παλαιότερων, οὐ γίνονται δεσποταί.

νη'. Ἡ διάταξις φησιν, ὅτι καὶ ὁ δὲ τῆς ὑποθήκῃ παλαιότερος χρεώστων παραγγῆν, εἰ μὴ φανηται, ὅτι οὐ διεκδικεῖται, παρὰ διαπρασιν τῷ ἰδίων παλαιότερων.

D νθ'. Εἰρητεύειν τὰ τοῖς παλαιοῖς, εἰ τινες γνόντες ὑπὸ νομῆς τινων παλαιότερων τῶν δυνάτων, εἴγε δυνάται καὶ οἱ ἑτέροι οὐ μὴ γνόντες ὑπὸ νομῆς τῶν παλαιότερων αὐτῶν, κοινωνήσας τοῖς, ἀλλὰ πρὸς τῶν παλαιότερων παλαιότερων. καλῶς οὖν ἡ διάταξις, πάντας μετέχειν τῷ παλαιότερος, ἐάν

④ μὲν ὄντες εἶσω διετίας ἐξή-
 τησαν γνέσθαι κοινωνοὶ αὐτῶν, ④ ὃ
 ὄντες εἶσω τετραετίας ἀναγκάζον-
 ται ὃ ὅτι πῶ ἀναλογίᾳ τῆς δα-
 πανηθέντων τοῖς περ λαβοῦσι κατα-
 βαλεῖν, πτωχόντων ἡμῶν τῶ ὅρκῳ
 αὐτῶν. καὶ οὐκ αὐτῶν μὲν τῶτον τὸν
 χρόνον καὶ τῆς ἰδίου χρεώσου κινεῖν
 τὰς ἀμυζούσας αὐτοῖς ἀγωγὰς.
 Εάν δὲ ἐπώλησαν τὰ πράγματα
 ④ δανεισά, ἢ εἰς ἑτέρα πρῶτα πα-
 μετῶνεν τὸ ἴδιον δίκαιον, (πολ-
 λάκις ἑτέροις τὰ πράγματα παρα-
 γόντες, καὶ τὸ χρέος ἀποπληροθῆ-
 ναι,) εἰ πὶ πρῶτον λάβωσι, τῶτο
 καὶ παρόντων παβελαρίων σφρα-
 γισμῶν, καὶ ἐν ἱερῷ τόπῳ ἀποθέσθαι,
 ἵνα ἐδῶ ἀναφανῇ μεταχρηστέ-
 ρως δανειστῆς, πάσῃ τὸ ἱκανὸν μὴ ζη-
 μιουμένων ὃ τῆς οἰκονόμων, ἢ τῆς
 κειμηλιαρχῶν, καὶ ⑤ δέχοντα
 προσάψαν, ⑥ δόλῳ δανεισθῆναι,
 ἐκ τῆς ἀποκεμμένων ἀποπληροθῆ-
 ναι. καὶ ὃ ἐκμδρπύειον γίνεσθαι,
 εἴτε μόνον τὸ χρέος, εἴτε πλέον ἔλα-
 βεν ὁ πρῶτος δανειστῆς, εἴτε ἥτιον,
 ἵνα τὰ λοιπὰ ἀποτεθῶσιν ὁμνυώτος
 τῆς πρῶτου δανειστοῦ, ὅτι οὐτε καὶ
 χρεῖν, οὐτε καὶ δόλῳ ἥτιον τὸ δι-
 καίου τιμήματος ἔλαβεν, ἀλλ' ὅσον
 ἡδυνήθη μὲν πάσης ἀπουδῆς κομι-
 στασθαι.

A praesentes intra biennium de-
 siderauerint communionem
 habere cum iis, absentes au-
 tem intra triennium. cogun-
 tur autem his qui possessionem
 petierunt pro rata ex-
 pensas refundere, iuriiurando
 eorum nobis fidem habenti-
 bus. post completum igitur
 memoratum tempus aduersus
 debitorem suum competētes
 B sibi actiones mouere debent.
 Sin autem creditores res ven-
 diderint, vel in alias personas
 ius suum transtulerint (ple-
 rumque res ipsas aliis traden-
 tes, & quod sibi debetur con-
 secuti) si quid superfluum ac-
 ceperint, hoc necesse est prae-
 sentibus tabulariis obsignare,
 & in loco sacro deponere, vt
 si quis postea creditor appa-
 ruerit, possit ex hoc satis sibi
 facere. Curabit autem prae-
 ses, vt ex pecuniis depositis
 posteriori creditori satisfiat,
 & vt nullum dispendium pa-
 tiantur oekonomi, vel cime-
 liarcha. Attestatio autem fie-
 ri debet, siue quod debetur
 duntaxat, siue plus, siue minus
 prior creditor acceperit, vt
 residuum deponatur : iusiur-
 randum priore creditore prae-
 stante, quod neque per gra-
 tiam, nec dolo interuenien-
 te minùs iusto pretio accepe-
 rit, sed id quod reuera cum
 omni studio potuerit inue-
 nire.

ΤΙΤΛΟΣ Η'.

Τὰ εἰς ψευδαφίω τῶν δανείων γεγονότα, ἵνα ἀποκαταστῶσιν.

TITVLVS VIII.

Qua in fraudem creditorum facta sunt ut restituantur.

L. 1. D. I.
cod.

AIT prætor: Si fraudationis causa quid gestum erit cum eo qui fraudem non ignorauerit, curator bonorum, vel is cui de ea re actionem dare oportebit, intra annum quo experiundi potestas fuerit, utilem actionem dabo, tam aduersus eum, quam ipsum qui fraudem fecit.

§. 1. Fraus autem intelligitur in omni alienatione, vel contractu, siue rem alienauit, siue apochâ seu acceptilatione, vel pacto aliquem liberauit.

L. 2. II. Et si pignus liberauit, vel quem creditorum præposuit.

L. 3. III. Velei præbuit exceptionem, vel se obligauit, vel numerauit pecuniam, vel data opera ad iudicium non adfuit, vel passus est in condemnationem deducta statim executioni mandari, aut eo non petente debitor tempore liberatus est, vel vsumfructum amisit, aut seruitutem.

L. 4. IV. Vel non fecit quod facere debebat, vtrputa si seruitute vsus non fuerit.

L. 5. V. Vel si quid pro derelicto habuerit,

A α'. ΛΕΓΕΙ ὁ πραιτωρ· εἰ πρὸς ψευδαφίω πωραχθῇ πρὸς τὸν ἐκ ἀγνοήσαντα, ὁ κουρατωρ τῆς οὐσίας, ἢ ὡς πωρήσῃ, ἢ κατ' αὐτὴν ἀγωγῇ ἐξ ὧν οὐπλῖαν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ, ἐν ᾧ ἡδυνάτο κινεῖν, ἢ κατ' τὴν ψευδαφίαντος.

B Η δὲ ψευδαφίη ἐπὶ πάσης νοεῖται ἐκποίησεως, ἢ συναλλάγματος, εἴτε πωρᾶμα ἐξέποιήσεν, εἴτε ἀποχῇ, ἢ συμφώνῳ ἵνα ἡλδύθροσε. β'. Καὶ ἐνέχυρα δούλωσε, καὶ ἵνα τῶν δανείων πωρεπύμηνεν.

γ'. Η καὶ παρέχεται ἐν τούτων πωραφίω, ἢ ἑαυτὸν ἐνοχον ἐποίησεν, ἢ χεῖματα ἔδωκεν, ἢ ἐπὶ τῇ πρὸς ἐκ ἡλθεν εἰς δικαστήριον, ἢ ὑπέχετο τὰ ἀπὸ καταδίκης ἐκβεβαδύσαι, ἢ μὴ ἀπαυτήσαντος, ἡλδύθροσθι τῷ χροῖνι ὁ χρεώσης, ἢ ἀπώλεσε χεῖσιν καρπῶν, ἢ δουλείαν.

δ'. Η ὁ ἐχέων ἐκ ἐποίησεν· οἷον ἐκ ἐχέσας τῇ δουλείᾳ,

ε'. Η ἀπερονόητόν π ἐποίησεν.

ς'.

5'. Εἴπω, εἰ ἐπίτηδες ἐκ ἐνέρδανεν· ὁ γὰρ ἐλατῶν οὐχ ὁ μὴ αὐξων πλεῖον οὐσίαν ὑποκείται τῷ δόγματι· ὡς ὁ μὴ πειθαρχῶν αἰρέσει, καὶ ἀπολλυμένη ἐπρώτησιν. ὁ ἀπορρίπτων κληρον, ἢ λεγάτον, ἢ αὐτεξούσιον ποιῶν ἢ ὄν γραφέντα κληρονόμον, οὐχ ὑποπίπτει.

Ο δόλον γραφέντα κληρονόμον ἐκποιῶν, ἵνα κελύσει τὸ ἀγορασθὲν προσέλθῃ, εἰ μὴ ἐν τῷ κληρονομέοντι ἢ ἀπάτη, οὐχ ὑποκείται· εἰ δὲ ἐν τῇ πράξει, ἀνατρέπεται τὸ πραχθέν, ὥστε εἰ καὶ ἡλιδέροσεν αὐτόν, διὰ βλάβου.

Ο χρεὸς λαβὼν οὐ πειραγμένος· τὸ γὰρ δόγμα πρὸς τὰ χρεὶς ἔχοντος ὅρα, οἷον πρὸς ἐνέχυρα καὶ πωλείας.

Εἰ μὴ πρὶν νομίμῳ ὑποσῆς ἔδωκας δανείσῃ, καὶ ἡ δὲ σε ἀπορον, οὐχ ὑποπίπτει. ὁ δὲ μὴ πρὶν νομίμῳ λαβὼν, συμμερίζεται τοῖς λοιποῖς δανεισταῖς· ὅμοιοι γὰρ πάντες λοιπὸν εἰσιν.

Ὁ ἐν εἰδήσει τῆς ἀπατάδας τὸν δανείσαντα ποιῶν ἢ πρὸς βλάβου, ὑποπίπτει· οὐχ ὁ ἀγνοῶν, ἢ

Basil. Tom. I.

A VI. Aliud est, si quid data l. 6. opera non adquisiuit: qui enim deminuit patrimonium suum edicto subiicitur, non etiam qui non auget: sicut nec qui conditioni non pareret, & commodum stipulationis amittit. Qui repudiavit hereditatem aut legatum, aut filium suum heredem scriptum emancipauit, in edictum non incidit.

Qui seruum suum heredem institutum alienauit, ut iussu emptoris adeat, si quidem in hereditate fraus sit, edicto non subiicitur. si verò in venditione, quod actum est reuocabitur: quemadmodum si eum in fraudem manumississet.

Qui quod sibi debetur recipit, nullam fraudem facit: edictum enim ad ea spectat in quibus se prætor non interponit, ut puta pignora venditionesque.

Si priusquam bona tua possiderentur pecuniam creditori numerasti, quamuis scierit te soluendo non esse, non facit edicto locum. qui verò post bona possessa debitum suum recepit, in portionem vocatur cum cæteris creditoribus: iam enim par conditio omnium creditorum est.

Qui sciens fraudari creditores aliquid fecit in fraudem eorum, incidit in edictum: non etiam qui ignorans: qui

Aaa

ve consentientibus creditoribus aliquid agit cum eo qui fraudare vult.

§. 6. Si quid cum pupillo gestum sit in fraudem, reuocatur.

§. 7. Si liberalitatem à fraudatore accepero, quamvis ignorarem fraudari, quatenus locupletior factus sum, teneor.

§. 8. Si seruus sciens ab eo qui B soluendo non est, quid acceperit, si quidem dominus ignorabat, restituit quod seruus lucratus est peculij fini: vel quatenus in rem eius versum est. eadem & in filiofamilias. Sed si dominus sciebat, suo nomine conuenitur.

§. 9. Vtilis actio datur aduersus legatarios, etiamsi ignorauerint.

§. 10. Annus utilis est, & computatur ex die venditionis.

L. 7. VII. Si in fraudem creditorum meorum minore pretio fundum vendidero, reuocatur quod gestum est, etiam non reddito pretio.

L. 8. VIII. Si tamen nummi soluti extant, redduntur.

L. 9. IX. Is qui in fraudem creditorum sciens rem emit, si D alij bona fide ementi venderit, solus in solidum tenetur, non is qui ab eo emit: quemadmodum nec is qui ab ipso debitore ignorans emerit.

L. 10. X. Ait prætor: *Qua quis fraudandorum creditorum causa te sci-*
ente tecum fecit, si non prateriit an-

A συνανέσθῃ δανεισῶν ἀρχήων π, πρὸς τὸν χειρὰ πωλῆται βουλοµένον.

Εἰ πρὸς ἀνέκτον ἀρχὴν π ἢ πὶ χειρὰ πωλῆται, ἀναβέβηται.

Εἰ δὲ πὶ χειρὰ φοντοῦ λαβὼν δωρεῶν, καὶ ἡγνόουν ὅτι βλάπτονται
Ⓢ δανεισῶν, εἰς ὅσον γέγονα πλουσιώτερος, ὑποκείµαι.

Εἰ δοῦλος εἰδὼς ὅτι ἀπόρου π λαβὼν, εἰ μὴ ἡγνόει ὁ δεσπότης, δίδωσιν ὁ ἐκέρδανεν ὁ δοῦλος ἄλλοις πεκουλίου αὐτοῦ. ἢ εἰς ὅσον ἐστράφη πρὸς τὰ πράγματα αὐτοῦ. πὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ ὑποζυγίου. εἰ δὲ ἡδὲ ὁ δεσπότης, αὐτὸς ἀπαυτεῖται.

Οὐπλῖα δίδεται καὶ τῇ λεγαταρίων, καὶ ἡγνόουν.

C Ο δὲ ἐνιαυτὸς οὐπλῖος ἐστὶ, καὶ ψηφίζεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀρχῆς.

ζ'. Εἰ πρὸς χειρὰ πωλῆται δανεισῶν μου, ἐλάττω πωλήσω ἄλλοις, ἀναβέβηται τὸ ἀρχαῖον, καὶ μὴ ἀναδοθῇ ἡ τιμή.

η'. Εἰ μὴ τοι φαίνονται τὰ δοθέντα νομίσματα, ἀναδίδονται.

θ'. Ο ἐπὶ χειρὰ πωλῆται δανεισῶν ἐν εἰδήσει ἀγοράσας, εἰ ἐτέρῳ πωλήσῃ καλῇ πίστι ἀγοράζοντι, αὐτὸς μόνος εἰς τὸ πᾶν ἐνέχεται, οὐχ ὁ ἀγοράσας ὅτι αὐτοῦ. ὥστε οὐδὲ ὁ ἐν ἀγνοίᾳ ὅτι τῆς χειρὸς ἀγοράσας.

ι'. Λέγει ὁ πραιτωρ. ὅσα πρὸς διαβλάβην δανεισῶν εἰδὼς σου μὴ σοὶ ἐπράξεν, εἰ μὴ ὅτι ἡλθεν ἐν τῇ

αὐτὸς οὐπίλιος, ἀποκατάσσουν. ἔαδ' ὅτε δὲ καὶ μὴ ἔγνωσ ὑπόκειμαι ἱμ-
φάκτου ἀγωγῇ. ἢ ὃ ἀνάκλησις τῆ
παρανομίου γίνετο, εἰ αὐτοὶ οἱ δανεί-
σαι οἱς ἠθέλησ βλάβαι, πηγάσκουσι
τὰ τῆ χρεώτου πράγματα· εἰ δ' ἐκεί-
νοις ἐπλήρωσεν, ἄλλοις ὃ ἔχῃ· εἰ μὲν
ἀπλῆστερον ἔπο' ἐπράξεν, ἀργεῖ ἢ ἀνά-
κλησις. εἰ δ' αὖ τὰ χρήματα τῶ δανειστῶν
τοῖς πωροῖς δέδωκεν, ἀναβέβηται.

Ὁ λέγῃ ὁ πραιτωρ, εἰδότος, σιω-
εἰδότος ὅτι ἔμεταχρόντος τῆς βλάβ-
ης· οὐ γὰρ δεῖκε ὃ εἰδέναι με,
ὅτι ὁ σωμαλάστων μοι δανείσας ἔχῃ.
εἰ δὲ μὴ σιωοῖδα μὲν τῇ πειρα-
φῇ, διαμυρτηρθεῖς δὲ ὑπὸ τῆς δα-
νείστων ἡγόρεσα, ὑπόκειμαι τῇ ἱμ-
φάκτου.

Εἰ μὲν κηδεμόνος εἰδότος ἀγορά-
σωσιν ὁ δὲ αὐτὸς φροντιστὴς μοι,
εἰς ὅσον ἐγγύοντι πλοισιῶται, βλάβ-
ησονται.

Καὶ εἰς μόνος ὑπὸ τῆς δανείσεως, ἢ
παρανομίᾳ, χωρὶς τῆς ἀγωγῆς ταύ-
της. εἰ ὁ σωμαλάστων ἕνα οἶδε πε-
ριεράφεται, ἔπρον δὲ οὐ. καὶ οὐ-
τως χωρὶς τῆς ἀγωγῆς. πλὴν εἰ μὴ
ἐμὲν ἔπαδε ὃ ἱκανόν. ἐκ ἀκούε-
ται δὲ λέγων, ὅτι ὃν οἶδα δανείσῃν,
ἀπαλλάττω.

Εἰ τὰ τῆς κληρονόμου τῆς βλάβαν-
τος πηγάσκουσι, δεῖκε ἢ ἀγωγῇ.

Υἱός, ἢ ὁξωπικός κληρονόμος, εἰς
ἐμμιξιν, ἢ εἰς ὑποεισέλθουσιν κλη-
Basil. Tom. I.

*Anus utilis, restituas. interdum
etsi non sciisti in factum actio-
ne teneris.* Eius quod factum
est reuocatio fit, si hi credi-
tores, quos fraudare volue-
runt, bona debitoris ven-
dunt: nam si hos dimisit, a-
lios autem habet: si quidem
paulò simplicius id fecit, ces-
sat reuocatio. sin autem pe-
cunia posteriorum priores
dimisit, reuocationi locus est.

Quod ait prætor, *sciente*, §. 1.
est conscio & fraudem par-
ticipante: non enim sufficit §. 2.
me scire eum cum quo con-
traho creditores habere. si
verò particeps quidem frau-
dis non fui, verumtamen te-
statò conuentus à creditori-
bus comparaui, teneor in fa-
ctum actione.

Si tutore vel curatore scien- §. 3.
te pupillus, vel adolescens
emerint, in quantum facti
sunt locupletiores damnum
patiuntur.

Etsi vnus creditor sit, vel §. 4.
remanferit, huic actioni lo-
cus est. Si is qui contrahit
vnum scit creditorem frau-
dari, alium verò ignoret: ad-
huc locus est actioni: nisi illi,
quem scit, satisfactum sit: non
tamen si dicat aliquis, quem
scio creditorem, absoluo, au-
diendus erit.

Si fraudatoris heres bono- §. 5.
rum venditionem patiatur,
cessat hæc actio.

Si filius qui se immiscuit, §. 6.
vel extraneus qui heredita-

remadiuit, quid fecit in fraudem creditorum, & in integrum sit restitutus, utilis aduersus eum actio competit. Seruus autem necessarius, si quidem protinus bona vendiderunt creditores, vel pauciscentibus ipsis semiscuit, & ipsius, & testatoris fraus reuocatur. Si verò ipsum creditores passi sunt, aut quasi fidem eius secuti sunt usuris ab eo acceptis, id solum quod testator alienauit non reuocatur.

§. 7. Si impubes vel adultus patri heres extiterit, eiusque mortui bona veneant, separatione impetrata, & fraus eius, & tutoris vel curatoris eius reuocatur.

§. 8. Si ei cui in diem debebatur in fraudem aliorum solueretur, actioni locus est: fraus enim etiam in tempore fit.

§. 9. Idem erit etsi in vetus creditum in fraudem aliorum pignus dederit.

§. 10. Si mulier in fraudem creditorum marito debitori suo acceptum debitum fecerit dotis nomine, omnis pecunia quam maritus debuerat exigitur, & actio de dote extinguatur: neque enim dos in fraudem creditorum constituitur.

§. 11. Per hanc actionem, & usufructus & stipulatio annuæ præstationis exigitur.

§. 12. Si debitorem meum & aliorum fugientem consequar,

ρονομίας βλάβας δανείας, & διατῆς εἰς ἀκέραιον ἀποκαταστάσεως δόσας τῶ κλήρου, οὐπλίως ἐνάγεται. δοῦλος δὲ ἀνάγκαιος, εἰ μὴ δι' αὐτοῦ ἐπράξη ᾧ δανείων τὰ πρᾶγματα, ἢ συμφωνησάντων αὐτῶν ἐμμίξοι, ἢ ἡ αὐτῆς, καὶ ἡ τῆς διαδεξιῶν παραγραφὴ ἀνατρέπεται. εἰ δὲ κατεδέξατο αὐτὸν

Β δανείων, ἢ ὥσπερ ἐπιδόσαν αὐτὰ πόκοις λαβόντες, ἢ ᾧ τῆς διαδεξιῶν πρᾶσις ἐ μόνου ἐκ ἀνατρέπεται.

Εἰ ἀνέβου ἢ νέου κληρονομήσαντος τὸν πατέρα ἐ τελευτήσαντος ἡ οὐσία πρᾶξη, ἢ χειρισμός αἰτηθῇ, ἀνατρέπεται ἡ ἀπάτη καὶ ἡ αὐτῆς, καὶ ἡ τῆς κηδεμόνος αὐτοῦ.

Εἰ τῷ ὑπὲρ ἡμέραν δανείῃ ἐπὶ βλάβῃ τῇ ἄλλων καταβάλω, χωρεῖ τῇ ἀγωγῇ καὶ χροῖναι γὰρ ἀπάτη γίνεται. τὸ αὐτὸ καὶ εἰς παλαιὸν χρόνον ἐπὶ βλάβῃ τῇ ἄλλων δώσω ἐνέχεται.

Εάν γυνὴ ἐπὶ πειραφῇ δανείων, χρεωστωῖν τῷ ἀνδρὶ ποιήσῃ ἀποχρῶ ὀνόματι πρῶτος, ὅλον τὸ χρεὸν ἀπαυτεῖται ὁ ἀνὴρ, καὶ σβέννεται ἡ πρῶξις· οὐδὲ γὰρ σωίσεται πρῶξις ἐπὶ πειραφῇ δανείων.

Διὰ τῆς ἀγωγῆς ταύτης, καὶ χρεῖσις καρπῶν, ἐ ἐπρώτησις ἐπὶ σίας δόσεως ἀπαυτεῖται.

Εἰ ὧν χρεωστωῖται ἐμοὶ καὶ ἄλλοις φέροντα κερδήσω,

ἢ ἔξ ὧν ὑποφέρεται χρημάτων A
 λάβω χρεός· εἰ μὴ πρὸ τῆς πεμ-
 φθῆναι τὸν δανείσαν· εἰς νομίω,
 δρχεῖ ἢ ἱμφакτος· εἰ δὲ μὴ ταῦ-
 τα, χῶραν ἔξ.

Εἰ κτὶ πλὴν Μάρκου διάταξιν B
 προσπυροθῇ τὰ πράγματα τῆς
 πεθνεώτος, διὰ τὸ φυλαχθῆναι
 τὰς ἐλδοτείας, οὐ χῶρα τῇ ἱμ-
 φάκτουμ ταύτῃ. Εἰς ἐνιαυτός ἀφ'
 οὗ προαθῇ τὰ τῆς χρεώτου ψηφί-
 ζεται.

Απαίτειται ὅτι τοῦτος, ὅς κ' ἀρποῖ, ὅ-
 σοι ληφθῆναι ἡδυνάτω ἐκ τῆς περι-
 χράφαντος. Ὑπεξαίρουται μὲντοι
 τὰ ἐπ' αὐτοῖς ἀναγκαῖα δαπανήμα- C
 τα, ἢ τὰ κτὶ νόμιμω τ' ἐπ' αὐτῇ, ἢ
 τ' δανείων ἡνόμω. ἡνικῶς γὰρ
 εἰς πλὴν δρχαίαν τάξιν ὅτι τὰ πρά-
 γματα, ὅτι αἱ ἀρχαί, ὅτι αἱ ἐνοχαί
 ἀπακρίσανται· καὶ ἀνείρεται, καὶ
 ὑπὸ ἡμέραν ὥσπερ καὶ ἡ τῆς μέσου
 καιροῦ ὠφέλεια, χρεὶς μὲντοι
 πόκου τῆς μὴ ἐπεροπιδέντος. εἰ μὴ
 τὸ σινάλλαγμα, καὶ ἀνέπρωπ-
 τὸν ἀπαίτει πόκον. Τοῖς ὅτι ὑπὸ ἡμέ-
 ραν ἐνόχοις, ὁ ὑπὸ λιμπανόμωτος
 ἀνδρεοδται χρεόν, οὐχ ὅλ' ὁ
 ἐνιαυτός.

Μετὰ ἐνιαυτὸν ἡ ἀρχὴ αὐτῇ εἰς
 τὸ δευτερόν διδεται, ἵνα μὴ ἔξ ἀπα-

Basil. Tom. I.

& ex ea pecunia, quam fe-
 cum ferebat, id quod mihi
 debetur auferam: si quidem
 antequam in possessionem
 bonorum eius creditores mit-
 tantur, hoc factum sit, ces-
 sat in factum actio. si postea,
 locum habebit.

Si secundum constitutio- §. 13.
 nem D. Marci bona defun-
 cti sint addicta alicui liber-
 tatum conseruandarum cau-
 sa, huic in factum actioni lo-
 cus non est. Annus ex die ven-
 ditionis bonorum debitoris
 computatur.

Restituitur autem par- §. 14.
 tus, & fructus, qui perci-
 pi potuerunt à fraudatore.
 Impensæ tamen necessariae
 deducuntur, & si quæ aliæ
 ex voluntate fideiussorum
 aut creditorum factæ sint:
 generaliter enim in pristi- §. 15.
 num statum restituuntur tam
 res, quàm actiones & obliga-
 tiones: etiam si conditiona- §. 16.
 les sint, vel in diem: & me-
 dij temporis commodum,
 exceptis vsuris quæ in stipu-
 latum deductæ non fuerunt:
 nisi talis contractus fuit, in
 quo vsuræ deberi potuerunt
 etiam non deductæ in stipu-
 lationem. si autem in diem sit
 obligatio, tempus quod su-
 pererat obligationi renoua-
 tur, non annus postulandæ re-
 stitutioni conceditur.

Hæc actio post annum de §. 17.
 eo quod ad eum peruenit,
 datur: ne quis ex fraude lu-

Aaa iij

crum sentiat, siue ad fraudatorem peruenerit, siue alium quemuis : dolove malo factum sit, quo minùs perueniret.

§. 18. Datur autem heredibus, & cæteris successoribus, & in heredes, similisque personas.

L. 11. XI. In id tamen duntaxat quod ad eos peruenit.

L. 12. XII. Filiofamilias cui libera peculij administratio data est, hoc etiam concessum non est, ut in fraudem creditorum alienet. at si hoc quoque concessit pater, ipse conuenitur: etenim filij creditores, eius quoque sunt creditores propter actionem de peculio.

L. 13. XIII. Qui pignus tenet, huic actioni non subiicitur: non enim rei seruandæ causa possidet.

L. 14. XIV. Hæc actio & dominium à possessoribus reuocat, & competit aduersus eos qui actionem habent, ut actione cedant. proinde si mandaue- ro tibi, ut quid acciperes à debitore Petri, actionem mandati aduersus te Petro cedere debeo. Si pro filia mea dotem in fraudem creditorum dederò, filia tenetur ut cedat actione de dote.

L. 15. XV. Si cum soluendo non essem, in fraudem Petri creditoris mei, libertates testamento dederò, deinde dimisso Petro ab alio mutuum pecuniam accepero, libertates

A της κερδανής τις, είτε εἰς τὸν βλάψαντα, είτε εἰς ἄλλον πωλεῖν. ἢ ἔδωκεν οὐ πωλεῖν.

Δίδεται ὁ κληρονόμοις καὶ διάδοχοις, ἔκ τῃ κληρονόμων, καὶ τῇ ὁμοίων.

B ια'. Μόνον μὲν εἰς τὸ πωλεῖν.

ιβ'. Υπεξούσιος ἔχων ἐλάβετε πεκουλίου διοίκησιν, ἐκ ἐπιτέτραπται πρὸς πωλεῖν δανείων ἐκποιεῖν. εἰ δὲ ἐπέτρεψεν ὁ πατήρ, αὐτὸς ἐνέχεται. Γ' γὰρ τὰ ὑποδανείσται καὶ αὐτὸ εἰσι, διὰ τὴν πρὸς πεκουλίου ἀγωγὴν.

ιγ'. Ο ἐνέχυρον κρατῶν οὐχ ὑποκείται· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ φυλακῇ νέμεται.

ιδ'. Ἡ προδοσα ἀγωγὴ, καὶ διαποτεῖται ἀπὸ τῇ νεμομένην αἰακαλεῖται· καὶ τῶν ἔχοντας ἀγωγὴν ἀπατεῖ ἐκχωρῆσαι. ὅθεν εἰ ἐπέτρεψα σοι λαβεῖν τι ἀπὸ τῆς χρεωστῆτος Πέτρου, δεῖ με κατὰ σου τὴν πρὸς τῆς ἐν πολλῇ ἀγωγὴν ἐκχωρεῖν τῷ Πέτρῳ. εἰ κατὰ τὴν ἀπὸ θυγατρὸς μου πωρὶκα ἐπὶ πωλεῖν δανείων, ἀπατεῖται ἡ θυγάτηρ ἐκχωρῆσαι τῷ πωρὶκὸς ἀγωγὴν.

ιε'. Εἰ ἀπορῶ ὧν ἐπὶ πωλεῖν γραφῇ Πέτρου τὰ δανείσθαι μου ἐλάβετε φέσω δούλους ἐν διαθήκῃ, εἴτα πληρώσω Πέτρου, δανείσθαι δὲ πρὸς ἐφ' ὅσον, ἐργάζονται

αἱ ἐλδοθεῖσαι· εἰς ᾧ τὸ ἀναζαπῆ-
ναι πῶτας, ἔ γὰρ μὲν καὶ ὑποτέ-
λεισμα δεῖ συνδραμεῖν.

15'. Ταῦτα δὲ κρατεῖ, εἰ μὴ ὁ
πρότερος δανείσται τὰ χρήματα τῷ
δανειστῶν ἐλάβον.

16'. Εἰ χρεώσης ἐπὶ πειραφῇ
δανειστῶν ἐλδοθεῖται, ἀναζέπεται
τὸ γεγονός.

Εἰ ἔχων δανείσας, πάντα τὰ
περάματα μου τοῖς φισκοῖς μου
ὑοῖς δωρήσομαι, καλῶς ἐνέχονται·
ὁ γὰρ κατὰ χρεως πάντα τὰ οἰκεία
ἐκποιῶν, πολλήν τε πειραφῇ
ἔστιν.

Εἰ ἐπὶ πειραφῇ δανείσων τῇ
γυναικὶ μου μὴ διάλυσιν τῆ γά-
μου πρὸ ἐνιαυτοῦ τὰ κινητὰ ἀνα-
δῶ, εἰς ὅσον διαφέρει, ἀναζέπε-
ται τὸ πρᾶχθέν· πειραφῇ γὰρ
καὶ ἐν χρόνῳ γίνεται.

17'. Ἡ τῆ ἐνεχύρου συγχώρησις,
ἐπὶ ἀνδρὸς καὶ γαμετῆς, ἐκ ἐστὶ
δωρεά· εἰ δὲ δανείσται πειραφόν-
ται, καὶ ἐπὶ τύπων, καὶ ἐπὶ
παντὸς ἐτέρου διὰ τῆς οὐπλίας ἀνα-
ζέπεται.

18'. Εἰ μὴ βίον φιδικόμισον κα-
ταβάλω αὐτεξοσίᾳ μου ἢ ἄλλῃ, ὅπως
ἐκελεύσθην μὴ πελδοτῶ μου δοδ-
ναι, καὶ μὴδὲ φαικίδιον ᾤρεκρά-
ται, ἐκ ἐδόξα ἔστι δανείσας μου πει-
ραφῆναι.

19'. Τὸ αὐτὸ ἐπὶ παντὸς χρεώσου,
φιδικόμισον διδόντῃ.

20'. Ὁ ἀρρεάζων ἀπὸ δανειστοῦ

A ratæ sunt: vt enim rescindan-
tur, consilium & euentum
concurrere oportet.

XVI. Hæc autem obtinent, L. 16.
nisi priores creditores pecu-
nia posteriorum dimissi sint.

XVII. Si debitor in frau- L. 17.
dem creditorum liberatus sit,
B reuocatur quod factum est.

Si cum haberem credito- §. 1.
res, vniuersas res meas filiis
meis naturalibus tradidero,
rectè conueniuntur: ære e-
nim alieno obrutus, qui vni-
uersa bona sua alienat, præ-
sumitur creditores suos frau-
dare velle.

Si in fraudem creditorum §. 2.
soluta matrimonio vxori res
mobiles ante annum reddi-
dero, in quantum interest,
C reuocatur quod gestum est:
fraus enim etiam in tempo-
re fit.

XVIII. Si vir vxori, aut L. 18.
vxor viro pignus remittat,
donatio non est. si verò cre-
ditores fraudulentur, remissio
D ab eis, vel quouis alio facta
actione vtili reuocatur.

XIX. Si fideicommissum L. 19.
hereditatis maternæ filio meo
soluta potestate restituerò,
quod post mortem meam ius-
sus eram restituere, nec fal-
cidiam retinuerò, non videor
creditores meos fraudasse.

XX. Idem & in omni de- L. 20.
bitore qui fideicommissum
restituit.

XXI. Qui fundum à credi- L. 21.

Aaa iiii

tore emit, si debitor in fraudem eius cum vicino de finibus fundi pactus sit, reuocari rectè postulat.

L. 22. XXII. Si vnus creditorum acceperit pignora, non videtur in fraudem creditorum factum, nisi hoc probetur.

L. 23. XXIII. Si heres hereditatem adierit ea lege vt creditoribus duntaxat partem presteret, libertates quidem, si in fraudem creditorum datae non sint, praestantur: non etiam legata, si soluendo hereditas non sit.

L. 24. XXIV. Cum pupillus vni creditorum paternorum soluisset, abstinuit hereditate. si quidem creditor per gratificationem acceperit, reuocatur, & eiusdem conditionis erit cum ceteris creditoribus: non etiam si sollicitè egit, vt exigeret, & interea res familiaris deterior facta sit. Si verò cum bona ipsius venire deberent, pecuniam creditori soluerit, non reuocatur quod gestum est, nisi ab inuito exactum sit.

L. 25. XXV. Si fraudator fideiussori acceptum tulerit sciente etiam reo principali, vterque tenetur. si minùs, is qui scierit, si tamen fideiussor soluendo non sit, etiam si reus principalis ignorauerit, tenetur, quia lucrum facit. secus si reus scierit, fideiussor autem ignorauerit. In duobus autem reis par vtriusque causa est.

A ἀρχὴν, εἴτε συμφωνήσεν ὁ χρεώτης ἐπὶ βλάβῃ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀρχαίονα πρὸς ὁροθεσίαν, ἀναδέσσει.

κβ'. Τὸ, ἓνα τῶν δανεισῶν λαβεῖν ἐνέχυρα, οὐ δοκεῖ ἐπὶ πωλεῖν τῶν ἄλλων γινώσκειν, εἰ μὴ τὸ δέχθῃ.

κγ'. Εἰ συμφωνησάντων τῶν δανεισῶν μέρος λαβεῖν, ὑποσέληται πρὸς κληρονομίαν ὁ κληρονόμος, αἰ μὴ ἐλάβηται, εἰ μὴ πρὸς πωλεῖν κατελείφθωσαν, δίδονται οὐ μὴν τὰ λεγόμενα, ἀπὸ τοῦ ὄντος τῆς κλήρου.

κδ'. Ανηβῶ ἐνὶ τῶν πατρῶων δοῦς δανεισῶν, ἀπέστη τῆς κλήρου. εἰ μὴ καὶ χάριν ἔλαβεν ὁ δανειστής, ἀναδέσσειται. καὶ πρὸς αὐτὸν ἔξῃ τῶν ἄλλοις. οὐ μὴν εἰ ἀποδαίως ἀπήτησε, καὶ καὶ μετὰ τὸ ἡλαττώσῃ ἢ οὐσίᾳ. εἰ δὲ μελλόντων πηρὶ ἀσκέσθαι τῶν αὐτῶν, χρέος καταβάλοι δανειστῇ, ἐκ ἀναδέσσειται ὃ πωλεῖν, εἰ μὴ ἄκων εἰσέπραχθῃ.

κε'. Εἰ ὁ βλάψας ἐβλήθη ἀποχρῆν ποιῆσαι, εἰδότος δὲ τῆς πωλεῖν, ἐκαστὸς κρατεῖται. εἰ δὲ μὴ, μόνος ὁ εἰδώς. εἰ δὲ ἐβλήθη ἀπορῶν ἢ, καὶ ἡ γνώσις ὁ πωροπότος, ὑποσέλειται ὡς κερδάνων. οὐ μὴν ὃ ἐν ἀπὸν. ἐν δὲ ἀλληλεπύοις, ἴση ὅστις ἐκατῶν αἰτία.

Εἰ ὑπὲρ θυγατρὸς μου ἢ ἑξωπικῆς, ^A
 ἢ βλάβῃ δανεισῶν ἔδωκα προῖ-
 κα, εἰ μὴ ἡδὲ καὶ ὁ αἰὲρ πλὴν πει-
 ραφῶν, ἀπαυτεῖται. Ἐξ αποδιδούς
 τοῖς δανεισταῖς, οὐχ ὑποκείται τῇ
 γυναικί. εἰ δὲ πρὶν ἐμείνοι κινή-
 σαι ἀποδῶ τῇ γυναικί πλὴν προῖ-
 κα, Ἐ οὕτως ὑποκείται, καὶ διδοὺς
 ἐκ ἀναπράττει πλὴν γυναικί, εἰ μὴ
 ἀκουσίως ἔδωκεν. εἰ δὲ αὐτὸς ἠγνόη, ^B
 οὐχ ὑποκείται. ὥσπερ οὐδὲ δανει-
 σῆς χρεὼν λαβών. ἢ δὲ γυνὴ γ-
 νόσκουσα, ὑποκείται. ἀγνοοῦσα δὲ,
 ἢ ὃ ἔλαβεν ἀναδῶσθαι, ὥσπερ δω-
 ρεὶν λαβοῦσα, ἢ ἀσφαλίσειται ὃ
 βλάβῃ διδοῦναι.

Εἰ δὲ ἑξωπικῆς ἢ πει-
 ρῇ ὑπὲρ θυγατρὸς μου δῶ προῖ-
 κα ἐν ἀγνοίᾳ μου, τῇ αὐτῇ ἀσφα-
 λείᾳ ὑποκείμεναι.

Εἰ ὁ βλάψας ἀγνοοῦν τῷ δα-
 νειστῇ δῶ τὸ χρεὼς, ἐκ ἀνατρέπεται
 τὸ πρᾶγμα.

Εἰ ὁ διοικητὴς μου, ἀγνοοῦντός
 μου, κελύσθαι δούλῳ μου λαβεῖν π-
 ῶν χρεώσῳ μου, εἰδὼς αὐτὸν
 πειραφῶν δανειστῆς, αὐτὸς κατέ-
 χεται, ἐκ ἐγώ.

Καὶ τὸ πρᾶγμα, καὶ ^① ἐν
 τῷ καιρῷ τῆς ἐκποιήσεως αὐ-
 τῆς ἐν τῇ γῇ ὄντες καρποὶ, καὶ
^② μὴ πρὸς ἀπαρξίν ληφθέντες,
 ἀποκαθίστανται, οὐ μὴν ^③ ἐν τῷ

Si pro filia mea, vel extra- §. 1.
 nea in fraudem creditorum
 dotem dederō : si quidem &
 maritus fraudem non igno-
 rauerit, tenebitur hac actio-
 ne : & si restituerit eam cre-
 ditoribus, à muliere conue-
 niri non potest. Sed si prius
 quàm creditores cum eo ex-
 perirentur reddiderit vxori
 dotem, tenetur creditoribus,
 nec vllum regressum habet
 aduersus mulierem, nisi co-
 actus reddiderit. Quod si is
 ignorauerit, non tenetur, sic
 ut nec creditor qui debitum
 recepit. mulier autem sciens
 tenetur. quæ verò ignorauit,
 vel quod accepit restituet,
 quasi ex donatione ad eam
 peruenerit, aut cauebit, quod
 consecuta fuerit, se restitu-
 turam.

Si verò extraneus fraudan- §. 2.
 di causa pro filia mea dotem
 dederit, eidem cautioni sub-
 iicior.

Si fraudator ignoranti cre-
 ditori quod ei debet soluerit,
 non reuocatur quod gestum
 est.

Si procurator meus igno- §. 3.
 rante me iussit seruo meo a-
 liquid accipere à debitore
 meo, cùm sciret eum credi-
 tores fraudare, ipse tenetur,
 non ego.

Et res ipsa, & fructus, qui §. 4.
 alienationis tempore terræ & §.
 cohærent, & qui post litem
 contestatam recepti sunt, re-
 stituuntur; non etiam qui me-

dio tempore. sed neque par-
tus ancillæ, si post alienatio-
nem conceperit, & antequam
ageretur pepererit. aliud
est, si cum alienaretur, præ-
gnans fuerit. Fructus qui a-
lienationis tempore terræ co-
hærent, licet maturi, vel
immaturi sint, simul resti-
tuuntur: nam cum fundus a-
lienatur, una res sunt. sicut
& ædes, quamvis separatim
solum earum vendere possit.

- §. 6. Hæc actio etiam in ipsum
fraudatorem datur: quamvis
nullus postquam bonorum
venditionem passus est con-
ueniatur ex antè gesto. con-
uenitur autem ad pœnam:
nec enim quidquam persol-
uere potest, qui semel bonis
exutus est.

L. i. C. XXVI. Si heres post adi-
tam hereditatem, in fraudem
creditorum hereditariorum
consultò corpora hereditaria
alienauerit, creditores dolo
factam alienationem reuoca-
re possunt.

L. 2. XXVII. Constitutio ait,
etiamsi quis in dotem pro fi-
lia rem dederit in fraudem
creditorum, eos conueniri
posse qui acceperunt.

L. 3. XXVIII. Constitutio ait,
eum qui se abstinet, si nihil
ex bonis paternis in fraudem
creditorum in eum transla-
tum est, non conueniri.

L. 4. XXIX. Si filij patri here-
des extiterint, res ab eo alic-
natas reuocare non possunt,

μέσση· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ὁ τοκεὺς τῆς
δούλης, εἰ μὴ ἐκποίησιν συλλάβῃ,
καὶ πρὸ κινήσεως τέκνη. ἔτρου ἐὶ ἐνε-
χυρόνει ὅτε ὀξέποιεῖτο. Ὡς ἐν τῇ γῇ
ὄντες τῶ ἀγροῦ καρποὶ, ὅτε ὀξέποιεῖ-
το, καὶ ἄωροι, καὶ πέπειροι, σω-
αποκαθίστανται· ἐν γὰρ ἐκποίησιν ἐν
πραγμα εἰσιν· ὥστε καὶ ἡ οἰκία,
καὶ δυνατόν διηρημένως τὸ ἕδαφος
αὐτῆς πωλεῖν.

Τῇ ἀγωγῇ ταύτῃ. ὁ βλάψας
ὑποκείται· καὶ τὰ μάλιστα οὐ-
δεὶς μὴ τὸ ὑπομεῖναι διάπρασιν
ἐνάγκῃ ἐκ τῆς προδοικηδέντων
ὑπ' αὐτῶ. ἐνάγκῃ δέ, πρὸς τιμω-
ρίαν· οὐδὲ γὰρ ἔχει π' ἀποδοῦναι ὁ
ἅπαξ γυμνωθεὶς.

C κς'. Εἰς πῶς κληρονόμος ὑπὸς-
ελθὼν κληρονομίαν, εἰς πειρα-
φίῳ τῇ κληρονομαιῶν δανείων
ἐπὶ τῶν ἀπεκτήσατο σώματα τῆς
κληρονομίας, δυνάμει οἱ δανείων
κινουῦντες ἀναξέψαι πῶ καὶ δό-
λον γυμνῶν ἐκποίησιν.

κζ'. Ἡ διάταξις λέγει, ὅτι καὶ εἰς
εἰς πρὸς τὴν πρὸς δῶκεν ὑπὲρ θυγατρὸς
πρᾶγμα ἐπὶ πειραφῇ τῶν δανείων,
δυνάμει ἐνάγκῃ οἱ λαβόντες.

κη'. Ἡ διάταξις λέγει, ὅτι ὁ ἀποστήσας
ἑαυτὸν, ἐν ᾧ μηδὲν ἔχει ἐκ τῆς πα-
τρῶν πραγμάτων πειραφῇ εἰς
αὐτὸν, ἐπὶ πειραφῇ τῇ δανεί-
ων, ἐκ ἐνάγκῃ.

κθ'. Εἰς πᾶσις κληρονομήσωσι τὸν
πατέρα, εἰ δῶκεν λέγοντες, ὅτι πρὸς

XXXI. Creditor deceptus ^{L. 6.}
à debitore suo, si ipsi actio-
nem remiserit, intra annum
in quantum facere potest, vel
dolo malo fecit quo minus
possit, conuenitur.

II. Si quis fisci debitor sit, L. 2.
ut bona eius ei obligata sint,
& deinde uxorem duxerit,
resque eius ei obligatae sint,
fiscus doti praefertur. per con-
trarium si prius dotis debitor
sit, dos fisco praefertur.

L. 3. III. Quidam fisci debitor A erat, & bona ipsius veluti debitoris utique ei obligata erant. alius quidam pro ipso soluit, neque specialiter convenit, ut ius fisci in se transferretur. hypothecarius igitur creditor non est. postea idem rursus fisco debere coepit. constitutio dicit ei qui pro ipso soluit: si pactus non sis ut in ius fisci succederes, & quaedam res eius tibi tacite obligarentur, neque pignoris causa quid ab eo specialiter accepisti, fiscus tibi praeferrī debet: personalem autem duntaxat actionem habes.

L. 4. IV. Si quis postquam rem alienavit, cum fisco contraxerit, rei emptor à fisco inquietari non debet.

L. 5. V. Quidam privati & fisci debitor erat, & privato satisfecit. postea fiscus agit adversus ipsum hypothecaria dicens: pecuniae quas à debitor meo recepisti, eius quod mihi debetur solvendi causa obligatae mihi erant: pecunias ille sine usuris restituere debet: nec enim foenus contraxit cum fisci debitore, sed suum recepit.

L. 6. VI. Si fisci debitor possessiones suas filio donationis propter nuptias nomine dederit, recte fisci procurator ea vindicat.

γ'. Εχρεώσθης τῷ δημοσίῳ, καὶ δηλονότι ὑπέκειτο αὐτῷ τὰ πρᾶγματα αὐτοῦ ὡς χρεώστου. ἑτέρος τις κατέβαλεν ὑπὲρ αὐτοῦ, & οὐ συνεφώνησεν ἰδικῶς, ὥστε ὑποσελθεῖν τὰ τῷ δημοσίου δίκαια. διέβη οὖν δανειστὴς αὐτοπόνητος. μὴ ταῦτα πάλιν ὁ αὐτὸς ἐχρεώσῃ τῷ δημοσίῳ, ἢ λέγῃ ἡ διάταξις πρὸς τὸν κατέβαλλοντα ὑπὲρ αὐτοῦ. ὅτι εἰ μήτε συνεφώνησας ὑποσελθεῖν τὰ δίκαια τῷ δημοσίου, καὶ κτήσασθαι σιωπηρῶς ὑποθήκας, μήτε ἰδικῶς ἔλαβες ὥρ' αὐτοῦ πρᾶγματα εἰς ἐνέχυρον, ὁ δημόσιος ὀφείλει σου προσημειῦναι· μόνῳ ὃ προσημειῶν ἀγωγὴν ἔχεις.

δ'. Εὰν τις πωλήσας πρᾶγμα, μὴ ταῦτα συναλλάξῃ πρὸς τὸν δημόσιον, ὁ ἀγοράσας τὸ πρᾶγμα ὥρ' αὐτοῦ, ἐκ ὀχλείται ὥρ' αὐτοῦ τῷ δημοσίῳ.

ε'. Εὰν ἐχρεώσθης ἰδιώτῃ, χρεώσῃ δὲ & τῷ δημοσίῳ, & ἀπεπλήρωσε τὸν ἰδιώτην. μὴ ὃ ταῦτα κινεῖ ὁ δημόσιος κατ' αὐτοῦ ὑποθήκας εἶναι ἀγωγὴν, λέγων ὅτι τὰ χρήματα ἀπὸ ἐδέξω ὥρ' αὐτοῦ τῷ χρεώστῳ μου εἰς καταβολὴν ὑπέκειντο μοι· χρεώσῃ οὖν ὥρ' αὐτοῦ πρᾶξῃ τὰ χρήματα ἀποκί· οὔτε γὰρ δάνειον συνήλλαξε πρὸς τὸν δημοσίον χρεώσῃ, ἀλλὰ τὸ ἴδιον ἀπέλαβεν.

ς'. Εὰν ὁ χρεώσῃς τὸν δημοσίον κτήματα ἴδια ὥρ' αὐτοῦ εἰς προγαμιαίαν δωρεάν ὑπὲρ τῶν οἰκείων παιδῶν, καλῶς ὁ δημοσίος φροντιστὴς αὐτὰ διεκδικεῖ.

ζ'.

ζ'. Ο ὑποσσελθὼν εἰς τὰ δίκαια ^A VII. Qui succedit in ius fi- L. 7.
 τοῦ δημοσίου, προσημύσθους ὅστιν
 ἐκείνων τῶν δανεισῶν, ὧν ἐὶ ὁ δη-
 μόσιος προσημύσθους.

η'. Τὸ προνόμιον ὅπερ ἔχουσιν
 αἱ γυναῖκες ἐν τῇ ἀπατησί τῷ προ-
 νόμιον, εἰς κληρονομίαν αὐτῶν οὐ δια-
 βαίνει.

VIII. Priuilegium quod ha- L. 1. C.
 bent mulieres in repetitione de pr.
 dotis, ad heredem non transit. dot.

ΤΙΤΛΟΣ Ι΄.

Ἡ δὲ νόμος ἦτοι καταδίκης ἱκανοδοσία.

TITVLVS X.

De cautione iudicatum solui.

α'. Ἡ περὶ τῆς ἀποπληρώσεως ^B I. CAVTIO iudicatum L. 1. D.
 τῆς καταδίκης ἱκανοδοσία, ^{solui} statim quidem ^{iudic.}
 παραχρῆμα μὲν τῷ ψήφισματι ^{sol.}
 βεβαιόταται. ἔχει δὲ πρὸς ὑπόδη-
 γμα τῷ ἐναγομένου πλὴν τετραμή-
 νον εἰς ὑπέρθεσιν.

β'. Φθαρείσης τῇ δίκῃ, ἐὶ ὁ ἐ-
 γνηστὴς τῆς ἐπὶ τῇ ἀποπληρώσει
 τῆς καταδίκης ἱκανοδοσίας ἐλβθε-
 ρουῶται.

γ'. Εἰ λάβω πλὴν ἀσφάλειαν ^C III. Si stipulatus sim quasi L. 3.
 ὡς ἂν τῷδε τῷ δικαστῇ μέλλων
 δικάζεσθαι, ἐὰν ἂν ἐπ' αὐτῷ δικάσω-
 μαί, οὐ βεβαιόταται.

Τὴν ἐπὶ τῇ ἀποπληρώσει τῶν κρι-
 τῶν ἱκανοδοσίαν, καλῶς λαμ-
 βάνει κουράτωρ καὶ ἐπίτροπος, καὶ ὁ
 ἔχων ἐν πολλῇ φρονήσει, εἴτε πάντων
 τῶν πραγμάτων, εἴτε ἐνὸς τύπου,
 ἢ ἐὰν τὸ πραγματὸν ἀποδέξηται ὁ

Basil. Tom. I.

Satisfactionem iudicatum ^{§. 1.}
 solui rectè accipit curator &
 tutor, & procurator, siue
 vniuersorum bonorum, siue
 huius rei tantum procurator
 sit, aut si dominus ratum ha- ^{§. 2.}

Bbb

buerit. Si verò ascendentes, aut descendentes, aut vir pro vxore interueniens citra mandatum iudicatum solui stipulatus sit, stipulatio non committitur. quamuis enim personis eiusmodi etiam sine mandato agere permittatur, tamen procuratores non sunt. ex integro igitur cauere oportet. Siue qui tutor non est administret, siue qui tutor est non administret, & stipulatus sit iudicatum solui, non committitur stipulatio. solus enim agere potest, cui à defuncto, maioréve parte tutorum, cove cuius de ea re iurisdicção fuit, administratio permissa erit.

§. 3. Si tutor sit regionis alicuius, vel prouinciæ, vel rei C

§. 4. Si reus postquam iudicatum solui promisit, demens factus sit, & nemo eum defendat, stipulatio committitur ob rem non defensam.

§. 5. Hæc autem clausula nunquam committitur, quandiu existit, qui defendat.

§. 6. Si fideiussor conueniatur ex clausula ob rem non defensam, reus defensionem eius suscipere potest.

L. 4. IV. Quo facto absoluitur.

L. 5. V. Postquam autem fideiussor damnatus est, reus defensionem eius non suscipit: sicut nec qui post condemnatio-

A δεσπότης· εἰ δ' αἰνούντες ἢ καπνόντες, ἢ αἰνὴρ ὑπὲρ γυναικὸς παρεμβαλὼν χεῖς μανδάτου λάβῃ πλὴν ἀσφάλειαν, οὐ βεβαιοῦται· εἰ δ' ἔχῃ χεῖς πρεσβυτέρου τοῖς πρεσβυτεῖς τύποις κινεῖν ἐπιτέτραπται, ὁμῶς ἐκ εἰσιν ἐντολαῖς. ἀνῶθεν οὐκ δεῖ πλὴν ἀσφάλειαν δίδωσθαι, εἴτε ὁ μὴ ὢν ἐπίτροπος διοικεῖ, εἴτε ὁ ὢν μὴ διοικεῖ, καὶ λάβῃ πλὴν ἀσφάλειαν, οὐ βεβαιοῦται· μόνος δ' ἢ δυνάται κινεῖν ὁ δὲ τῆς τελευτήσαντος, ἢ τῆς πλείονος μέρους τῆς ἐπιζώπων, ἢ τῆς πρεσβυτέρου ἔχοντος δικαιοδοσίαν, ἐπιζῶντες πλὴν διοίκησιν.

Εάν τινος κλήματος ἢ ἐπαρχίας, ἢ πραιποσίτου Ἰταλικῶς ὅτιν ἐπίτροπος, τότε ἡ δοθεῖσα αὐτῷ ἀσφάλεια βεβαιοῦται, ὅτε πρὸς τὴν αὐτὴν φέρεται διοίκησιν.

Εάν μὲν τὸ δοθῆναι πλὴν ἀσφάλειαν ὁ ἐναγόμενος μανῇ, ἔτι μηδεὶς αὐτὸν διεκδικῇ, βεβαιοῦται ἐκ τῆς πραιποσίτου μὴ διεκδικεῖσθαι.

Τούτου δ' ὁ κεφάλαιον οὐδέποτε βεβαιοῦται, ὑπὸντος τῆς διεκδικουμένης.

Δυνάται ὁ ἐναγόμενος διεκδικεῖν τὸν ἐπὶ πλὴν ἐναγόμενον ἐκ τῆς διὰ τὸ πραιποσίτου μὴ διεκδικεῖσθαι.

δ'. Καὶ τούτου γινόμενον ἀπολύει. ε'. Μετὰ δὲ τὸ καταδικασθῆναι τὸν ἐπὶ πλὴν, οὐ διεκδικεῖ αὐτὸν. ὥστε οὔτε μετὰ καταδί-

πλὴν δοὺς ἀναλαμβάνει.

Καὶ εἴς ἐπὶ τῆς, & εἴς κληρο-
νόμους δυνάται τὸν ἄλλοις ἀπολιμ-
πανομήτοις διεκδικεῖν.

Εὰν δὲ ἐνὸς κεφαλαίου βε-
βαιωθῇ αὐτῇ ἢ ἐπὶ πρώτοις, ἐκείνῳ δὲ
ἐπὶ τοῦ βεβαιώτου.

Εἰ δὲ πρὸς τῶν προσωριθμηθέντων
προσώπων διεκδικῇ πλὴν δίκῃ, B
εἴτε πρὸς ἐξωθεν διδοὺς ἱκανὰ, οὐ βε-
βαιώται. οὔτε μὲν ἐὰν ὁ ἐνάγων
καταδείξηται ὅτι χωρὶς ἱκανοδοσίας
ἐαυτὸν τῇ δίκῃ εἰς τὸ διεκδικῆσαι
προσαραγόντα, βεβαιώται ἢ
ἐπὶ πρώτοις.

Εὰν ὁ ἐπὶ τῆς διεκδικῇ, διὰ τὸ
ἡριδιῶσαι τὸ πρῶτον ἐκείνῳ βεβαιώ-
ται ἢ ἐπὶ πρώτοις. Εὰν ὁ ἐπὶ τῆς διεκ- C
δικῇ, & τὰ λοιπὰ δὲ ὡς ἐξωπκοῦ
διεκδικουῦτος παραφυλάσσεται.

Εὰν δὲ ἐπὶ τῆς μὴ διεκδικήσω-
σιν, ἐκ ἐνέχοντα τῇ πρὸς τὴν ἐντολῆς
ἀγωγῇ. εἰ δὲ ἐκόντες διεκδικήσωσι,
& καταδικαζόμενοι καταβάλωσι,
λαμβάνουσι διὰ τὴν ἐπὶ τῇ ἐντολῇ
ἀγωγῆς τὰ ἀπὸ τῆς καταδίκης, οὐ μὲν
τὰς δαπάνας τῆς καταδίκης. εἰ δὲ νι- D
κήσοις, καὶ τὰς δαπάνας λαμβά-
νουσιν.

Οἱ πολλοὶ ἐπὶ τῆς ἑνὸς ὁφειλόντες
τὴν ἐκδίκησιν θεωρεῖσθαι, οὐ μὲν
πρὸς τὰ ἀναλογιστὰ αὐτοῖς μέχει
ἔστιν αὐτῶν· ἐὰν δὲ βούληται ὁ ἐνά-
γων· ἢ οἱ πολλοὶ γὰρ κληρονόμοι τῆς
ἐναγομένης, ἑνὰ ὁφείλουσιν ἐπὶ τῇ
δίκῃ θεωρεῖσθαι ἐντολέα. @

Basil. Tom. I.

A nem soluerit, repetit.

Vnus etiam ex fideiussori- §. 1.
bus vel heredibus, alios ces-
santes defendere potest.

Si ex vna clausula com- §. 2.
mittatur stipulatio, ampliùs
ex alia non committitur.

Si quis verò ex personis §. 3.
enumeratis litem defendat,
aut etiam quis extrinsecus
præstita satisfactione, stipula-
tio non committitur: nec si
actor sine satisfactione admi-
serit eum qui se liti obtulit
ut defendat, stipulatio com-
mittitur.

Si fideiussor defendat, ob §. 4.
rem iudicatam stipulatio non
ampliùs committitur. Si fi-
deiussor defendat, cæteraque
seruantur, atque si extraneus
defensor existat.

Si fideiussores defensionem §. 5.
omiserint, mandati iudicio
non tenentur. si verò ultro
defensionem susceperint, &
victi sint, ac soluerint, man-
dati iudicio quod ob rem iu-
dicatam præstiterunt, conse-
quentur, non etiam sumptus
litis. si autem obtinuerunt,
& sumptus litis consequen-
tur.

Plures fideiussores vnum §. 6.
defensorem dare debent, non
autem quisque pro parte sua
defendere, ne per plures de-
fensio scindatur: si hoc actor
desideret: nam & plures he-
redes rei necesse habent v-
num dare procuratorem. he-

Bbb ij

redes autem actoris non coguntur per unum litigare.

5. 7. Ibi verò rectè defenditur, vbi lis moueri debet.

L. 6. VI. Stipulationis iudicatum solui tres sunt clausulæ, siue capita, ob rem iudicatam, de re defendenda, de dolo malo.

L. 7. VII. Si ante litis contestationem prohibitus fuerit procurator a domino litis, & actor ignorans egerit, stipulatio committitur. quod si sciens prohibitum esse, non committitur. si verò procurator rei heres ei extiterit, & iudicium acceperit, non committitur stipulatio: sicut nec si absentem defendens satisfecerit; deinde vel procurator ab eo datus, vel postquam heres ei extitero, iudicium accepero: fideiussores enim non tenentur.

L. 8. VIII. Si acturus rei vindicatione ante litem contestatam heres possessori extiterit, extinguatur stipulatio iudicatum solui.

L. 9. IX. Iudicatum solui stipulatio in tantum committitur, in quantum condemnatio secuta est.

L. 10. X. Si reus procuratorem dederit, idem etiam iudicatum solui satisfat. si verò pro-

A δὲ κληρονόμοι τῆς ἐνάγωντος, ἐκ ἀνάγκης δὲ ἐνὸς δικάζεσθαι.

Εκεῖ δὲ καλῶς διεκδικεῖται, ὅπου περὶ στήκει κινεῖσθαι ἢ δίκην.

5'. Τῆς δὲ τῇ ἐκπληρώσει τῆς κριθέντων ἱκανοδοσίας τελεῖα εἰς κεφάλαια, ὅς ἐστιν ἰουδικάταμ, δὲ ἐν δὲ φενδένδα, δὲ δόλω μάλω.

ζ'. Εὰν περὶ τῆς περὶ ἀπαρξέως καλῶς ὁ ἐντολὴς περὶ τῆς κυρίου τῆς δίκης, ὅς ἀγνοῶν ὁ ἐνάγων κινήσῃ, βεβαιώσεται. εἰ δὲ πλὴν κώλυσιν ἢ δὲ, οὐ βεβαιώσεται. εἰ δὲ κληρονόμος ὁ ἐντολὴς τῆς ἐναγομένου γυρόμηνος ὑποδέξεται πλὴν δίκην, οὐ βεβαιώσεται ἢ ἐπρώτῃς ὥστερ οὐτὲ ὡς δὲ διεκδικῶν (C) ἀπόντα παράγω πλὴν ἀσφάλειαν, καὶ ὑστερ (C) δοδεῖς περὶ αὐτῶν ἐντολὴς, ἢ κληρονόμος αὐτῶν γυρόμηνος ὑποδέξομαι πλὴν δίκην. ἐκ ἐνάγονται γρ (C) ἐπύηται.

η'. Εὰν ὁ μέλλων ἐνάγων τῇ δὲ περὶ ἀγῶνι γρήσεται περὶ τῆς περὶ ἀπαρξέως κληρονόμος τῶ νομῆι, σβέννεται ἢ δοδεῖσαι αὐτῶν δὲ τῇ ἐκπληρώσει τῆς κριθέντων ἱκανοδοσία.

D θ'. Εἰς ὅσον ἢ δὲ τῇ ἐκπληρώσει τῆς κριθέντων ἱκανοδοσία βεβαιώσεται, εἰς ὅσον ἢ καταδίκη δέσιν.

ι'. Εἰ μὲν ὁ ἐναγόμενος δίδωσι τῇ ἐντολῇ, αὐτὸς καὶ πλὴν δὲ τῇ ἐκπληρώσει τῆς κριθέντων ἱκανοδοσίαν δίδωσιν. εἰ δὲ αὐτὸς ὁ ἐν-

πολείς διεκδικεῖ τὴν αὐτὸς ὁ ἐν-
πολείς δίδωσιν.

ια'. Εἰ ὃ καὶ μὴ προκαταρξίν
ἀποδάνῃ ὁ ἐκδικούμενος δοῦλος,
ἐκ ἐλευθερουῦται οἱ τῆς ἐπὶ τῇ ἐκ-
πληρώσει τῶν κρινέντων ἱκανοδοσίας
ἐστῆται, τὴν ἐναγόμενον πλὴν δίκην
ἐκ καταλιμπάνοντος διαφέρει ἢ αὐ-
πλὴν πληροῦναι, καὶ διὰ τὴν ἀγωγὴν
τῆς ἐκνικήσεως, καὶ διὰ τὴν καρπὸν.

ιβ'. Εἰ καὶ δέχων ἡγήσῃ ὁ δεδωκὼς
τῇ ἐπὶ τῇ ἐκπληρώσει τῶν κρινέντων ἱκα-
νοδοσίαν, ὥστε μὴ καλεῖσθαι αὐτὸν εἰς
δικαστήριον ἄκοντα, ὁμῶς ἐὰν τὸ πρᾶ-
γμα μὴ διεκδικῇ, οἱ ἐστῆται ἐνέχον.

ιγ'. Εὰν δὲ τὸ ὅτι ῥέμνον δεφένσμε
κεφαλαίου βεβαιώσῃ ἢ ἐπὶ τῇ ἐκ-
πληρώσει τῶν κρινέντων ἱκανοδοσία, καὶ
κατακριθῇ ὁ ἐναγόμενος εἰς ἐρημο-
δικίον, οὐ βεβαιούται πάλιν ἀπὸ τῆς
δεῖν ῥέμνον δεφένσμε. ἀπαξ γὰρ εἰς οἰου-
δήποτε κεφαλαίου βεβαιούται. ὥς-
περ ὅτε σε ἐπρωτήσω δίδοναι ὅτε ἡ ναὺς
ἐλθῇ, ἢ Πέτρος ὑπάτος γένηται· οὐχ
ἄμα ὃ τῷ μὴ διεκδικηθῆναι, βεβαιού-
ται ἢ ἐπὶ τῇ ἐκπληρώσει τῶν κρινέντων
ἱκανοδοσία· ἀλλ' ὅτε προκαταρξθῇ
ἢ ἀπὸ τῆς ἐπρωτήσεως δίκην. ὅθεν ἐὰν ἡ
προσώτου δίκην πρᾶσι διὰ κα-
ταβολῆς, ἢ ἀπογῆς, ἢ διαλύσεως, ἢ
ἐπὶ τῷ ὅτι, σβέννυται τὸ ὅτι ῥέμνον
δεφένσμε κεφάλαιον.

Εὰν ἐπὶ τῇ ἀγωγῇ λαβὼν πλὴν
ἐπὶ τῇ ἐκπληρώσει τῶν κρινέντων
ἱκανοδοσίαν, ἐπ' αὐτὴν κινήσω, οὐ βε-
βαιούται.

Basil. Tom. I.

Ac curator aliquem defendat,
ipse procurator satisfdat.

XI. Etiam si post litem con- L. II.
testatam servus qui in rem
actione petebatur decesserit,
non liberantur qui iudicatum
solui satisfdederunt, reo litem
deferente. interest enim eam
impleri tam propter actio-
nem evictionis, quàm pro-
pter fructus.

XII. Quamvis is qui satis- L. 12.
dedit iudicatum solui magi-
stratum adeptus sit, vt nec
inuitus in ius vocari possit:
tamen nisi res defendatur, fi-
deiussores tenentur.

XIII. Si ex clausula ob rem L. 13.
non defensam committatur
stipulatio iudicatum solui, &
reus ex eremodicio senten-
tiam passus sit, rursus non
committitur, ex clausula de
re iudicata: semel enim ex
quacumque clausula comitti-
tur. sicut cum à te stipulor
dari cum navis venerit, aut
Petrus consul factus fuerit.
non autem simul atque res
non defenditur, sed cum ex
stipulatione lis fuerit conte-
stata: vnde si lis principalis
finita fuerit vel solutione, vel
acceptilatione, vel transactio-
ne, vel quo alio modo, eua-
nescit ob rem non defensam
clausula.

Si qua actione acturus sti- s. 1.
pulus sim iudicatum solui,
& alia egero, stipulatio non
committitur.

Bbb iij

L. 14. XIV. Si ex duobus fideiussoribus, qui iudicatum solui sponponderant, alter ob rem non defensam partem suam soluerit: nihilominus res defendi potest. nec tamen qui soluit ob rem non defensam repetit: stipulatio enim pro parte perempta est, perinde ac si stipulator ei acceptò tulisset.

§. 1. Quoties ex clausula ob rem non defensam fideiussores conueniuntur, actor eis cauere debet, dominum priore iudicio absolui: si enim cautionem omiserint, non agunt mandati, aut certè coguntur reum priore iudicio defendere.

L. 15. XV. Si primò quidem res non defendatur, deinde defendi cœperit, vel defendi debere desierit, stipulatio euanescit.

L. 16. XVI. Si vnus ex fideiussoribus ex iudicatum solui stipulatione, quod pro parte eius sit, soluerit, non cogitur iudicium suscipere: non enim amplius aduersarius eius per iudicem consecuturus est.

L. 17. XVII. Ex clausula re iudicata, & dolo malo, & ob rem non defensam in solidum committitur stipulatio.

L. 18. XVIII. Non videtur indefensa esse res, de qua prætor iudicium accipere non cogit.

A 14. Εἰς δύο δοθέντων ἐπυνητῶν ὑπὲρ τῆς ἐκπληρώσεως τῆς κριθέντων ἱκανοδοσίᾳ ὁ εἰς ἀπὸ τῆς ὁβρεμνὸν δεφένσαμ κατὰ βάλῃ ἐκοισίως τὸ ἴδιον μέρος, οὐδὲν ἦλλον ὁ ἕτερος ἐγνητῆς τὸ πρᾶγμα διεκδικεῖν δύναται. ὁ δὲ ἐκ τῆς μὴ διεκδικήσεως κατὰ βάλων ἐκ ἀναλαμβάνει. ἡ γὰρ ἐπρώτησις μερικῶς ἐσβέσθη, ὡς αὐτὸ εἰ ὁ ἐπρώτησας αὐτὰ ἀποχρῶν ποιήσῃ.

B Οσοῖσις ἐκ τῆς κεφαλαίου ὁβρεμνὸν δεφένσαμ οἱ ἐγνηταὶ ἐνάγονται, ὁ ἐνάγων ὀφείλει ἀσφαλίσασθαι αὐτῷ, ἐλθόντι αὐτοῦ τῷ πρᾶγμα δικαστηρίου τὸν ἐναγόμενον· ἐὰν γὰρ παρελίπωσι τὴν ἀσφάλειαν, οὐ κινῶσι πλὴν πρὸς ἐν πολλῆς ἀγωγῇ, ἢ ἀναγκάζονται διεκδικεῖν τὸν ἐναγόμενον ἐν τῷ πρᾶγμα δικαστηρίῳ.

C 15. Εἰς πλὴν ἀρχῇ μὴ μὴ διεκδικηθῇ τὸ πρᾶγμα, ὑπερον δὲ διεκδικεῖται, ἢ παύσῃται ὀφείλον διεκδικηθῆναι, σβέννυται ἢ ἐπερρώτησις.

D 16. Ο εἰς τῆς ἐπυνητῆς διδοῖς τὸ ἀναλογουμ αὐτὰ μέρος ἀπὸ τῆς ὁβρεμνὸν δεφένσαμ, ἐκ ἀναγκάζεται πλὴν δίκῃ ὑποδέξασθαι· οὔτε γὰρ εἰς πλέον κατὰδικάζεται.

17. Εκ τῆς κεφαλαίου τῆς ῥέιον δικαίας, ἐκ τῶν δόλων, ἐκ τῆς ὁβρεμνὸν δεφένσαμ, εἰς ὁλόκληρον ἢ ἐπερρώτησις βεβαιούται.

18. Οὐ δοκεῖ ἀδιεκδικητὸν τῆς πρᾶγμα, πρὸς οὗ ὁ πρᾶκτωρ ἐκ ἀναγκάζει δικαστήριον ὑποδέξασθαι.

θ'. Τὸ τῷ δόλῳ κεφάλαιον τῆς ἐπὶ τῇ ἐκπληροσφῇ κρινέντων ἱκανοδοσίας, τὸ ἀπεῖναι καὶ ἀπέσεσθαι τὸ δόλον, δηλοῖ καὶ εἰς τὸ μέλλοντα χρόνον ἐκτείνεσθαι. ὅθεν εἰάν τις ποιήσας τὸ δόλον ἀποθάνῃ, ὁ κληρονόμος αὐτοῦ ἐνέχεται.

Εἰ δὲ οὕτω ἐπιβεβαιώσῃ, ἐὰν μὴ ἀπὸ τῆς πράξεως δόλος, διδόντω διαφέρον, καὶ διὰ τοῦ ἀλλοτρίου δόλον ἐνέχεται.

Τὸ δὲ τῷ δόλῳ κεφάλαιον ὡς περ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπρωτήσεσιν, εἰ μὴ ὀνομαστικῶς χρόνος προστεθῇ, πρὸς πᾶσι χρόνοις ἀναφέρεται τῆς ἐπρωτήσεως.

κ'. Εἰ δὲ δοθῇ ἐπὶ τῇ ἐκπληροσφῇ κρινέντων ἱκανοδοσία, ἐπὶ τοῖς κρινουμένοις ἢ ἀπὸ τῆς δίκης καὶ ἀπὸ τῆς ἀποκρίσεως ἢ ἀπὸ τοῦ ἐνάγων ἐκκαλέσθη, ἢ ἀπὸ τῆς δίκης τῆς ἐκκλησίου ἢ τῆς διεδικητικῆς, οὐ βεβαιούται ἡ ἐπρωτήσις. δεῖον οὖν ὅτι προστεθῇ τῇ ἐπρωτήσῃ, εἴ τι προστίθεται ὁ δεῖνα, καὶ ὁ εἰς τόπον αὐτοῦ ὑποκαταστήσῃ.

κα'. Εἰ δὲ εἰς τὴν ἐπρωτήσιν ἀπὸ τῆς ὁβρεμνόντος δέξασθαι ἐνήχθῃ, καὶ ὑστερον διεδικηθῇ τὸ πρᾶγμα, διώκεται ὁ ἄλλος ἀπὸ τῆς ὁβρεμνίου ἰουδικάτα ἐνάγεσθαι. καὶ αὐτὸ καὶ ἐπὶ δύο κληρονόμων τῷ ἐναγμένῳ· εἰς ἑκάστου αὐτοῦ πρὸς τὰ δύο κεφάλαια οὐ διώκεται βεβαιωθῆναι. αἰεὶ δὲ τὸ ὁβρεμνίου ἰουδικάτα ἐπικρατεῖ, καὶ μόνον βεβαιούται.

XIX. Clausula iudicatum L. 19. solui stipulationis, *dolum malum abesse abfuturumque esse*, & in futurum tempus extendi demonstrat. unde si decesserit is qui dolo fecit, heres eius tenetur.

Si autem stipulatio ita concepta sit: *si huius rei dolum malum non aberit, id quod interest det*: & ob extranei dolum tenetur.

Doli autem mali clausula, sicut reliquæ stipulationes, si tempus nominatim adiectum non sit, ad principium stipulationis refertur.

XX. Si stipulatio interposita sit, ut quod iudex ille iudicauit, præstetur, & petitor condemnatus appellauerit, & apud iudicem appellationis defensor condemnatus sit, stipulatio non committitur: ideo necessarium est stipulationi adiicere: quod ille iudicavit, *quive in eius locum substitutus erit*.

XXI. Si vnus ex fideiussoribus ob rem non defensam conuentus sit, deinde postea res defendatur, alter ob rem iudicatam conueniri potest. Idem quoque seruandum est in duobus heredibus rei: nam in vnus eiusdemque persona duæ clausulæ committi non possunt. Semper autem præualeat rei iudicatæ clausula, eaque sola committitur.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΑ'.

Περὶ τῆς ἱκανοδοσίας τὸ παρῶν δεκτὸν ἡγεῖσθαι.

TITVLVS XI.

De satisfactione ratam rem haberi.

L. 1. D. I. **Q**VAMVIS non is, qui A
rat. ré
hab.

de rato stipulatus est, à domino litis conveniatur, sed alius quem convenire non poterat, si ratum habuisset, fortè fideiussor, aut alter ex reis promittendi, qui socius est eius qui stipulatus est, stipulatio committitur.

L. 2. II. In stipulatione de rato habendo non spectamus lucrum rei vel actoris, sed quid interfuit eius qui stipulatus est ratum haberi, quod gestum est.

L. 3. III. Minore qui pecuniam sibi debitam accepit in integrum restituto, stipulatio de rato à procuratore interposita non committitur. sed neque indebiti condictione agitur. siue igitur mandatum interueniat, ei adiici debet: Si C
ille in integrum restitutus fuerit, heresve eius, aut is ad quem ea res pertinebit, prestabo id quod interest: siue mandatum non interueniat, hoc ex consensu cauendum erit.

§. 1. Si falsus procurator, qui de rato habendo cauit, vitus sit, & dominus prouocauerit, stipulatio non com-

α'. Εἰ καὶ τῷ λαβόντι πλὴν ἀσφα-
λῶς τῆς ἱκανοδοσίας μὴ ἐνά-
ρῃ ὁ τῆς δίκης κύριος, ἀλλ' ἐπέρο-
υντὶ ὧς ἐκ ἡδυνάτου ἐνάρῃ, εἰ τὸ πρα-
χθέν ἀπεδέξατο, τυχόν ἐγνητῇ, ἢ τῷ
ἐπ' αὐτῇ δύο ἐναρμόδιων κοινωνῶν
ὄντι τῷ λαβόντι πλὴν ἀσφάλειαν,
βεβαιόσται.

β'. Επὶ τῆς ἀσφαλείας τῆς ἱκανοδο-
σίας οὐ σκοποῦμεν τὸ κέρδος τῆς ἐνα-
ρμόδιου ἢ τῆς ἐνάροντος, ἀλλὰ τί διέ-
φερε τῷ ἐπρωτήσαντι κύριον ἡγε-
νῶσαι τὸ παρῶν.

γ'. Αφήλικος μὲν τὸ λαβεῖν χρέος
ἀποκαταστάτος, οὐ βεβαιόσται ἢ
δοθεῖσα ὥς τῷ ἐν πολέως αὐτῷ ἱκα-
νοδοσία, ἀλλ' οὐδὲ ἀπαιτήσεις κινεῖται.
εἴτε οὐκ ἐν πολὴ ὅσιν, ὁφείλει παρ-
εῖδεσθαι αὐτῇ. ἐὰν ἀποκαταστή, ἢ κλη-
ρονόμος αὐτῷ, ἢ παρὸς ὃν ἀνήκει τὸ
παρῶν, δίδωμι τὸ διαφέρον. εἴτε
μὴ ὅσιν ἐν πολὴ, ἐκ συμφώνου ὁ-
φείλει τὸ τοιοῦτον ὁμολογεῖσθαι.

Εὰν πλάσῃς ἐν πολὴ πλὴν ἱκα-
νοδοσίαν δεδωκώς ἡγήσῃ, καὶ ὁ
δεσπότης ἐκκαλέσῃται οὐ βεβαιό-

πα. εἰ δὲ ὁ δεσπότης μὴ ἡγησάμενος
κώλειον ἀπατήσῃ τὸ χρέος, εἰς ὅσον
ἀπήτησε, βεβαιότα, καὶ αὐτὸς
ὁ ἐντολὴς οὐδὲν ἔλαβεν.

δ'. Εὰν ἐντολὴς εἰς πενήκοντα
νομίσματα ἐναγάζῃ δεδωκὼς τὴν
νοδοσίαν, ἢ ἔλθῃ ὁ δεσπότης κινῶν εἰς
ἐκατὸν, κρατοῦνται οἱ ἐγγνηταὶ καὶ εἰς
τὰ πενήκοντα, καὶ εἰς ὃ διέφερον ὑπερ-
πεδύωαι πλὴν ἀγωγῆς τῶν πενήκοντα.

ε'. Αποδέχεται τις τὸ παρὰ τὸν
οὐ μόνον ῥήμασιν, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ· ὥς
ὅταν ἐπεξέρχωμαι τῇ ἐναρχείῃ
ὡρὰ τῆς ἐντολέως μου δίκη.

ς'. Ο ἑλὼν διεκδικῆσαι κατη-
γορούμενον ὡς ὑποπτον τὸν ἐπίτρο-
πον, ἀπατῆται τὴν νοδοσίαν.

ζ'. Οὐ δύναται ὁ κληρονόμος μου
κώλειον ἡγήσασθαι εἰσὼς τὴν ὡρισμένου
χρόνου πλὴν ὀνόματι μου αἰτηθεῖσαν
ἀγνοουῖός μου διακατοχῆς.

η'. Εὰν ὁ ἐντολὴς κινήσας πλὴν
ἐπὶ φανερόν τι παρὰ τῶν ἀγ-
γῶν καὶ τοῦ ἡγετῆ, καὶ μὴ ταῦτα
σου νεμηθέντος ἐναγάζῃ σοι ὁ δε-
σπότης, οὐ βεβαιότα ἢ ἰκανοδοσίαν
καὶ αὐτὸς γὰρ ὁ δεσπότης ἡγήσει καὶ
ἐνάγων σοι νεμηθέντι μὴ ταῦτα, ἐκ
ἐμβάλλεται τῇ ῥῆ ἰουδικαία.

Θ'. Εὰν ὁ ἐντολὴς ἀπατήσῃ
χρέος δεδωκὼς πλὴν ἰκανοδοσίαν,
καὶ κινήσῃ καὶ τῆς χρεώσου ὁ δε-

A mittitur. quod si dominus,
qui ratum non habuit, pe-
cuniam exegerit, stipula-
tio de rato committitur in
eam pecuniam quam domi-
nus exegit: quamvis nihil pro-
curator acceperit.

IV. Si procurator quinquaginta L. 4.
petat praestita cautio-
ne de rato, & dominus cen-
tum petat, fideiussores & in
quingenta tenebuntur,
& quanti interfuit differri
quingenta actionem.

V. Non tantum verbis ra- L. 5.
tum quis habet, sed etiam
actu: veluti cum litem, quam
procurator meus inchoavit,
persequor.

VI. Qui tutorem suspecti L. 6.
postulatum defendere vult,
cautionem ratam rem domi-
num habiturum cauet.

VII. Heres meus bonorum L. 7.
possessionem nomine meo
ignorante me petitam intra
statuta tempora ratam habe-
re non potest.

VIII. Si procurator agens L. 8.
ad exhibendum aduersus te,
victus sit, & postea te possi-
dente tecum agat dominus,
stipulatio non committitur:
nam etsi dominus victus es-
set, & postea quia possides
ex integro egerit, exceptio-
ne rei iudicatae non summo-
uetur.

IX. Si procurator a debitore L. 9.
pecuniam exegerit, & satis-
dederit dominum ratam rem
habere, & dominus aduersus

debitorem egerit, tametsi li-
tem amiserit, stipulatio com-
mittitur: & si procurator ex-
tra iudicium eandem pecu-
niam domino soluerit condi-
cit: conuentum autem pro-
curatorem ex stipulatu domi-
nus defendere potest, & de-
bitorem exceptione repelle-
re: naturale enim debitum
manet.

- §. 2. Si status controuerfiam cui
faciat procurator, & actor &
reus cauere debent: debet
autem certa summa definiri
quia libertas inestimabilis est.
& statim quidem committi-
tur stipulatio tam ratione
summæ, quàm sumptuum li-
tis, si dominus ratum non ha-
buerit. sed non antè ex ea agi-
tur, quàm de libertate actum
fuerit: quia si seruus sit iudi-
catus, inutilis fit stipulatio:
cùm & si qua sit actio eam
domino adquisiuit.

- L. 9. IX. Actor à tutore datus de
rato cauet: non etiam actor
ciuitatis, nec magister vni-
uersitatis, nec curator bonis
consensu creditorum datus.

- L. 10. X. Interdùm ex conuentio-
ne stipulatio ratam rem ha-
beri interponitur: utputà si
quid procurator locet, aut
vendat, aut si ei soluatur,

- L. 11. XI. Vel paciscitur, vel quod-
libet aliud nomine absentis
gerit.

- L. 12. XII. Quo enim tutiore lo-

A σπούτης, εἰ δὲ πλεὺς δίκην ἀπολέσῃ,
βεβαιούται ἢ ἐπρώτοις, ἢ ἀνα-
λαμβάνει τὰ χρήματα, ἐὰν ἐξω-
θεν δικαστηρίου δέδωκεν αὐτὰ τῷ
δεσπότῃ ὁ ἐντολεὺς. ἐναγόμενον δὲ
τῇ δὲ σπουλάτου τὸν ἐντολέα διώ-
ται διεκδικεῖν ὁ δεσπότης, δὲ ἐν-
βάλλει τὴν χρεώσιν ἀραξαφῇ
μὲν γὰρ τὸ φυσικὸν χρεός.

B Εὰν ἐντολεὺς πρὸς ἑνα πρὸς
καταστάσεως δικάζηται, δὲ ἐνάγων
δὲ ἐναγόμενος δίδωσι πλεὺς ἱκανο-
δοσίαν. οὐκ ἐλάττω δὲ ὀφείλει δῆλον
ποσὸν, διὰ τὸ ἀδιαμήτητον εἶναι πλεὺς
ἐλδουρείαν. ἢ ὅτι μὲν μὲν βεβαιού-
ται ἢ ἐπὶ τῷ ποσῷ, ἢ ἐπὶ τῆς
δαπάνης τῆς δίκης τῆς δεσπότου μὴ
ἀποδεχομένου τὸ πρᾶχθέν. οὐκ
C νεῖται δὲ μέγας αὐτὰ πρὸς τῆς ἐλδου-
ρείας κριτῇ. ἐπὶ δὲ ἐὰν ψηφισθῇ
δοδὸς εἶναι, ἀκυροῦται ἢ ἐπρώτοις.
ὅτε εἰ δὲ ὡς πρὸς ἀγωγῇ, τῷ δεσπότῃ
προσπερίλει.

θ. Οὐδὲ τῆς ἐπιτροπῆς δοδὸς
ἐνάγων, ἀπαίτεται πλεὺς ἱκανοδοσίαν,
οὐ μὲν ὁ ἐνάγων τῆς πόλεως, οὐδὲ
προσώτῃ τῇ ὁμάδῃ, οὐτε ὁ κτὶ σω-
αίνεσιν τῇ δανείων δοδὸς κουρά-
τωρ τοῖς πράγμασιν.

ι. Εὰν ὅτε ἀπὸ συμφώνου δίδ-
ται ἢ ἱκανοδοσία ὥς ὅτε μεσοῖ ἢ π-
πράσκει, ἢ χρεὼς λαμβάνει ὁ ἐν-
τολεὺς,

ια. Ἡ πεκτεύει, ἢ πρὸς ἔσθον ποιεῖ
ὀνόματι τῆς ἀπόντος.

ιβ. Διὰ γὰρ ἀσφάλειαν τῆς σω-

ἀλλά ποντος τῷ πλαστῷ ἐντολεῖ, δι-
δοται.

Οὐκ αὐτίκως ἅμα τὸ γινῆναι τὸ
ᾧ τῷ ἐντολέως παραχθέν, ὁφεί-
λει ἀποδέχεσθαι αὐτὸ ὁ δευότις,
ἀλλὰ μετὰ ἑνὸς μετελεύθου διαστή-
ματος. εἰ δὲ πρὶν ἄρχῃ μὴ ἀπο-
δεξάμενος, ὑστερον ἀποδέξῃται, βε-
βαιόται μὲν ἢ ἐπρώτοις, ἀρμόζει
δὲ κατ' αὐτὴν παραγραφήν. εἰ δὲ καὶ
ἀπατήσῃ τὸν ἐναγόμενον τὸ δοθέν
τῷ ἐντολεῖ, βεβαιόται ἢ ἐπρώ-
τοις, ἔάν ἐναγόμενος ᾧ τῷ
ἐναγόμενου συμφωνίῃ καὶ λογί-
σῃται ὅπως ἐκχερώσῃ. ὅπως δὲ
ποτε γὰρ τις ἀνὰ ἑαυτῇ τὸ παραχθέν
ᾧ τῷ ἐντολέως, βεβαιόται ἢ
ικανοδοσία.

ιγ'. Ἡ ἐπὶ τῆς ικανοδοσίας, εἰς
τὸ διαφέρειν τῷ ἐπρώτῳ ἀρμό-
ζει, οὗτος εἰς εἴπερ ἐζημιώσῃ, ἢ εἰς
εἴπερ ἡδυνάτο κερδαίνει.

Εάν ἔξωθεν δικαστηρίου κατα-
βάλλῃται ἐντολεῖ ληγῶν, ὁφεί-
λει δοῦναι πρὶν ικανοδοσίαν.

ιδ'. Εάν ἐν τῷ δύο ὑποκείμενων
δοθῇ ικανοδοσία, ἢ ἀπατήσῃ ὁ
ἄλλος κοινωνὸς ὢν τῆς ἐνοχίας, βε-
βαιόται ἢ ἐπρώτοις.

ιε'. Ἡ γὰρ ἀμπλοῖς πρὶν ἐπρώτοις
βεβαιόται, εἴτε τὸ μέρος ἀπατήσῃ
ἐν δικαστηρίῳ, ἢ καὶ ἔξω δικαστη-
ρίου καταβληθῇ αὐτῷ, ἢ ἀπα-
τήσῃ συλλογίσῃται αὐτὸ, ἢ
ὑπεξέλῃ ἢ ὁ κληρονόμος γὰρ κα-

eo sit qui contrahit cum fal-
so procuratore, de ratihabi-
tione cauetur.

Non statim atque domi-
nus cognouit quod à procu-
ratore gestum est, ratum id
habere debet, sed cum mo-
dico quodam spatio tempo-
ris. quod si quod primò ra-
tum non habuit, postea ha-
bebit ratum, committitur
quidem stipulatio, sed exce-
ptio aduersus eum competit.
Sed etsi à reo quod procura-
tori fuerat solum exegerit,
committitur stipulatio, &
si aduersus petentem com-
pensatione, deductione uel
usus sit: quomodocumque e-
nim quis id quod à procura-
tore actum est, retractet,
cautio committitur.

XIII. Stipulatio de rato sti-
pulantī competit in id quod
interest, id est, in id dam-
num quod accepit, & in id
quod lucrari poterat.

Si extra iudicium procu-
ratori legatum soluatur, ca-
uere debet.

XIV. Si vni ex duobus reis
cautum sit de rato, & ab al-
io petatur qui eiusdem obli-
gationis socius est, stipulatio
committitur.

XV. Stipulatio ampliùs non
peti committitur, siue quis
debitum in iudicio petat, si-
ue extra iudicium ei soluatur,
aut si aduersus petentem com-
pensatione, deductione uel
usus sit: nam & heres prohibi-

tus debitum petere, si horum quicquam fecerit, actione ex testamento tenetur. si tamen præstita mihi eiusmodi cautione in ius vocatus fuero, & satis iudicio sistendi causa dederò, lis tamen contestata non fuerit, non videtur à me peti, neque stipulatio committitur.

L. 16. XVI. Si indebitum procuratori solutum sit, statim ex hac stipulatione convenitur, quò efficiat ut dominus eam solutionem ratam habeat: si enim ratam habeat, ipse indebiti condictione tenetur: si verò ratam non habeat, procuratori condicatur. Quamvis non dominus, sed qui ab eo emit fundum vindicet, cuius nomine procurator instituta iam actione de rato cauerat, committitur stipulatio.

L. 17. XVII. Si dominus partem rei gestæ ratam habuerit, in reliquo stipulatio committitur, non in toto. Si verò decem aureos, aut Petrum, v-

L. 18. XVIII. Sed etsi in cautione heredum mentio facta sit, & vnus quidem ratum habeat, alter non habeat, committitur stipulatio pro ea parte,

A λυόμενος ἀπαγγέλλει χρέος, εἰὰ πούτων πωρᾶται, ὑποκείται τῇ ἐκ τῆς διαθήκης ἀγωγῇ. εἰ μὲν τοι τῆς τοιαύτης δοθείσης μοι ἀσφαλείας εἰς δικαστήριον κληθῶ, καὶ δώσω πλεονεξίας τῆς ἐν τῷ δικαστηρίῳ παραστάσεως ἀσφάλειαν, μὴ μὲν τοι ἡ δίκη θεωρηταρχῇ, οὐ δοκῶ ἀπαγγέλλειν, οὐδέ βεβαιοδοτῶ ἡ ἐπρώτοις.

15'. Εἰὰ μὴ χρεωστούμενον ἐντολεῖ καταβληθῇ, παραχρῆμα διὰ τῆς παρούσης ἐπρωτήσεως ἐνάγεται, ἐφ' ᾧ παρασκηλεύεται τῷ δεσπότῃ ὑποδέξασθαι· εἰ μὲν γὰρ ὑποδέξεται, αὐτὸς τῷ πλεονεξίᾳ μὴ χρεωστούμενου λόγῳ ἐνάγεται· εἰ δὲ μὴ, ὁ ἐντολεὺς ἀπαγγέλλεται. εἰ καὶ μὴ ὁ δεσπότης, ἀλλ' ὁ πλεονεξίας ἀγορεύσας ἐκδικεῖ τὸ ἀγρόν, πλεονεξίας οὐ δικαστέμενον ὁ ἐντολεὺς δέδωκεν ἱκανοδοσίαν, βεβαιοδοτῶ.

17'. Εἰὰ μέρους τῆς πωρᾶσθαι τῆς ὑποδέξεσθαι ὁ δεσπότης, ὅτι τῷ λοιπῷ βεβαιοδοτῶ ἡ ἐπρώτοις, καὶ ἐκ εἰς τὸ πᾶν. εἰ γὰρ ἐπρωτήσῃ δέκα νομίσματα, ἢ Πέτρον, ὅποσον ἐγὼ βούλομαι, καὶ ὑποδέξῃ μου, ὁ ἐντολεὺς μου κινήσῃ εἰς πέντε νομίσματα, καὶ ὑποδέξομαι, καλῶς δοκεῖ γενηθῆναι ἡ κίνησις.

18'. Εἰ δὲ καὶ μνήμη κληρονόμων ἐν τῇ ἀσφαλείᾳ γίνηται, καὶ ὁ μὲν εἰς ὑποδέξεται, ὁ δὲ ἔτερος οὐ, καὶ τὸ μέρος τῆς μὴ ὑποδέξαι.

ἐχρησθέντος βεβαιώται· εἰς γὰρ τὸ
διαφέρειν κινεῖται· ὅθεν καὶ πολλαί-
κις κινεῖται, ὅπῃ ἐδικάσαντο, ὅπῃ
ἐδαπάνησεν, ὅπῃ συνηγορήσῃ, ὅπῃ
κατακριθεὶς δέδωκε. καὶ ἡ ἐπὶ
συμπλήρωμα ἀσφάλεια γὰρ πρὸς
τὴν κατὰ μέρους συμβαίνουσαν ζη-
μίαν κινεῖται πολλαίς, μὴ περὶ
ἐχρησθέντων ἡμῶν πλὴν πάντων χυένται
ζημίαν.

ιβ'. Καὶ ἐν τῇ ἐπιγῇ τῆς ἱκανοδο-
σίας, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς περὶ τῆς δο-
λου κεφαλαίοις, τὸ διαφέρειν σκο-
πεῖται τῇ ἐπιφωτισμένῃ.

κ'. Οὐ μόνον ἐνάγων, ἀλλὰ καὶ
ἐπιφωτιστὴν ἐκ περὶ τῆς ἀπολιμ-
πανομένης, δίδωσι πλὴν ἱκανοδοσίαν
ὁ ἐντολεὺς.

κα'. Ἐὰν διὰ δέσσεως ἐπιδο-
θείσης ὥστε ἐμοὶ βασιλεῖ σημα-
νὼ πόνδε δέδωκεναι ἐντολέα, κι-
νῶν ἐκ ἀπαυτεῖται πλὴν ἱκανοδο-
σίαν. ἐναγόμενος δὲ δίδωσι πάν-
τως πλὴν ἐπὶ τῇ ἐκπληροσῇ τῇ
κριθέντων ἱκανοδοσίαν.

κβ'. Ἐὰν χωρὶς δικαστηρίου μὴ
χρεωσόμενον ὁ ἐντολεὺς ἀπαυτήσῃ,
ὁ βέβαιον ὁ δεσπότης ἀποδέξῃ, μό-
νος ὁ δεσπότης ὑποκείται τῷ περὶ τῆς
ἀπαυτήσεως λόγῳ. εἰ γὰρ μὴ ἀποδέ-
ξῃται, εἰ μὲν δέδωκεν ὁ ἐντολεὺς πλὴν
ἱκανοδοσίαν, μόνῃ ἡ ἐξ ἐπιουράτου,
καὶ ἐπὶ τῷ δοθέντι καὶ ἐπὶ ταῖς δαπάναις
τῆς δίκης ἀρμόζει. εἰ γὰρ μὴ δέδωκε ἢ
ἀσφάλειαν, ὁ περὶ τῆς ἀπαυτήσεως
λόγος ἀρμόζει κατ' αὐτὸν.

Basil. Tom. I.

A pro qua ratum non habetur :
quia in id committitur quod
interest agentis : & ideò sæ-
pius ex ea agitur, quod liti-
gavit, quod consumpsit, quod
patronum aduocauit, quod
damnatus soluit : nam & in
stipulatione damni infecti,
sæpius agitur prout sæpius
damnum dari contingit, non
expectantibus nobis donec

B totum damnum datum sit.

XIX. In stipulatione de ra- L. 19.
to, & in clausulis omnibus de
dolo malo, id spectatur quod
interest stipulatoris.

XX. Non solum quum a- L. 20.
ctionem intendit, verum et-
iam quum stipulatur ex ab-
sentis persona, procurator de
rato cauere debet.

XXI. Si libello principi da- L. 21.
to significauero, quendam a
me procuratorem factum, si
aget, non satisfat de rato : si
autem conueniatur, utique
iudicatum solui promittere
debet.

XXII. Si sine iudicio non L. 22.
debitum procurator exege-
rit, & dominus ratum habue-
rit, solus dominus condictione
tenetur. sed & si ratum
non habuit, si quidem pro-
curator cauit de rato, sola a-
ctio ex stipulatu eius quod
solutum est, & impensarum
litis nomine competit. si ve-
rò de rato non cauit, indebi-
ti conditio aduersus ipsum
competit.

Ccc

§. 1. Quòd si procurator in iudicio non debitum petierit, si quidem dominus ratum habeat, stipulatio non committitur: si verò ratum non habuerit, committitur.

§. 2. Cum autem procurator rectè petit, dominus autem perperam aduersus reum agit, impensarum tantum ratione stipulatio committitur, quamvis iudex non ignorauerit domino pecuniam solutam fuisse: iniuria enim iudicis fideiussoribus damnosa esse non debet. Si dominus ratam rem non habens, litem mouerit, eamque amiserit, impendiorum tantum nomine stipulatio committitur. Si post mortem meam legata mihi debita procuratori meo soluta fuerint, rectè ab eo desideratur caueri, ratam solutionem ab heredibus meis haberi.

§. 3. Si in stipulatione heredes & cæteri successores omitantur, si quidem consultò, agentibus eis doli clausula non committitur. si verò per imprudentiam omissi sint, committitur.

§. 4. Si iudicio de hereditate à procuratore instituto, dominus fundum ex ea petierit, stipulatio ratam rem haberi committitur: si enim verus procurator fuisset, exceptio rei iudicatæ dominum sum-moueret. tunc autem stipulatio committitur, quum, si

A Εἰ δὲ ᾧ μὴ χρεωστούμενον ἀπή-
τησεν ἐν δικαστηρίῳ, εἰ μὲν ἀποδέ-
ξεται ὁ δεσπότης, οὐ βεβαιόεται ἡ
ικανοδοσία· εἰ δὲ μὴ ἀποδέξεται,
βεβαιόεται.

Εἰ δὲ δικαίως ὁ ἐντολεὺς ἐνή-
γαγῃ, ματαίως δὲ κινεῖ καὶ τὸ ἐν-
αγόμενον ὁ δεσπότης, εἰς μόνας τὰς
δαπάνας βεβαιεῖται ἡ ἐπ' ὥτησις, καὶ
ὁ δικαστὴς συνεῖδεν λαβεῖν τὸν δε-
σπότην· ἡ γὰρ ἀδικία τῷ δικαστῆρος
ἐπιζήμιος οὐ γίνεται τοῖς ἐγκληταῖς.
ἐὰν μὴ δεκτὸν ἀποδέξαι μένος ὁ δε-
σπότης κινήσῃ, καὶ πλεὶς δίκην ἀπολέ-
σῃ, εἰς μόνὰ τὰ δαπανήματα βε-
βαιόεται ἡ ἐπ' ὥτησις. ἐὰν μὲν θάνα-
τόν μου λησάτω κεχρεωσήμενά μοι
καταβληθῇ τῷ ἐντολεῖ μου, καλῶς
ἀπαιτεῖται ἀσφάλεια ἐπὶ τῷ δεκ-
τὸν ἀποδέξασθαι εἴτ' κληρονόμοις
μου.

Εὰν ἐν τῇ ἱκανοδοσίᾳ μνήμη καὶ
κληρονόμων καὶ διαδόχων μὴ γνή-
ται, εἰ μὲν ἐκ προνοίας, οὐ βε-
βαιόεται ᾧ τὸ δόλου κεφάλαιον
κινουμένων αὐτῶν· εἰ δὲ καὶ ἀγνοίαν
D παρελείφθωσαν, βεβαιόεται.

Εὰν τὸ ἐντολέως πρὸς κληρονο-
μίας κινήσαντος ὁ δεσπότης ἀγρὸν
ᾧ αὐτῆς ἀπαιτῇ, βεβαιόεται ἡ
ἐπὶ τῆς ἱκανοδοσίας· εἰ γὰρ ἀλη-
θὴς ᾧ ὁ ἐντολεὺς κινῶν, ὁ δε-
σπότης ᾧ βεβαίαν παρὰ γραφῇ.
τότε δὲ βεβαιόεται ἡ ἱκανοδοσία, ὅτε

ἐντολέως ἄλλοις ὄντος, ὁ δεσπότης
κινῶν τῷ αὐτῷ δικαίῳ, ἢ διὰ πα-
ραγραφῆς ἐξεβάλλει.

Εὰν ὁ υἱὸς ὑβριζέτω κινῇ τις ὀνό-
ματι τῷ πατρὸς αὐτοῦ πρὸς τῆς
ὑβριως ἀγωγῇ, ὁφείλει ἔτι καὶ τῆς
αὐτοῦ, ἔτι καὶ τῆς υἱοῦ αὐτοῦ διδόναι
πρὸς ἱκανοδοσίαν. εἰ δὲ ὀνόματι πα-
τρός κινῇ, ἔτι καὶ αὐτοῦ καὶ τῆς υἱοῦ,
καὶ τῷ ἐγγόνου, ὁφείλει αὐτῷ διδόναι.
καὶ. Εὰν ὁ ἐντολὴς πρὸς τὸν ἀμ-
πλοῖς πέπ δέδωκεν ἀσφάλειαν, καὶ
ἔλθῃ ἐντολὴς πλαστός, κινῶν καὶ
τῆς αὐτοῦ, οὐ βεβαιόταται ἢ ἐπρώτοις.
ἔκκει γὰρ τὸ μὴ κινῆσαι ὅτι ἔχοντα
ἀγωγῇ, ἢ ἀπαίτησιν, καὶ εἰς ὃν τὸ
πρόσχημα ἀναφέρεται.

καὶ. Εὰν ὀνόματι μου διακατοχή
αἰτηθῇ, εἴσω τῆς ὀνομαζομένου χρόνου
ταῖς διακατοχαῖς ὁφείλω δεκτὸν
ἀποδέξασθαι οὐ μὴ μὲν ταῦτα. δύ-
ναμαι δὲ καὶ ἀποθανόντος ἔτι μανέν-
τος, ἔτι μετὰ μεληθέντος τῆς ἀπαίτη-
σαντος δεκτὸν ἀποδέχεσθαι.

καὶ. Εὰν ὁ πατήρ ἀπαίτησιν πρὸς
προῖκα τῆς θυγατρὸς, καὶ ἀποθάνῃ
αὐτὴ πρὶν ἢ δεκτὸν ἀποδέξασθαι, οὐ
βεβαιόταται ἢ ὅρα τῷ πατρὶ δόξεισα
ἱκανοδοσία, πρὸς θυγατέρα δεκτὸν τὸ
πρόσχημα εἶναι.

Εὰν γὰρ τῷ χρόνῳ μέλλον
ἀπολλύσθαι ὁ ἐντολὴς ἀπαίτησιν,
καὶ μὴ τὸ ἐλθεῖν πρὸς τῷ χρό-
νῳ ὅτι γὰρ ὁ δεσπότης δε-
κτὸν ἀποδέξασθαι, βεβαιόταται καὶ
τῆς ἐντολέως ἢ ὅρα αὐτοῦ δόξεισα

Basil. Tom. I.

A verus procurator fuisset, do-
minus agens ipso iure, aut
per exceptionem summoue-
retur.

Qui patris nomine iniuria- s. s.
rum agit ob eam rem, quod
filio iniuria facta sit, tam ex
persona patris quam filij ca-
uere debet. si verò nomine
aut agat, ex persona aut, filij,
& nepotis de rato cauere co-
gendus est.

XXIII. Si procurator satisde- L. 23.
dit amplius non peti, & pro-
curator falsus superuenerit,
qui idem petat, non com-
mittitur stipulatio: sufficit
enim eum non petiisse, cu-
ius de ea re actio, petitio sit,
& ad quem ea respertinet.

XXIV. Si bonorum posses- L. 14.
sio nomine meo petita sit,
intra statutum tempus quo
peti potest, eam ratam habe-
re debeo, non etiam postea.
Sed & si mortuus sit qui pe-
tiit, aut furere coeperit, aut
si poeniteat illum petiisse, ra-
tam habere possum.

XXV. Si pater dotem filiae L. 25.
petierit, & prius quam ra-
tam haberet, mortua sit, non
committitur stipulatio à pa-
tre interposita, filiam ratam
rem habituram.

Si procurator debitum quod s. 1.
tempore perituum erat, pe-
tierit, deinde postquam de-
bitor tempore liberatus est,
dominus ratam rem habue-
rit, aduersus procuratorem
stipulatio ab eo interposita

Ccc ij

committitur. si enim nulla

stipulatio interposita esset,
debitor aduersus eum condi-
tionem haberet.

XXVI. Quamuis id quod
a procuratore petitur inde-
bitum sit, si tamen de eo quasi
debito controuersia mota sit,
stipulatio committitur, si is,
cuius nomine procurator
controuersiam mouit, id
postea petat.

ἱκανοδοσία· εἰ γὰρ μὴ δέδωκε τ' ἀσφα-
λῆδιν, ὑπέκειτο τῷ χρεώσῃ τῷ ἀδελ-
φῷ ἀπαλήσεως λόγῳ.

κς'. Εἰ δὲ ἀχρεώσητον ἡ δὲ ἀπαλήτου-
μῶν ὥρα τῆς ἐντολέως, φιλονει-
κία δὲ γέγονε ἀδελφῷ αὐτοῦ ὡς ἐπὶ τῆς
ὀφειλουμένης, βεβαιόταται ἢ δοθεῖ-
σα ἱκανοδοσία, ἀπαλήτου τὸ ὑπερον-
εῖν, οὗ ὀνόματι ὁ ἐντολὴς ἐπί-
νησεν.

ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

ΤΙΤΛΟΣ Α'.

Περὶ τῶν εἰς ἀνέρασιν ἀποκαταστάσεων.

ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

LIBER DECIMVS.

TITVLVS I.

De in integrum restitutionibus.

α'. **Ε**ΙΤΕ διὰ πῶς ἡλικίαν,
εἴτε διὰ φόβον, εἴτε
διὰ πανουργίαν, εἴτε διὰ

ἀπορίαν ὡς ἐξαφῆς, βοηθεῖται.

β'. Εἴτε διὰ πῶς ἐναλλαγὴν τῆς
καταστάσεως, ἢ δικαίαν πλάνην.

γ'. Πᾶσα ἀποκατάστασις τῆς αἰ-
τίας διαγνωθείσης δίδεται διὰ τῆς
πραίτωρος, ζητουμένης τῆς αἰτίας.

δ'. Εὰν διὰ μικρὸν πᾶν ὡς ἄ-
γμα, ἢ πῶς, μείζον ὡς ἄγμα
ἀποκρίνηται, οὐ δίδεται ἀποκα-
τάστασις.

ε'. Οὐ δοκεῖ πῶς ἐμπειρίωκεναι
ὡς ἄγματος, ἐφ' ᾧ ἔχει ἀποκατα-
στασιν.

ς'. Πρώτων τῶν ἐχόντων ἀπο-
Basil. Tom. I.

A. I. **S**IVE quis ætate, si- L. 1. D.
ue metu, siue calli- de in
ditate, siue absen- integ.
rest.

tia circumscriptus sit, sub-
uenitur ei.

II. Siue per status muta- L. 2.
tionem, aut iustum errorem.

III. Omnis in integrum L. 3.
restitutio causa cognita a præ-

B tore datur, ut causam eius
examinet.

IV. Si propter minimam L. 4.
admodum rem, vel summam
maiori rei præiudicetur, re-
stitutio non conceditur.

V. Non videtur quis re ex- L. 5.
cidisse, in quam restitui po-
test.

VI. Omnium qui ipsi po- L. 6.
Ccc iij

tuerunt restitui in integrum, successores quoque restitui possunt: siue heredes sint, siue hi quibus fideicommissaria hereditas restituta est. siue filii familias militis successores. sed etsi minor in seruitutem redigatur, dominus eius intra tempus statutum restituitur. sed & si fortè hereditatem adierit, & circumscriptus sit, siue minor sit, siue non, dominus abstinendi facultatem habet.

L. 7. VII. Qui citatus non paruit & damnatus est; si confestim pro tribunali sedentem prætorem adierit, restituitur: non enim per contumaciam videtur abfuisse, sed quod vocem prætoris non exaudivit.

§. I. Ex aliis quoque causis lis restituitur, cùm quis sine culpa sua ac negligentia deceptus est, & maximè si fraus aduersarij interuenerit: cùm etiam de dolo malo actio comperat. sed melius est restitutionem dare, quàm famosam actionem, quæ datur cùm alio remedio destituimur.

L. 8. VIII. Minores annis etiam D
qui per tutores curatorésve
suos defensi sunt, etiam con-
tra ciuitatem restituuntur.
Qui verò reipublicæ causa
absunt, & cæteri qui eis absi-
miles non sunt, si per procu-
ratores suos defensi sunt, in
hoc tantùm restituuntur, vt
appellare possint.

A κατὰ σασιν, καὶ ^α διαδόχοι ἐλθοῦσιν,
εἴτε κληρονόμοι εἰσὶν, εἴτε καὶ ὁμα-
δα ληγαταί εἰσι, εἴτε ὑπεξουσίου
στραπώτου διάδοχοι. εἰ δὲ ἂν ἀφῆλιξ
ἀνὰ δουλωθῇ, ὁ δὲ ἀποτύης αὐτῷ εἰσωτῷ
ὠρεομένου χρόνου ἀποκαθίσταται.
εἰ δὲ καὶ ἐπύχεν ὑποσελθὼν κληρο-
νομίαν, καὶ ὡς εὐρεαφείς, εἴτε ἀ-
φῆλιξ ὅστιν, εἴτε μὴ, ὅξουσίῳ ἐχθ
B ἀποκαταστήναι ὁ δεσπότης.

ζ'. Ο κληθεὶς ἔ μὴ ὑπακούσας,
κ' ἐκ τούτου κατάδικασθεῖς, ἐὰν πα-
ραχρῆμα προκηρυχθῶ τῷ ἔξ-
χρητι προσέλθοι, ἵνα καταδικάσται· οὐ-
κεῖ γάρ μὴ κ' ὑποπέτειναι ἵνα πολε-
μφθῇται, ἀλλ' ὥς μὴ ἀκούσας τῆς
κηρύκας.

Καὶ ὅς ἐφ' ὧν ἡ αἰπὴν ἡ δίκην
 ὑποκαθίσταται, ὅταν πρὸς μὴ κατὰ ῥαθυ-
 μίαν οἰκείῳ περὶ γραφῇ, ἑμάλι-
 στα εἰ γέρονε δόλος ἢ ἀντιδίκου, ἐφ'
 ὅ καὶ τῇ περὶ δόλου χάρις. ἄλλὰ κρεῖτ-
 τὸν ὅστις ὑποκατάσσειν δοῦναι, ἢ περὶ
 ἀπμοποιὸν ἀγωγὴν, ἢ πρὸς ἐν ὑπο-
 εἰα βοηθείας δίδωται.

D η'. Οἱ μὲν ἀφήλικες καὶ διὰ τῶν
 κηδεμόνων δικασάμενοι, καὶ κατὰ πό-
 λεως ὁποκαθίστανται. οἱ δὲ διὰ πρᾶ-
 γμα δημόσιον ὁπολιμπανόμενοι,
 καὶ ὅμοιοι αὐτοῖς, ἐχρηκότες διοικη-
 τὰς, εἰς μόνον τὸ δουητηῖναι ἐκκα-
 λέσασθαι ὁποκαθίστανται.

ΤΙΤΛΟΣ Β'.

Ὅπρ φόβου παρ' ἑορμὸν χέειν εἶν.

TITVLVS II.

Quod metus causa gestum erit.

α'. ΤΟ κτ' φόβον γινόμενον, ἐκ
ἐρρώται. ἐνέσι ὃ τῷ φόβῳ ἔ
ἢ βία.

β'. Βία δὲ ὅστις, μεγάλου παρ-
ματος ἐπέλθους, ἡ οὐ δυνατὸν
ἀπωθεῖσθαι.

γ'. Βίᾳ μεγάλῃ ἔ παρ' ἄνο-
μον ἐπιζητῶμεν, οὐ μὲν ἡ ὅ
ἔχοντες δικαίᾳ τῆς ἐρχῆς νομί-
μως ἐπιφέρουσιν. εἰ ὃ καὶ παρ-
τω ἐν Ρώμῃ ἢ ἐρχῶν ἐπαρχίας
ἀδίκως τι ποιήσουσιν, ὑποκείνται τῇ
τῆ συμβούτου αἰτίᾳ, τὸν ἀπει-
λῇ θανάτου, ἢ πληγῶν,

δ'. Ἡ δουλείας, ἢ τινος ὁμοίου
χρήματα παρ' ἑορμὸν.

ε'. Καὶ φόβον οὐ τὸν τυχόντα δε-
χόμεθα, ἀλλὰ τὸν ἀπὸ μεγάλης κα-
κοδελείας.

ς'. Καὶ τὸν δυνάμενον ἀνδρα τῆ-
μιον, οὐ μὲν μάταιον κατὰ πλοῆσαι.

ζ'. Ο τῆς ἀπμίας καὶ τῆ σκυλ-
μοῦ φόβος, ἔ ὅ ἔ δὲ ἄλλο, ἐπ' οὐδενὶ
παρ' ἑορμὸν, τ' διὰ τὸ παρ' ἑορμὸν αἰτίαν
ἐν εἰσάγῃ. Ο κατὰ παρ' ἑορμὸν ἐπὶ μοι-
χία, ἢ κλοπῇ, ἢ τινι ἀμάρτημα,
ἐὰν δῶ τι ὁμολογήσῃ, ὥστε μὴ πα-
ραδοθῆναι, ἢ φονεθῆναι, ἢ δεθῆ-

I. Q V O D metus causa ^{L. 1. D.}
gestum est, non valet. ^{qu.} ^{met. c.}

metui autem vis etiam inest.

II. Vis autem est maioris ^{L. 2.}
rei impetus, qui repelli non
potest.

III. Vim maiorem, & illi ^{L. 3.}
citam desideramus, non eam
quam magistratus iure hono-
ris legitimè inferunt. cate-
rùm si prætor Romæ, vel

B præses prouinciæ per iniu-
riam aliquid fecerint, inci-
dunt in edictum: si fortè mor-
tis terrore, aut verberum,

IV. Aut seruitutis, simi- ^{L. 4.}
liumque pecuniam extorfe-
rint.

V. Metum non quemlibet ^{L. 5.}
accipimus, sed maioris ma-
litis:

VI. Et qui virum grauem ^{L. 6.}
non vanum perterrere pos-
sit.

VII. Infamiae & vexationis ^{L. 7.}
timor, & meticulosi ob rem
nullam, locum edicto non
facit. In adulterio, vel furto,
vel alio flagitio deprehensus,
si quid dederit, aut promise-
rit, ne prodatur, aut occida-
tur, vel in vincula coniicia-

Ccc iiij

tur, data repetit. quamquam
non omnem adulterum liceat
occidere vel furem, sed eum
qui se telo defendit.

L. 8. VIII. Qui autem pro com-
perto adulterio accepit lege
de adulteriis tenetur. Qui ac-
cipit ne instrumenta status
mei interuertat, dati repeti-
tioni subiicitur, si iam in
feruitutem petitus sim, & si-
ne illis in causa superior esse
non possum. Si vir aut mu-
lier quid dederit, ne quid ip-
se, aut quis ex liberis eius
turpe patiat, dati repetitio-
nem habet: iste enim metus
maior, quàm mortis est.

L. 9. IX. Metus præsens esse de-
bet, non ex suspitione indu-
ci: nam si quis audito quòd
quis cum armis veniret, fun-
dum dereliquerit, nec actio-
nem quod metus causa, ne-
que unde vi interdictum ha-
bet: quia deiici constanter
non expectauit. si verò post-
eaquàm armati ingressi sunt,
discesserit, edicto locus est. &
cùm manu & vi nouum opus
fit: metu enim nouum opus
fieri patitur. interdictum
quoque quod vi, competit.
& si per metum possessionem
tradidero.

§. 1. Siue singularis persona vim
intulerit, siue populus, siue
collegium, siue corpus, edi-
cto locus est. qui verò aliquid
accepit, vel quid stipulatus
est, quo quem de vi latro-

ναί, ἔχῃ πῶς τῆς δόσεως αἰπάσιν,
εἰ καὶ τὰ μάλιστα οὐ πάντα μοιχρὸν,
ἢ κλέπτειν ἔξεσι φονεύειν, ἀλλὰ τὸ
ἀκοντῶν αὐτὸν διεκδικουῦται.

η'. Ο δὲ λαβὼν ὑπὲρ παροφθαλμοῦ
μοιχρὸς, & τῷ παρὲ μοιχείας ἐνέ-
χεται. ὁ λαβὼν ἐπὶ τῷ μὴ ἀφαι-
σῆσαι τὰ δικαιώματα τῆς καταστά-
σεώς μου, ὑποδύκεται τῇ τῆς δό-
σεως αἰπάσει, ἐὰν ἐνήχηται & χρεῖς
αὐτῶν ἐκ ἡδυνάμει νικῆσαι. ἐὰν
αἰὲρ ἢ γυνὴ δῶ, ἵνα μηδὲν αἰ-
σχρὸν, ἢ αὐτὸς ἢ τέκνον αὐτοῦ ὑπο-
σῇ, ἔχῃ πῶς τῆς δόσεως αἰπάσιν
ὅσα γὰρ ὁ φόβος μείζων ὅτι τῆς
θανάτου.

θ'. Παρεῖναι δεῖ τὸν φόβον, οὐ μὲν
ἐλπίζεσθαι. ὁ γὰρ ἀκούσας ἵνα μέλ-
λειν αὐτῷ μὴ ὅπλων ἐπέναι, καὶ ἀνα-
χωρήσας τῆς ἀρχῆς, οὐτε πῶς διὰ
τὸν φόβον αἰπάσιν ἔχῃ, οὐτε τὸ παρὲ
βίας δίκαιον, ἐπὶ ἐκ ἀνέμεινε βε-
βαίως ἐκβληθῆναι. εἰ δὲ τῷ ἐνό-
πλων εἰσελθόντων ἀνέχωρησε, χω-
ρεῖν ἔχῃ. καὶ ὅτε χρεὶ γίνεται και-
νοτομία· καὶ γὰρ φόβον ὁ καινοτο-
μούμενος ἀνέχεται. ἀρμόζει δὲ καὶ
τὸ παρὲ βίας. καὶ ἐὰν καὶ φόβον
παρεδῶσω νομῶ.

Εἴτε πῶς βίῳ εἰς ποιήσῃ, εἴ-
τε δῆμον, ἢ σύστημα, ἢ σωμα-
τεῖον, χωρεῖ τῇ διὰ τῆς αἰπάσεως.
ὁ δὲ λαβὼν ἢ ὁμολογηθεὶς ἐπὶ τῷ
φυλάξαι, ἢ ἐλθὼν παρῶσαι ἵνα λη-

ῶν, ἢ πολεμίων, ἐκ ἐνέχεται, εἰ μὴ
μετέχε τῆς βίας. ὑπουργίας γὰρ
μισθὸν ἔλαβεν.

Εὰν κτ' βίαν ἐλάβηθερόσω, ἢ κα-
ταλύσω κτήμα, χώρα τῇ ὑποκα-
ταστάσῃ.

Εὰν κτ' βίαν ὁμολογήσω, ἔχω
παραγραφὴν, ἔτι ἀναγωγὴν εἰς
τὸ ἀναλαβεῖν πλὴν ὁμολογίαν. εἰ γὰρ
ἢ καταβάλλω μὲν πλὴν ὑποχρῆ-
σιν, ἢ ὁμολογίαν βιαίαν ποιήσω, ἔτι πα-
ραγραφὴν ἔτι ἀναγωγὴν ἔχω, ἢ τὴν
πῶν πραγμάτων ἀναγωγὴν. ὅτι γὰρ τὸ
πῶν πραγματὰ ἐν τῇ οὐσίᾳ ὅτι τὰ βια-
σθέντος. ἔχω γὰρ ἔτι προσωπικὴν ἀ-
ναγκαστικὴν τῆς ὑποχρῆσιν, ἢ ἄλλης
ἐλθούσης.

Εἴτε τ' ὅτι πῶν πραγμάτων ἀνα-
γωγὴν, εἴτε πλὴν διὰ τὸ φόβον αἰπάσιν
κινήσῃ τις, ἀναίρει πλὴν ἐπ' αὐτόν.

Ὁ φόβος λαβὼν πῶν πραγματὰ, ἀνα-
δίδωσι αὐτὸν, ἔτι δὲ δόλου ὁμολογίαν.
εἰ γὰρ κτ' φόβον ὑποχρῆσιν γίνηται, καὶ
μὴ δίδωσι τὸ χρέος, ἢ πλὴν ἀνα-
γωγὴν ὑποδέχεται τῆς ἐνοχλίας ἀνα-
νευρύμενης, εἰς τὸ τετραπλοῦν κατε-
δικάζεται. εἰ μὴ ἐπρωτηθῶ κτ' βίαν,
διὰ ὑποχρῆσιν ἐλθούσας. καὶ χρεῖσιν
καρπῶν ἔτι δουλείαν ὑπολλύμεναι
ἀνδρευοῦνται.

Οὐ κτ' μόνου τὰ ποιήσαν-
τος τὸ φόβον, χώρα τῇ
διὰ τὸ φόβον αἰπάσῃ, ἀλλὰ
κτ' παντὸς ἐνταῦθεν ὠφελουμέν-

num, aut hostium tueretur,
vel liberaret, hoc edicto non
tenetur: nisi & ipse vis parti-
ceps sit: operæ enim merce-
dem accepit.

Si seruum coactus manu- §. 2.
mifero, vel ædificium depo-
fuero, locus est restitutioni.

Si per vim pollicitus fuero, §. 3.
exceptionem habeo, & actio-
nem ad recuperandam cautio-
nem pollicitationis. sed & si
accepto liberauerim, aut cau-
tionem vi extortam dedero,
exceptionem & actionem
habeo, & in rem actionem:
quia res in bonis est eius, qui §. 4.
vim passus est. habeo & actio-
nem in personam rescissa ac-
ceptilatione, vel alia libera-
tione.

Siue quis in rem egerit, si- §. 6.
ue actione quod metus cau-
sa, altera per alteram consu-
mitur.

Is cui metus causa res tra- §. 7.
dita est, eam reddens & de
dolo repromittit. si verò ac-
ceptilatione liberatio inter-
uenerit, nisi vel soluatur, vel
restituta obligatione actio-
nem excipiat, in quadruplum
condemnatur. Si per vim sti-
pulantem promiserim, accepti-
latione liberor. Vfusfructus
& seruitutes amissæ resti-
tuuntur.

Actio quod metus causa §. 8.
non solum aduersus eum qui
metum intulit, locum habet,
sed aduersus omnem qui oc-
casione eius commodum sen-

tit: nam si fideiussor vim intulit, vt acceptò liberetur: etiam aduersus reum competit.

L. 10. X. Et si ex metu à reo illato fideiussores liberati sint, tenentur se ipsos obligationi supponere.

§. 1. Reus qui metum intulit, & acceptò liberatus est, non solùm tenetur, vt aduersus se obligationem redintegret, sed vt fideiussores quoque vel eosdem, vel similes det, & vt pignora restituat.

L. 11. XI. Si verò quis vim fecerit, vt fideiussori accepto fieret, fideiussor non cogitur rei obligationem restituere: nisi & ipse conscius & participes metus sit.

L. 12. XII. Non solùm res, sed etiam partus ancillarum, & foetus pecorum, & fructus, & merces, & naulum, & omnis causa restituitur. non solùm quos percepit, sed & si plus ego percipere potui, & per metum impeditus sum.

§. 1. Vim vi repellere licet. unde si metu quem coëgeristibi promittere, & confestim ego te coëgero metu, eum acceptò liberare, tibi non teneor.

§. 2. Is, qui vim adhibuit debitori suo, vt ei solueret, hoc edicto non teneor. actio enim quod metus causa damno dato competit. incidit autem in legem de vi, & creditum amittit.

A νου· τῆς γὰρ ἐβλήθη φόβου ἐπαρ-
τος εἰς τὸ χρεῖσθαι αὐτῷ ἀποχρῆν, καὶ
ὁ ἐναγόμενος ἐνέχεται.

1. Καὶ ἐὰν ἀπὸ τῆς φόβου τῆς ἐνα-
γομένης ἐβλήθη ἐλδιδεσθῶ-
σιν, ὑποκείνται εἰς τὸ ἐαυτοῦ ὑπο-
βαλεῖν τῇ ἐνοχῇ.

Ο ἐναγόμενος φόβον ποιήσας
ἢ ἐλδιδεσθῶσι δι' ἀποχῆς, ἐνέχε-
ται οὐ μόνον εἰς τὸ ἀνανεῦσαι πῶς ἀ-
γωγῇ καὶ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ
δοῦναι τοῖς αὐτοῦ ἢ ὁμοίοις ἐβλήταις,
ἢ ἀποκαταστήσαι τὰ ἐνέχοντα.

1α. Εἰ δὲ τις βίαν ἐποίησεν εἰς τὸ
χρεῖσθαι ἀποχρῆν τῷ ἐβλήτῃ, ἐκ ἀν-
αγκάζεται ὁ ἐβλήτης ἀνανεῦσαι τῇ
ἐνοχῇ τῆς ἐναγομένης, εἰ μὴ με-
τέχε τῆς φόβου.

C 1β. Οὐ μόνον τὸ πᾶν, ἀλλὰ
ἢ τοκετός, ἢ γονή, ἢ καρπός, καὶ
μίσθωμα, ἢ ναῦλος, ἢ πᾶν πᾶν
ἀποκαθίσταται· οὐ μόνον ὅσα
ἔχον, ἀλλ' εἰ καὶ ἐγὼ πλέον λαβεῖν
δυνάμενος, ἐνεποδίδωμι διὰ τὸν
φόβον.

Εἴστι βία πῶς βίαν ἀπωδείδω.
ὅθεν ἐὰν καὶ φόβον ἐπρωτήσης ἵνα,
ἢ ἀναγκάσω σε πᾶν πᾶν ποιῆ-
σαι αὐτῷ ἀποχρῆν, ἐκ ἐνέχομαι
σοι.

Ο ἐπαρῶν τῷ ἰδίῳ χρεώσῃ
βίαν, εἰς τὸ καταβαλεῖν, οὐχ ὑπο-
κείνται τῇ διὰ τῆς φόβου αἰτίας· ἢ γὰρ
διὰ τῆς φόβου αἰτίας ζημίας χρο-
νίου ἀρμόζει. ὑποπίπτει δὲ τῷ πᾶν
βίας νομίμῳ, ἢ τὸ χρεὸς ἀπόλλυται.

ἰγ'. Βία γὰρ ὅτι ἐν τῷ δὲ ἐαυτῷ
 ἴνα, καὶ μὴ διὰ δικαστοῦ ἀπαγγέλλαι τὸ
 κεραιωσιμὸν αὐτῶν, καὶ ἐκπλήξαι αὐτῶν.
 ιδ'. Οἱ ἔχοντες κατ' ἐμὸν δίκην πα-
 ραγραφήν, ἐὰν ἀναγκάσῃ με δόπο-
 χίω αὐτὰ ποιῆσαι, δεῖν ἢ διὰ πλὴν
 ἀναγκῆς αἰτιάσθαι· οὐδὲν γὰρ ἐξ-
 μίωμαι.

Ο δόποκαδιστῶν, ἐκκλίνει ἢ πονῶν.
 ὁ γὰρ μὴ δόποκαδιστῶν, τὸ τετραπλοῦν
 δίδωσι παντὸς τοῦ ὀφείλοντος δόποκα-
 τίστηναι.

Ἡ διὰ φόβον αἰτιάσεις μετ' ἐνιαυ-
 τὸν εἰς τὸ ἀπλοῦν δίδεται, ὅτε μὴ
 ὑπὲρ ἐστὶ ἀγωγή. ὅθεν ὁ κληρο-
 νόμος τῆς βιασθέντος εἴσω μὲν ἐνιαυ-
 τῷ, εἰς τὸ τετραπλοῦν ἔχει πλὴν διὰ
 φόβον αἰτιάσιν· μὴ γὰρ ἐν ἐνιαυτῷ,
 οὔτε εἰς τὸ ἀπλοῦν· ἔχει γὰρ πλὴν πεί-
 τῃς κληρονομίας νομῆς ἀγωγῆς
 καὶ τοῦ βιασθέντος· βία γὰρ γὰρ νομῇ
 εἴσα νέμεται. ὡς ἔχουσα γὰρ ἡ διὰ φό-
 βον αἰτιάσεις παραγραπκὸν παντοῖον
 ἐκβίβασιμον, δίδεται διαδόχοις.

Ἀδιὰφορον εἴτε ὁ νεμόμενος καὶ
 ἐναγόμενος ὡς κεραιώτας ἐκ τοῦ φόβου
 ἐποίησε τὸν φόβον, εἴτε ἄλλος· δεῖν
 γὰρ τὸ δεχθῆναι χυμῶσαι φόβον. καὶ
 ἐκ ἀναγκῆς αἰτιάσθαι τις λέγει τὸν ποιή-
 σαντα, καὶ μὴ δόποκαδιστῶν δίδωσι τὸ
 τετραπλοῦν, καὶ ἐν τῷ φόβον
 ἐπήγαγναι.

Ἡ διὰ φόβον αἰτιάσεις ἀν-
 ρητὴ ὅτι· καὶ ἔστι πῶς ἐναγομέ-
 νῳ μέλει ψήφου δόποκατῆσαι,

A XIII. Vis enim est & tunc L. 13.
 quoties qui id quod sibi de-
 betur per se non per iudicem
 reposcit, & debito cadit.

XIV. Qui aduersus me ex- L. 14.
 ceptione perpetua tutus erat,
 si coëgerit me acceptum sibi
 facere, cessat hoc edictum:
 nullum enim damnum sentio.

Qui restituit, poenam e- s. 1.
 uitat. qui autem non resti-
 tuit, quadruplum soluit eius
 quod restitui oportuit.

Actio quod metus causa s. 1.
 post annum in simplum da-
 tur, cum alia actio non est.
 unde heres eius, qui vim pas-
 sus est, intra annum quidem in
 quadruplum actionem habet.
 post annum verò ne in sim-
 plum quidem: habet enim
 hereditatis petitionem ad-
 uersus eum, qui vim intulit:
 vi enim possidet. Actio au-
 tem quod metus causa ideo
 successoribus datur, quia rei
 persecutionem habet.

Nihil interest, siue posses- s. 3.
 sor, & qui conuenitur tan-
 quam ex metu lucrum sen-
 tiens, metum fecerit, siue
 alius: sufficit enim docere
 metum factum fuisse: & non
 adstringitur quis ut dicat quis
 fecerit: & qui non restituit,
 quadruplum soluit, licet al-
 ius metum adhibuerit.

Actio quod metus causa s. 4.
 arbitraria est, habetque reus
 licentiam usque ad senten-
 tiam restitutionem rei facere,

& quadruplum non soluere.

§. 5. Aliquando etiam qui non restituit absoluitur: si enim me non conscio metus adhibitus sit, res autem ablata quæ ad me peruenit, perierit, vel seruus in fuga sit, liberor, si cauero iudicis officio, me, si in potestatem meam peruenierit, restitutum. Et qui bona fide emit ab eo qui vim intulit, vel qui dono accepit, vel cui res legata est, tenetur. Qui vim admisit, restituere cogitur, etiam si res ad alium peruenierit. Qui rem per vim ablatam possidet, restituit, etiam si alius metum fecerit.

§. 6. Si per vim reus constitutus fideiussorem volentem dederit, vterque liberatur. Si vero solus fideiussor per vim adhibitus sit, solus liberatur.

§. 7. Id quod interest quadruplatur, id est, cum fructibus & omni causa.

§. 8. Si quis per vim fisti promittendo, postea fideiussorem det, is quoque liberatur.

§. 9. Per vim stipulatus, & quod acceptum facere nollet condemnatus, in triplum quidem condemnari debet, acceptilationem autem omni modo facere compelli.

§. 10. Quadruplo res ipsa inest.

§. 11. Si verò sine insidiis & dolo eius qui vim intulit post condemnationem intra tempora iudicati seruus ablati

καὶ μὴ δοῦναι τὸ τετραπλοῦν.

Εὰν ὅτε καὶ μὴ ἀποκαθιστῶν τις ἐλευθεροῦται· εἰ γὰρ μὴ γινώσκοντός μου γνήσιον φόβος, καὶ τὸ ἀφαιρεθῆναι εἰς ἐμὲ πωλεῖσθαι ἀποληται, ἢ δοῦλόν τινος φύγη, ἐλευθεροῦμαι, διδοὺς ὑπὲρ τῆς φυγάδος ἀσφάλειαν ὁφθαλμῶν τῆς δικαστοῦ, ὡς ἐντὸς αὐτῆς γινόμενον ἀποκαθίστημι. καὶ ὁ καλῇ πίστι ἀγοράσας πρὸς τὴν βιασαμένην, ἢ κατὰ δωρεάν, ἢ ληγάτον λαβὼν, ἐνέχεται. Ὁ ποιήσας πλὴν βίαν ἀναγκάζεται ἀποκαταστήσαι, εἰ καὶ ἔσθρος ἔχῃ τὸ πρᾶγμα. Ὁ τὸ ἀφαιρεθῆναι βιαίως ἔχων ἀποκαθίστησι, καὶ ἐσθρος τὸ φόβον ἐπήγαγεν.

Εὰν ὁ βιαίως ἡνιόχμος ἐναγόμενος ἐπὶ πτωχῶν ἐκόντα παρέλθῃ, ὁ κατὰ τὸν ἐλευθεροῦται. εἰ δὲ μόνον ὁ ἐπὶ πτωχῶν βιαίως πωροσλήφθῃ, μόνον ἐλευθεροῦται.

Τὸ διαφέρον τετραπλασιάζει, ὅτι ἐστὶ μὲν καρπῶν καὶ πάσης αἰτίας.

Εὰν τις κατὰ βίαν ὁμολογήσας παρίσταται, μὲν ταῦτα δῶν ἐπὶ πτωχῶν, ὅς αὐτὸς ἐλευθεροῦται.

Ὁ κατὰ βίαν ἐπρωτήσας, καὶ διὰ τὸ μὴ θέλειν ἀποχρῆν ποιῆσαι καταδικασόμενος, εἰς μὲν τὸ τετραπλοῦν ὀφείλει καταδικάζεσθαι, καταναγκάζεσθαι δὲ παντὶ ὅπως ποιῆν ἀποχρῆν.

Σύγκειται τῷ τετραπλῷ καὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα.

Εἰ δὲ χωρὶς ἐπιβολῆς ὁ δόλος τῆς βιασαμένης, μὲν κατὰ δίκην, εἴσω τῆς χρόνης τῆς κατὰ δίκην τῆς ἀπὸ τῆς ἀφαιρέσεως

ρεῖς δόλος, τὸ τεῖπλυν μόνον ^A αἰσθάνεται, εἰ δὲ ἐν φυγῇ ᾖ, δίδωσιν ἀσφάλειαν, ὡς ἀναζητεῖ αὐτὸν, καὶ πάντως ἀποκαθίστησι. σώζεται δὲ τῷ βιασθέντι, ἢ περὶ τῷ πράγματι, καὶ ἢ περὶ τῷ παρασάσεως αὐτῷ ἀγωγῇ, καὶ πᾶσα ὑπόστασις αὐτῷ ἀγωγῇ, πρὸς τὸ ἀναλαβεῖν αὐτόν. Καὶ ἐὰν αὐτὸν ὁπωσοῦν ἀναλάβῃ, ἐναγόμενος ὁ βιασάμενος ἐκ τῆς ἐπρωτήσεως, ἔχει παραγραφῇ. Ἄλλα ταῦτα μὲν καὶ ἀδικίᾳ. εἰ δὲ καὶ πρὸς ψήφου χειρὶς ἐπιβουλῆς ἢ δόλου πελώρηται, ἐνέχεται. ἐὰν οὖν ἀνὲς ἐπιβουλῆς ἢ δόλου τῷ ἐναγόμενῳ φύγῃ, ἀσφαλίζεται διὰ τῆς δικαστοῦ, ὡς ἀναζητεῖ καὶ ἀποδίδωσιν. εἰ δὲ καὶ μὴ καὶ ῥαθυμίαν τῷ ἐναγόμενῳ ἀπολήται τὸ πρᾶγμα, ἐκ δὲ τῆς ἀπώλλυτο εἰ μὴ γέγονεν ἡ βία, καταδικάζεται. ὡς περὶ ὅτε ἀπὸ βίας, ἢ λάθρα γίνεται. ὅθεν ἐὰν ὅτε τὸ πῆμα λαμβάνει, ὡς ἡμελλε πιπράσκειν, εἰ μὴ τῷ βίαν ὑπ᾿ ἑσθι.

Ὁ βιασάμενος, ἐκ ἐστὶ κλέπτης, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ὁ ἀρπάζῃ ἀναιδῆς ᾖ κλέπτης.

Ὁ βιασάμενος, καὶ τῇ περὶ δόλου ἐνέχεται. ἐπεὶ δὲ τῷ ἐτέρῳ ἀναιρεῖ.

Τὸ διαφέρον μόνον τετραπλασιάζεται. ὅθεν ἐὰν χρεωστῶν πεσάγοντα νομίσματα, καὶ βίαν ὁμολογήσῃ τετακόσια, μόνον τὰ διακόσια ἐξήκοντα τετραπλασιάζεται.

Πολλῶν βιασάμενων, ἐὰν
Basil. Tom. I.

^A moriatur, triplum tantum præstat. si autem in fuga sit, cauet de persequendo seruo, & omnimodò eo restituendo. ei autem qui vim passus est integra seruatur in rem, vel ad exhibendum, & si qua alia ei competit actio ad eum recipiendum. & si ipsum quoquomodo receperit, qui vim ^B intulit ex stipulatione conuentus exceptionem habet. sed hæc quidem post condemnationem. si autem ante sententiam sine insidiis & dolo mortuus fuerit, tenetur. Ergo si in fuga sit sine dolo & culpe eius cum quo agitur, cauetur per iudicem de seruo persequendo & reddendo. Sed & si non culpa eius ^C quo cum agitur, res perierit, si tamen peritura res non fuit, si vim non adhibuisset, condemnatur: sicut in interdicto quod vi aut clam. Itaque interdum pretium recipit, qui eum venditurus fuit, si vim passus non esset.

Qui vim intulit, fur non ^{§. 12.} est: quamvis raptor fur improbus sit.

Qui vim fecit, & de dolo ^{§. 13.} tenetur. altera autem per alteram consumitur.

Quod interest quadrupla- ^{§. 14.} tur solum: & ideo si cum quadraginta aureos deberem, trecenta per vim promiserim, ducenta sexaginta tantum quadruplantur.

Si plures vim intulerint, ^{§. 15.}

Ddd

& vnus conuentus rem ante sententiam restituerit, aut post sententiam quadruplum soluerit, omnes liberantur.

L. 15. XV. Si verò solidum non præstiterit, tenentur in id quod minus exactum est.

L. 16. XVI. Idem dicimus & si alter vim intulerit, alter autem rem possideat.

§. 1. Si serui vim adhibuerint, & res ad dominum peruenerit, & seruorum nomine & suo conuenitur: & si quidem rem aut quadruplum præstiterit, prodest seruis. si verò noxali conuentus, seruos noxæ dediderit, nihilo minus conuenitur, si ad eum res peruenit.

§. 2. Actio quod metus causa successoribus datur, quia rem persequitur. Heredes autem in id quod peruenit tenentur: quod enim turpiter quaesitum est, compendium heredis esse non debet.

L. 17. XVII. Si heres quod ad eum peruenit, consumpserit, tam ipse, quàm heredes eius, tametsi nihil ad eos peruenerit, perpetuò tenentur.

L. 18. XVIII. Si res ab alio per vim ablata ad me peruenerit, & interierit, non videor locuples factus. si tamen in pecuniam, aliàmve rem conuerterim, quemcumque exitum habuerit, quòd videar locupletior factus, teneor: nam & idem obtinet in petitione hereditatis.

A ὁ εἰς ἐναχθεὶς ἀποκαταστήσῃ πρὸς ψήφου τὸ πρᾶγμα, ἢ μὴ τὸ ψήφου δῶ τετραπλουῖ, ἐλάβηρουται.

16. Εἰ δὲ μὴ τὸ πᾶν παρέσθῃ, ἐνέχονται ἐπὶ τῷ ἐλλείποντι.

15. Τὸ αὐτὸ λέγεται καὶ ἐνταῦθα ἔτρός μὲν ἐβιάσατο, ἔτρός δὲ τὸ πρᾶγμα ἔχῃ.

B Εὰν δούλοι βιάσωνται, καὶ τὸ πρᾶγμα πρὸς τὸν διαπότην ἔλθοι, ἐνάγεται καὶ πρὸς δούλων, καὶ οἰκείῳ ὀνόματι. καὶ εἰ μὲν τὸ πρᾶγμα, ἢ τὸ τετραπλουῖ παρέσθῃ, συμβάλλεται τοῖς δούλοις. εἰ δὲ τῷ πρὸς τὸν δούλων ἀγωγῇ ἐναχθεὶς, ἐκδῶσθαι τὸν δούλου, ἐδὲν ἤτιον ἐνάγῃ, εἰ πρὸς αὐτὸν τὸ πρᾶγμα.

C Ἡ δὲ φόβον αἰτίας διδόνται διαδόχοις, ὡς ἔχουσα πραγμάτων παντοῖον ἐκβίασμον. Κληρονόμοι δὲ εἰς τὸ πρὸς αὐτὸν ἐνέχονται τὸ ὅτι αἰσθῶνται κτηνῶν, ἐκ οὐφείλει κέρδος εἶναι τῷ κληρονόμῳ.

17. Εἰ δὲ καὶ δαπανήσῃ τὸ πρὸς αὐτὸν ἐκβίασμον, ἐδὲν ἤτιον καὶ αὐτὸς τοῖς κληρονόμοι αὐτοῦ, καὶ μηδὲν εἰς αὐτοὺς πρὸς αὐτὸν διηγεῖται ἐνάγῃ.

D 18. Εὰν τὸ πρὸς ἐτρός βιαίως ἀφαιρῶν εἰς ἐμὲ πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀπόληται, οὐ δοκῶ γινώσκειν πλοισιῶτος. εἰ μὲντοι εἰς χρήματα, ἢ ἐτρός πρᾶγμα μετέτρεψα, οἷον ἀποτέλεσμα γῆς, ἐνάγεται ὡς δοκῶν γινώσκειν πλοισιῶτος πάντα γὰρ κρατεῖ καὶ ἐπὶ τῷ ἐναγόμενῳ τῷ πρὸς τὸν κληρονομίαν τῆς νομῆς ἀγωγῇ.

θ'. Διλωκεῖς ὁ κληρονόμος εἰς ^A ^{19.}
τὸ φιλελθὸν ἐνάγεται.

κ'. Ἐν τῇ θεωκατάρξει, τὸ φι-
ελθὸν θεωρεῖται. εἰ δὲ βιαίως ἐλθ-
θεροθῇ ἢ ἡ γένοιτο, δοκεῖ τὸ φι-
ελθὲν εἰς τὸν κληρονόμον αὐτῷ.

κα'. Ἐὰν ἀχάριστος ἢ πρὸς τὸν
πάτρωνα γεροντῶς, ἢ κινδυνώων ^B
ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ κατὰσας, δώηται, ἢ ο-
μολογήσῃ διὰ τὸ μὴ καταδουλω-
θῆναι, οὐ χωρεῖ τῇ διὰ τὸν φόβον
αἰτία· αὐτὸς γὰρ ἐαυτῷ ^Γ φόβον
ἐπήγαγεν.

Οὐδενὶ χρόνῳ κυροῦται τὸ βίαιον.

Ο νομὴν ἀλλοτείου παρὰμα-
τος ἔχων, ἔτι πάντῃ βιαίως παρα-
δοῖς, αὐτῆς ἢ τῆς καρπῶν, οὐ μὴν ^C
τῆ παρὰματος, τὸ ἀπλοῦν ἢ τὸ τε-
τραπλοῦν λαμβάνει.

Ἡ κτ' φόβον ὁμολογηθεῖσα παρὶς
ἐκέρρωται, οὐτε ἀρμόζει ἢ διὰ φό-
βον αἰτίας.

Ἐὰν κτ' φόβον ὑποδυναχρήσωμι-
δάσεως, ἢ ἀγορασίας, χωρεῖ τῇ
διὰ φόβον αἰτίας, ὡς ἐπὶ τῆς
ἀποχῆς.

Εἰ καὶ κτ' φόβον κληρονομήσω,
γίνομαι μὲν κληρονόμος, ἀφίσταμαι
δὲ δι' ἀποκαταστάσεως.

Εἰ δὲ κτ' φόβον παραιτούμαι,
ἀδελφὴν ἔχω ἢ τὰς οὐπλίας ὡς κλη-
ρονόμος κινεῖν, ἢ πλὴν διὰ φόβον
αἰτίαν.

κβ'. Εὰν πείρῃ πῖνα βαλὼν ὡρα-
Basil. Tom. I.

XIX. Heres, de eo quod ^{L. 19.}
ad eum peruenit, perpetuò
tenetur.

XX. Quod peruenit, litis ^{L. 10.}
contestatae tempore specta-
tur. Si verò quis per vim de-
bitò liberatus sit, id ad here-
dem eius peruenisse videtur.

XXI. Si quis contra patro- ^{L. 21.}
num ingratus factus, cum de
suo statu periclitaretur, ali-
quid dederit, vel promiserit,
ne in seruitutem redigere-
tur, non est locus huic actio-
ni: nam ipse sibi hunc me-
tum intulit.

Quod per vim gestum est, §. 1.
nullo tempore ratum habetur.

Qui rei non suæ possessio- §. 2.
nem coactus tradidit, eius
cum fructibus, non etiam ip-
sius rei, simplum, aut qua-
druplum consequitur.

Dos metu promissa non §. 3.
valet: nec actio quod metus
causa competit.

Si metu coactus à loca- §. 4.
tione, vel emptione discesse-
ro, actioni quod metus cau-
sa locus est, ut in acceptila-
tione.

Quamuis metu coactus he- §. 5.
reditatem adierim, heres qui-
dem fio, sed restitutor data
abstinendi potestate.

Si verò coactus heredita- §. 6.
tem repudiem, liberum est
vel utiles actiones mouere,
vel actionem quod metus
causa.

XXII. Si quis in carcerem ^{L. 22.}
quem detruferit, ut aliquid

Ddd ij

ei extorqueret, quod gestum est, irritum est. Α σκεδάσει τε πορεύσῃ, ἀνίσχυρόν ἐστιν.

L. 23. XXIII. Qui dignitatem habet, & in vrbe soluit, non auditur, si dicat se per vim indebitum soluisse: poterat enim magistratum adire, qui vim prohiberet.

§. 1. Si iuste timui cognitionem, ad quam ut victus irem aduersarius meus minatus est, & ob id coactus rem vendidero, restitutor.

§. 2. Si fenerator athletam, qui ad certamina prodire debebat, incluserit, & maioris quantitatis cautionem emisserit, restituitur.

§. 3. Si à non debitore quid per vim exigatur aduersario delegante & apparitione accedente, sine notione magistratus, id ab eo qui damnum præstitit, restitui magistratus iubet. Si verò debito satisfecit simplici iussione magistratus, & non cognitione habita, non reuocatur, quamuis ciuilitur, & non inhonestè exactio fieri debuerit.

L. 1. C. de his quæ vi met. caus. XXIV. Persecutio rerum, quæ vi, vel furto ablatae sunt, integra est, etiamsi postea res furto, vel vi sublatae corruptæ sint.

L. 2. XXV. Quidam principem adiit dicens, se per vim cauisse, & iam quod promiserat soluisse, eaque quæ soluisset sibi restitui desiderabat. ei igitur princeps ad hunc modum rescripsit. Cum

κγ'. Εν πόλει καταβαλὼν ἄξιωμα-
πκός, οὐ πσεύεῖ λέγων βιαίως μὴ
χρεωσύμῳ δέδωκέναι· ἡδυνάπο
γὰρ δέχοντι προσελθεῖν, εἰς τὸ κω-
λῶσαι τὴν βίαν.

Εὰν δικαίως ἐφοβήθῃ τὴν δίκην, εἰς
ἣν ὁ ἀντίδικός μὲ δέδεμῶν ἀπάγῃ
ἢ πείλῃ με, ἢ κτ' ἧς τὸ βιαθεῖς πω-
λήσω αὐτῷ πρᾶγμα, ἀποκαθίσταμαι.

Εὰν ἀθλητὴν ἀγωνίζεσθαι μέλ-
λοντα δανεισῆς ἀποκλείσῃ, ἢ πλείο-
ν τοῦ ποσὸς ὁμολογίαν εἰσπράξῃ,
ἀποκαθίσταται.

Εὰν τις μὴ χρεωστῶν ἀπατηθῇ κτ'
βίαν, τῷ ἀντιδίκου ἐκτάληντος, ἢ
τῷ τάξεως παρακολουθούσης, ἀνὸ
γνώσεως τῷ δέχοντος, ἀπατῇ τὸ ζη-
μιώσαντα ὁ δέχων. εἰ δὲ χρεός δοθῇ,
κτ' ψιλῶς κέλθῃ τῷ δέχοντος, μὴ
γινωσκόντος διαγνώσεως, ἐκ ἀσπράτ-
ταται, εἰ δὲ τὰ μάλιστα πολιτικῶς
ἐκ ἔξω πρέποντος ἐχρῶν χρεῶσαι
τὴν εἰσπράξιν.

κδ'. Τῶν κτ' βίαν ληφθέντων
πραγμάτων, ἢ τῷ κλαπέντων, ἢ ἀ-
πάτησις ἐρρώται, εἰ κτ' ταῦτα ἐφ-
θάρη αὐτὰ τὰ κλαπέντα πράγμα-
τα, ἢ τὰ κτ' βίαν ληφθέντα.

κε'. Προσῆλθέ τις βασιλεῖ λέγων,
ὅτι ἐπηρεσθῆναι κτ' βίαν, ἢ κατέβα-
λεν ἤδη τὰ ἐκ τῷ ἐπηρεσέως, καὶ
παρακαλεῖ ἀναλαβεῖν ἀπὸ κατέ-
βαλεν. πρὸς αὐτὸν οὐδὲ ὁ βασιλεὺς
ἀντιγράφει λέγων οὕτως. Οποῦτε

σαυτὸν οὐ μόνον ὡμολογηκέναι, ἀλλὰ καὶ καταβέβληκέναι τὰ χρήματα σιωμολογεῖς, ποίῳ λογιμῶς ὡς βίαν ὑπομένειν, δοκῶν καταστῆναι σοὶ τὸ καταβληθὲν ἔξαιτεῖς, νοεῖν οὐ δυνατόν. Ἰππὶ πῦλον οὐ δοκεῖ πρὸς τὴν καταβολὴν σε σπουδαῖον, παραλιπόντα τὴν μέμψιν τὴν πρὸς τὴν χρονογράφου ὥσπερ καὶ βίαν ἐκτεθέντος· εἰ μὴ ἄρα ἔπειτα αὐτὴν τὴν καταβολὴν, βίαν σαυτὸν ὑπομεμνηκέναι λέγῃς.

κς'. Προσῆλθέ τις βασιλεῖ λέγων, ὅτι ὁ πάππος αὐτοῦ καὶ βίαν ὑποβάλλει ἀρχὴν ἰδίον πωλῆσαι· καὶ ὁ βιασάμενος τὸν πάππον αὐτοῦ, ἀλλὰ πῦλον τὸν ἀρχὴν. καὶ παρεκάλει ἀναδοῦναι τὸ πῦλον, ὅπως ἔλαβεν ὁ πάππος αὐτοῦ, καὶ ἀναλαβεῖν τὸν ἀρχὴν καὶ βίαν πεπραμένον. δεξάμενος τὸν βασιλεὺς τὴν αἴτησιν αὐτοῦ, ἀντιγράφει οὕτως. Μετὰ ἤρεσε καὶ τὴν ἀγωγὴν τὴν ἰδίαν ἐκδικοῦσαν διδόναι τῷ πατρὶνι φόβον, πρὸς ἐλθεῖν τῷ ἀρχοντι τῆς ἐπαρχίας, ἔπειτα αὐτὸν ἔξαιτῃ, τὸ παραλαβεῖν τὸν ἀρχὴν. μόνον εἰ ὁ δούλος ἀγορασθῆς μὴ διὰ τὴν χρόνιον νομῆς ἐδέσσοι, μηδὲ τῇ μακροῦ χρόνου παραγραφῇ ὡχέσθαι.

κζ'. Εἰδὼς καὶ βίαν, καὶ φόβον δανείον, καὶ τὰς καὶ τὴν σώματος βασάνους διελθούσας, πωλήσῃ πράγματα, ἔπειτα καὶ πάντα τῇ σωματικῇ βελαιώσει τὴν πρᾶσιν, καὶ τὴν δύναμιν τὴν δι-

Basil. Tom. I.

A te non solum cauisse, sed etiam soluisse pecuniam confitearis, qua ratione ut vim passus restitui tibi quod solutum est postules, intelligere non possumus. quoniam verisimile non videtur ad solutionem te properasse omnis querela de chirographo, utpote per vim emisso: nisi forte & in soluendo vim te passum dicas.

XXVI. Principem quidam adiit dicens, auum suum fundum distrahere coactum fuisse: & qui vim adhibuerat auctori ipsius, alij eundem fundum vendiderat. ac postulabat, ut reddito à se pretio, quod auus acceperat, fundus per vim distractus sibi restitueretur. Imperator igitur admissis eius precibus ita ei rescribit. Postquam placuit, in rem quoque dari actionem ei qui metum passus est, adi præsidem provinciae, & postula ab eo, ut fundum tibi restitui iubeat: si modò secundus emptor longi temporis possessione dominium eius adeptus non sit, neque longi temporis præscriptione munitus sit.

XXVII. Si quis per vim, vel metum mortis, aut cruciatus corporis veritus, res suas vendiderit, & non postea venditionem consensu confirmauerit, iuxta perpetui vim

Ddd iij

edicti, intra annum quidem agens, si res ipsi non restituitur, quadruplum recipiet, reddito scilicet pretio quod accepit. post annum verò causa cognita in simplum ei actio quod metus causa dabitur. causæ autem cognitio eo pertinet, ut ita demùm ei detur actio quod metus causa, si alia actio ei non competat, ad exemplum actionis de dolo.

L. 5. XXVIII. Quidam principem adiuit dicens: Pater & patruus meus vim passi sunt ab aliquo, & compulsi sunt, non ei qui vim intulit, sed alij possessionem suam minore pretio vendere, quæ maiore valebat: & postulo, ut possessiones venditæ eis restituantur. Imperator igitur ei ita rescripsit. Non interest, à quo vis adhibita sit patri, & patruo tuo, vtrum ab ipso emptore, an ab alio, ut vi metûve possessionem suam vendere cogerentur: nam si omnino adhibita vi compulsi sunt possessiones suas, quæ maiore valebant, minimo distrahere, emptoribus reddito pretio, vi & potestate iurisdictionis magistratus, ut id quod improbè factum est in priorem statum restituatur, impetrabunt.

^A ὡς τοῖς διατάγματι, ἐν τῷ μὲν ἐν-
αὐτῷ κινῶν, εἰ μὴ ἀποδοθῇ αὐτῷ
τὸ ποσόν, τὸ τετραπλάσιον ἀπο-
λήψεται, ἀναδίδου δὴ λονόπ τὸ ἡ-
μῆμα ὅπῃ ἔλαβε· μὴ δὲ ἐν-
αὐτῷ, εἰς τὸ ἀπλουῶ δόσεται αὐ-
τῷ, τὴν αἰτίας διαγνωθείσης, ἢ τὴν φό-
βου αἰτία. ἢ ὅτι διαγνωσὶς τὴν αἰτίας
^B εἰς τὴν αἰτίαν, ἵνα τότε δοθῇ αὐτῷ ἢ
τὴν φόβου αἰτία, εἰ μὴ ἀρμόζει αὐτῷ
ἄλλη ἀγωγή, καὶ μίμησιν τῆς δεδω-
κῆς. Προσῆλθε πρὸς βασιλεῖ λέγων,
ὅτι ἐγὼ ὁ πατήρ μου, καὶ ὁ θεῖός μου
βίαν ἐπέμειναν παρὰ τίνος, καὶ
ὡς ἀνέστησαν, ἐκ αὐτῶν τῷ βίαν
μὲν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ πωλῆσαι τὴν
ιδίαν κτῆσιν ἐλαχίστου τιμῆματος,
καὶ τοὶ πολλοὶ οὕτως ἔξισαν· ἐπα-
^C ρακαλῶ δόθῃαι αὐτοῖς τὰ πε-
πραμμένα κτήματα. αὐτὴν γράψαν οὖν
πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς οὕτως. οὐδε-
μία ὅτι διαφορὰ πρὸς τίνος ἢ βία
γέρονε τῷ πατρί σου, καὶ τῷ θεῷ σου,
πότῃ οὐδ' αὐτῶν τῶ ἀνδραγαθῶν, ἢ
μήτι παρ' ἄλλου, ἵνα καὶ βίαν καὶ
φόβον τὴν κτῆσιν αὐτῶν πωλῆσαι
ἀναγκασθήσων· εἰ γὰρ ὅλως βίας
^D χρηομένης σωωθήσων τὰς ιδίας
κτῆσας, αἱ ἡμετέρες πλείονες ἢσαν ἄ-
ξια, ἐλαχίστου τιμῆματος διαπω-
λῆσαι, πρὸς φορομῆν τῆς τιμῆ-
ματος τοῖς ἀνδραγαθῶν, τῇ δυνά-
μει τῆς δικαιοδοσίας τῆς δέχοντος,
ἵνα ὅπῃ ἀναισχύτως γέρονε, εἰς τὴν
πρόσθετον κατὰ τὰς ἀνδραγαθῶν,
ἐπιτάξωνται.

κθ'. Πέπρακε πρὸς πρᾶγμα συ-
κληπικῶν ἑνι, ἃ προσήλθε βασιλεῖ
λέγων, ὅτι καὶ βίαν ἢ πρᾶσις ἐγέ-
νετο. ὑπόδειξιν δὲ τῆς βίας πρὸς
φέρει τὸ, συκληπικὸν εἶναι. ὅτι ἡγορα-
κότα, ἑαυτὸν δὲ ιδιώτῃ. βουλό-
μενος ἐκ μόνης τῆς αἰτίας τῆς δια-
δίκου αὐτῆς, κατασπιδάσαι τὴν βίαν.
πρὸς τῆσιν οὖν ὁ βασιλεὺς ἀντέ-
γραψεν οὕτως. οὐ γὰρ τὴν αἰτίαν
ἑνὸς φόνον αὐτῷ ἐλπίδομαι ὅτι
φέρειν, ὅθεν εἰς ἔλεγχον ἐκ ὑπόδειξιν
τῆς φόβου ὃν λέγεις σὺ γερονέναι ὅτι
τῷ συναλλάγματι, ἢ συκληπικῇ
αἰτία τῆς διαδίκου σου μόνῃ, ἐκ ἑστῆ
αἰτιόπιστος.

λ'. Προσῆλθε βασιλεῖ λέγων, ὅτι
φοβηθεὶς θάνατον ἐκ τῆς καὶ σώμα-
τος βασάνοις, ἢ ἐκ ἀπειλήσαντος κε-
φαλικῶς μου κατηγορεῖν πρὸς, ἡμᾶς
κάθ' ἑνὴν πωλησάμενος πρᾶγμα, ἢ
διαλύσας, ἢ ἐπρωτηθῆναι, ἢ ἄλλο
οἶονδή ποτε πρὸς αὐτὸν ποιῆσαι συ-
νάλλαγμα. καὶ παρακαλῶ ταῦτα τὰ
καὶ φόβον γερονότα ἀναβᾶν. καὶ
ἀντιγράψαι πρὸς τὸν ὁ βασιλεὺς οὕ-
τως. εἰάν πρᾶσεως ἢ ἐπρωτήσεως, ἢ
οἶονδή ποτε ἄλλου συναλλάγματος
ἢ ἐνοχῆς σου ἢ τελευτῇ τὸ συμβόλαιον
ἢ τοι τὸ δικαίωμα, φόβῳ θανάτου, ἢ
βασάνων τῆς σώματος ἐκβιάσας, ἢ τῷ
κεφαλικῇ ἀπειλῇ ἀπειληθῆναι,
προσελθὼν τῷ δέχοντι τὴν ἐπαρχίαν
ὑποδείξαι διωηθείης, τῶν βέβαιον
ἑστῆ καὶ τὸν τῆς νομικοῦ διατάγμα-
τος τύπον, ἐκ ἀνέξετα.

A XXIX. Quidam senatori L. 6.
rem suam vendiderat, & prin-
cipem adiuit, dicens, vendi-
tionem per vim factam. do-
cebat autem vim illatam ex
eo, quod emptor senator ef-
fet, ipse autem priuatus. sic
igitur Imperator ei rescripsit.
Dignitatē alicuius inuidiam
ei facere ac probum adferre
non oportet. vnde ad arguen-
dum ac probandum metum,
per quem dicis initum esse
contractum, senatoria digni-
tas aduersarij tui sola non est
idonea.

XXX. Quidam adiuit prin- L. 7.
cipem dicens, se metu mor-
tis, aut cruciatus corporis,
vel etiam capitalis accusatio-
nis minas pertimescendo,
compulsus fuisse, vt rem a-
licui venderet, aut transige-
ret, aut promitteret, aut a-
lium quemlibet contractum
iniret: & desiderabat ea, quæ
per metum gesta erant, reuo-
cari: cui Imperator ita rescri-
psit: Si venditionis, vel sti-
pulationis, vel cuiuscumque
alterius contractus, vel obli-
gationis instrumentum con-
fectum sit, metu mortis, vel
cruciatu corporis extortum,
vel capitales minas pertime-
scendo, adito præside provin-
ciæ probare poteris, hoc ra-
tum haberi secundum edicti
formam non patierur.

Ddd iiii

L. 8. XXXI. Quidam adiuit principem dicens : promiseram certos fructus dare cuidam, & sub spe recipiendi ab eo instrumentum quod de his feceram, domum, & hortum ei vendidi. illud quoque addebat. quoniam vnus ex primoribus ciuitatis erat is penes quem erat instrumentum, quod de fructibus feceram, veritus ne ad ciuilia munera me nominaret, ideo venditionem feci, & desidero eam rescindi, veluti metus causa factam. Imperator igitur desiderium eius improbens in hunc modum ei rescripsit: Cum te domus & horti venditionem fecisse sub spe recipiendi, quod de frumento feceras, instrumentum: vel timore ne ad ciuilia munera nominareris, proponas, & rescindi venditionem, veluti metus causa factam, desideres, scire debes, ad ratum non habendum contractum, metum huiusmodi prodesse non posse.

L. 9. XXXII. Quidam ad principem hanc querelam pertulit. Ille metu consternauit me, multa aduersum me clamans, aut alios ad clamorem concitans, atque ita vi metúq; compulsus, aut quædam ei dedi, aut contraxi: vel quòd idem iactarit, metú mihi adhibiturum, tanquã metum passus, desidero auxilio restitutionis iuari. Princeps igitur ei itare-

A λα'. Προσῆλθε τις βασιλεῖ λέγων· ἐπρωτηθεὶς ὑνι καρποὺς φανεροὺς δίδοναι αὐτῷ, καὶ ἐλπίσας ἀναλαβεῖν μου τὸν συμβόλαιον παρ' αὐτοῦ, οἶκον αὐτοῦ ἐκῆπον ἐπώλησα. προσετίθει δὲ καὶ ἐκείνο· ὅτι ἔπειτα πρῶτον τὴν πόλεως ὑὸν ὄχλον μου τὸν περὶ τῶν καρπῶν συμβόλαιον φοβηθεὶς ἵνα μὴ εἰς λειτουργήματα πολιτικὰ με ὀνομάσῃ, διὰ τὸ αὐτὸ πέπρακτα, ἐπαρεκαλῶ ἀνατραπῆναι τὸν πόλεον, ὡς καὶ φόβον ἡγομηνώσω. ὑποδοκιμάζων οὖν τὰ αἰτήσιν αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς, ἀνέγραψε πρὸς αὐτὸν οὕτως· ὅποτε σαρτὸν τὸ οἶκον ἐκῆπον καὶ πόλεον πέποιηκέναι ἐλπίδι τὴν ἀναλαβεῖν ὅπως πρὸς σίτου ἐποίησας δικαίωμα, καὶ φόβῳ τὸν πόλεον λειτουργίας ὀνομασθῆναι, ὑποπῆθι καὶ ἀνατραπῆναι πρὸς πόλεον ὡς φόβου ἐνεκεν ἡγομηνώσω ὁπληστῆς, ὁφείλεις εἶδέναι εἰς τὸ μὴ κύριον εἶναι τὸ σιμῶμα, τὸν ποιοῦτον φόβον μὴ δυνάσθαι συμβάλλεσθαι.

D λβ'. Προσῆλθε τις βασιλεῖ μεμφομένῳ, ὅτι ὁ δεῖνα κατεπλήκτο με, καὶ κερὰς πολλὰ κατ' ἐμὸν, καὶ ποιήσας ἑτέροις ὑνάς κερᾶσαι, καὶ φοβηθεὶς ἢ δέδωκε αὐτῷ ὑνά, ἢ σιμῶμα. ἢ ὅτι δεῖνα ἐπεφήμεσε φόβον μοι ποιεῖν, καὶ παρεκαλῶ βοηθείας τυχεῖν, ὡς φόβον ὑπομείνας. ἀνέγραψε οὖν ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτὸν οὕ-

πως. ὅπ' τὸν φόβον οὐ ταῖς κραυγαῖς ἢ τοὶ φήμας μόναις, ἀλλὰ τῇ πρᾶχῃ τῇ νομοδύων, ἀποδείκνυσθαι χρῆ.

λγ'. Εἰ μὴς ἡ κατηγορήσέ μου ἦδη, ἡ ἡπείλει κατηγορεῖν μου, καὶ ἵνα μὴ κατηγορηθῶ παρ' αὐτῶ, ἡ ἵνα παύσῃται τῆς ἐρχομένης κατηγορίας, ἡ ἐξεποίησα αὐτῶ τί ποτε, ἡ ἐπηρεστήθην αὐτῶ. οὐ δύναμαι ταῦτα ἀνατρέπειν ὡς φόβῳ γυμνασθῶ. ἀλλὰ δοκῶ καὶ ἀνείχωντόν τι ποιεῖν, ἐπιχρᾶσθαι ταῦτα δύνασθαι.

λδ'. Παλαιῶν νόμων κωλύοντων τὸν ἐρχόμενον ἀγορεύειν τι πρὸς τοὺς ἰδίῳ ἐπαρχιωτῶν, ἢ διατάξεως τῆς βίσεως αὐτοῦ βασιλέως ἡμῶν τύποις ἀνδρεωσάσης τὸν νόμον ἀντιλεγμένης ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ τῆς κώδικος, ἡ περὶ κειμένη διατάξις χρυσώτην νομοθετεῖ, ἵνα καὶ ταξιώτης, ἡ ἄλλος τις οἰονδήποτε χεῖρων ὀφφίκιον ἀγορεύσῃ πρᾶγμα ἐν κείνῃ τῇ ἐπαρχίᾳ, ἢ τοὶ τῷ τόπῳ ἐν ᾧ χεῖρ τὸ ὀφφίκιον, τῆς πεπρακότος βλάβη δέντος αὐτόν, καὶ διὰ τῆς πωλήσαντος. καὶ τὸ ἀγορεύειν ἀναδίδεται πρᾶγμα, καὶ τὸ τίμημα κερδαίνει ὁ πεπρακώς. τὰ αὐτὰ δὲ νομοθετεῖ ἡ διατάξις, καὶ εἴ τις ταξιώτης οἰονδήποτε τάξεως, ἡ ἄλλως χεῖρων ὀφφίκιον ὀνόματι τῆς ἰδίας γαμετῆς, ἡ ὀνόματι φίλων ἰδίων ἀποκεχρημένοι ἀγορεύσωσι καὶ εἰρημνὸν ὅπον πρᾶγμα.

A scribit. Metum non clamoribus vel iactationibus tantum, sed atrocitate facti probari conuenit.

XXXIII. Si quis iam accusationem aduersum me instituerit, vel accusaturum comminatus sit: & ne ab ipso accuser, vel ut à cœpta accusatione desistat, vel aliquid alienaui, aut ipsi promisi, non possum ea reuocare, quasi metu gesta sint, sed improbum aliquid facere videor conatus ea reuocare.

XXXIV. Cum veteribus constitutionibus cautum esset ne præsides à prouincialibus suis quicquam emerent, quod & piissimi Imperatoris nostri constitutione renouatum est, quæ relata est libro I. Codicis, hæc constitutio generaliter sancit, ut ne quidem apparitor, aut cuius alius qui quaecumque officium administrat, quicquam emat in ea prouincia, eoque loco in quo officium gerit, cum venditor non nisi metu territus ad venditionem procedat. & quod emptum fuerit redditur, & pretium venditor lucratur. Idemque statuitur etsi qualiscumque apparitor, vel alius in officio constitutus, coniugis, vel amicorum suorum nominibus abutentes rem aliquam secundum præfatum modum emerint.

- L. 12. XXXV. Venditiones, & ^A λεί. Τὰς πωροῦσας, καὶ τὰς δω-
 donationes, & transactiones, ρεάς, ἔ τὰς διαλύσας, αἱ ἕνεκ καὶ
 quæ per potentiam extortæ δυνασκίδου ὁξεδιάθησαν, πωροῦσας
 sunt, præcipimus infirmari. πορῶν ἀδυνεῖν.

ΤΙΤΛΟΣ Γ΄.

ΠΕΡΙ ΔΟΛΟΥ ΚΑΚΟΥ.

TITVLVS III.

DE DOLO MALO.

- L. 1. D. I. ^B α΄. **E**X iusta causa, si alia ^B α΄. **E**ξ ἰσχυροῦ αἰτίας, ἐπὶ
 de do- actio non erit, datur οὐχ ὑποψίας ἀγωγῆς, ἢ
 lo ma- de dolo actio. πρὸς δόλου δίδοται.
- §. 1. Dolus malus est calliditas Δόλος ὅστις κακὸς πανουργία, ἔ ἀπέ-
 & fallacia ad decipiendum τη, καὶ μηχανή, ἢ πρὸς πειρασμὸν
 alterum adhibita. ἐπὶ γινώσκῃ.
- §. 2. Est & dolus bonus, maxi- Ἔστι ἔ καλὸς δόλος, καὶ μάλιστα ὁ κατὰ
 mē aduersus hostes, latro- τῶν πολεμίων καὶ τῶν ληστῶν.
- §. 3. Siue actio civilis sit, siue ^C Εἴτε πολιτικὴ ὅστις ἀγωγή, εἴτε
 prætorial, vel interdictum, πραιτωρία, ἢ νομικὴ παραγγελία,
 vel exceptio, qua se tueri ἢ πειρασμὸν ἀσφαλιζομένη
 possit, qui dolum malum pas- ὁ ὑποσάντα τὸν δόλον, ἐκ διχρήσας δι-
 sus est, non facile datur actio δοται ἢ πρὸς δόλου, διὰ τὸ ἀπμο-
 de dolo, quia famosa actio ποιὸν αὐτῷ εἶναι. εἰ δὲ ἔ ἐτυχεν ἐπρω-
 est. sed & si fortè stipularus τήσας, οὐ κινεῖ πρὸς πρὸς δόλου, ἀλλὰ
 sit, non agit de dolo, sed ex πρὸς πρὸς ἐπρωτήσεως.
- §. 4. Similiter si stipulatio dolo ^D Ομοίως ἐὰν καὶ δόλον ἐπρω-
 malo facta sit, & stipulatio τηθῶ, καὶ ἔστιν αἰχρὰ ἢ ἐπε-
 tam turpis sit, vt actio ex ea ρροήσας, ὡς μὴ ἀρμόζειν ὅτι αὐ-
 non competat, cessat actio τῆς ἀγωγῆς, ὅτι καὶ ἢ πρὸς δό-
 de dolo, vt & si in integrum λον, καὶ ἐντα ἀρμόζει ἀποκα-
 restitutioni locus sit. si verò τήσας. εἰ δὲ πρὸς πρὸς πρὸς
 actio temporalis erat, & tem- ἔ παρήλθεν, ὅτι καὶ ἢ πρὸς δόλου, εἰ
 pore finita sit, cessat actio de μὴ ἀρεὰ καὶ πρὸς τὸ παρελθεῖν πρὸς
 dolo: nisi fortè in hoc quo- πρὸς πρὸς πρὸς πρὸς πρὸς
 que dolum passus sit, vt tem- πρὸς πρὸς πρὸς πρὸς πρὸς
 pus exiret. quemadmodum si

εἴχε πολιτικῶς, ἢ πραιτωρίαν, καὶ A
διὰ δόξης αὐτῷ ἀνείλεν, εἰ
μὴ δόλον ὑπέστη πρὸς τὸ ἀναιρε-
σαι.

Οὐ μόνον εἰ καὶ τῷ ἀπατήσαντος
ὑπῆστι ἀγωγή,

β'. Ἡ δὲ πρῶτα δυνάται εἰς αὐ-
τῷ φυλαχθῆναι,

γ'. Ἀργείῃ ἢ πρὸς δόλου, ἀλλὰ δὲ
εἰ καὶ ἐπ' αὐτοῦ

δ'. Ἐστὶν ἀγωγή, ἢ δὲ πρῶτα
δυνάται φυλαχθῆναι.

ε'. Ὅθεν ἐδὴ αὐθεντία τῷ ἐπιτρό-
που πρὸς ἀντιπρῶτον, ἐπειδὴ ὅστις
ἢ πρὸς ἐπιτροπῆς εἰς τὸ διαφέρειν,
ἀργείῃ ἢ πρὸς δόλου ἀγωγή, εἰ μὴ
δύναται ὁ ἐπιτροπος.

ς'. Ἡ γὰρ καὶ δόλου ἀγωγή, οὐτε
ὑπῆστι δοκεῖ.

ζ'. Εἰ καὶ ἐπ' αὐτῷ ἔσται δυνάται
φυλαχθῆναι τὸ πρῶτα, ἀργείῃ
ἢ πρὸς δόλου ἀγωγή.

Ἐδὴ ἀφ' ἑλπίος ἀπατηλῶς συμ-
βουλεύεις ὑπὸ τῷ ἰδίῳ δούλῳ πω-
λήσῃ αὐτὸν σὺν τῷ πεκουλίῳ, καὶ ὁ
ἀγοραστὴς αὐτὸν ἐλβερεθῇ, ἐνέ-
χεται ὁ ἐλβερεθθεὶς τῇ πρὸς δόλου
ἀγῶνι, εἰ μὴ μετέχῃ ὁ ἀγοραστὴς
τῷ δόλῳ· εἰ γὰρ μετέχῃ, ἐνέχεται τῇ
πρὸς τῷ αὐτοῦ ἀγοραστῆς ἀγῶνι.
ἢ ἀκυρὸς ὅστις ἢ πρὸς αὐτοῖς, ἐδὴ εἰς αὐτὸ
τὸ πωλήσῃ γέγονεν ὁ δόλος. καὶ
δὲ ἀφ' ἑλπίος ὅστις ὁ πρῶτος, ἐκ δό-
κα δύναιται· καὶ γὰρ τῷ ἐλβερεθ-
θέντι, οὐδεμία δίδεται ἀποχαι-
ρῆσις· εἰ δὲ καὶ διὰ ποινῆς, ἢ δι-

ciuilem actionem habuerit,
vel prætoriam, & acceptila-
tione eam sustulerit: nisi in
amittenda actione dolum pas-
sus sit.

Non solum si aduersus do- s. 7.
losum alia actio sit,

II. Vel ab eo res seruari po- L. 2.
terit,

III. Cessat actio de dolo, L. 3.
B verumetiam si aduersus alium

IV. Sit actio, vel ab alio res L. 4.
seruari possit.

V. Ideoque si tutore aucto- L. 5.
re pupillum circumscripsero,
cum sit tutelæ actio in id quod
interest, cessat actio de dolo,
nisi tutor soluendo non sit.

VI. Actio enim aduersus in- L. 6.
C opem nulla subesse videtur.

VII. Si res quoque alio mo-
do salua esse possit, actio de
dolo locum non habet.

Si minor consilio serui sui
circumscriptus, eum vendidit
cum peculio, emptorq; eum
manumisit, manumissus te-
netur actione de dolo: nisi
emptor compos & particeps
doli sit: nam si dolo non ca-
reat, tenetur actione ex em-
pto: aut irrita est venditio,
si in hoc ipso ut venderet,
dolos adhibitus sit. quamuis
autem minor sit qui vendidit
non restituitur: nam aduer-
sus manumissum nulla in in-
tegrum restitutio datur. Sed
& si poenali actione, aut po-

pulari, indemnitati eius con-
suli possit, cessat actio de dolo.

§. 1.

Si dubitetur an alia actio
sit, datur actio de dolo: si
enim cum mihi seruum, aut
fundum deberes ex venditio-
ne aut ex stipulatu, seruo ve-
nenum dederis, & sic eum
tradideris, vel fundo ante tra-
ditionem seruitutem impo-
sueris, aut quo alio modo de-
teriore feceris, in ex em-
pto quidem actione cessat de
dolo actio: est enim ex empto
actio: in ex stipulatu autem,
si quidem de dolo cautum est,
cessat de dolo actio, quo-
niam est ex stipulatu. si verò
cautum non sit, locus est a-
ctioni de dolo.

§. 2.

Si dominus seruum vsua-
rium possidens eum occide-
rit, locus est actioni, quæ ad-
uersus inficiantem datur in
duplum, aduersus confiten-
tem verò in simplum, & actio-
ni ad exhibendum, & cessat
de dolo actio.

Si seruum mihi legatum
heres ante aditam heredita-
tem occiderit, actio, quæ
aduersus inficiantem datur in
duplum, aduersus autem con-
fitentem in simplum, mihi
non competit: nondum enim
meus factus erat. de dolo au-
tem actio quocumque tem-
pore eum occiderit, cessat:
quia auxilium ex testamento
suppetit.

Si quadrupes mea dolo al-
terius, damnum tibi dederit,

μοσίου γίνεται τὸ ἀζημιον, ὅρχει ἢ
ὡς δόλου.

Εὰν ἀμφιβάλληται εἰ ὑπὲστιν
ἄλλη ἀγωγή, δίδεται ἢ ὡς δόλου.
Εὰν γὰρ ᾤσων μοι ὅς ἐστι ἀγορα-
σίας ἢ ἐπρωτήσεως δόδλον ἢ ἀγρὸν,
φαρμάξης αὐτὸν, καὶ οὕτως παρε-
δώσας μοι, ἢ τῷ ἀγρῷ δουλείαν ὡς
τῆς παραδόσεως ἐπέθηκες, ἢ ἄλλως
αὐτὸν ἐβλάψας, ἐπὶ μὲν τῆς ἀγο-
ρασίας ὅρχει ἢ ὡς δόλου· ὑπὲστι
γὰρ ἢ ὡς τῆς ἀγορασίας ἀγωγή.
ἐπὶ δὲ τῆς ἐπρωτήσεως, εἰ καὶ
ὡς δόλου ἐπύχεν ἐπρωτήσας, ὅρ-
χει ἢ ὡς τῆς δόλου, ὡς τῆς ὡς ἐπε-
ρωτήσεως ὑποπόσης. εἰ γὰρ μὴ ἐπιερω-
τήσας ὡς δόλου, χωρεῖ τῇ ὡς δόλου.

Εὰν ὁ κύριος νεμόμενος τὸ εἰς
χρησιν δεδομένον δόδλον φονεύσῃ
αὐτὸν, χωρεῖ τῇ ὅς ὁρνήσεως μὲν
εἰς τὸ διπλάσιον, ὅς ὁμολογίας δὲ εἰς
τὸ ἀπλουῶ ἀπαυτούσῃ ἀγωγή, καὶ τῇ
παραστατικῇ τὸ πρᾶγματος ἀγω-
γῇ, καὶ ὅρχει ἢ ὡς δόλου.

Εὰν τὸν λησταυθέντα μοι δόδ-
λον φονεύσῃ ὡς τὸ ὑποσελθεῖν τῷ
κληρονομίαν ὁ κληρονόμος ἐκ ἐχθ-
ρῶ ὅς ὁρνήσεως μὲν τὸ διπλουῶ
ἀπαυτῆσαν, ὅς ὁμολογίας δὲ τὸ ἀ-
πλουῶ ἀγωγῇ. οὐ πῶ γὰρ ἡμῶν
δεσποτῆς. οἷω δὲ ποτε δὲ καὶ εἴ πο-
νέας αὐτὸν, ὅρχει ἢ ὡς δόλου ἀ-
γωγή· ὑπὲστι γὰρ ἢ ἐκ διαθήκης βοή-
θεια.

Εὰν ἐμὸν τετράποδον κατὰ
δόλον ἐπύχῃ ζημιώσῃ σε, καὶ ὑπο-
εἶ

εἴ τι δέλω δοῦναι τὸ ὅλον ζημίω-
μα, ὅρχει ἢ πρὶ δόλου ἀγωγῇ. εἰ ὃ
ἢ εἰς ἐκδοσιν ἀπολάβης, οὐδὲ ὅτι
τῷ ὑπερβαίνοντι τὴν ζημίαν ἔχας τὴν
πρὶ δόλου ἀγωγὴν.

Εάν τὸν δόλόν μου δεδεμένον
ἔλυσας, ἵνα φύγῃ, εἰ μὴ ὡς ἐλεῶν,
τῇ ἰν φάκουμ ἐνέχη· εἰ δὲ μὴ, τῇ
πρὶ κλοπῆς εἰς τὸ διπλοῦν ἀγωγῇ.

Εάν ὁ δόλός μου συμφωνήσῃ
δοῦναι μοί π ὑπὲρ τῆ ἐλευθεροθῆ-
ναι, ἢ παρὰ μοι ὅτι τὸ ὑπὸ ἐνα-
γόμενον, ἐφ' ᾧ μὴ τὴν ἐλευθερίαν
εἰς αὐτὸν μετενεχθῆναι τὴν ἐνοχίαν,
ἢ ἐλευθεροθεῖς ὑπερπῆθεται. ἐγὼ
μὴ ἐκ ἔχω κατ' αὐτὸ τὴν πρὶ δό-
λου ἀγωγὴν· ἐστὶ γὰρ καὶ τῆ ἐναγ-
ομένου, ἢ ἐκ τῆ ἐπρωπῆσεως. εἰ μὴ
ἀρα ὁ ἐναγόμενος ἀπορεῖ, ἢ ὡρα-
γραφήν ἔχῃ κατ' ἐμὸν ἀγωγὴν γὰρ
ἐκ ἐστίν, ἢ ὑπὸ ὡραγραφῆς ἐκ-
βαλλομένη. ὁ δὲ ἐναγόμενος ἔχῃ καὶ
τῆ ἐλευθεροθέντος τὴν πρὶ δόλου
ἀγωγὴν.

Εάν καὶ δόλον τῆ διοικητῆς μου
εὐκήσῃ ὁ χρεώσης μου, ἐπιμὸς δὲ
ὅστις ὁ χρεώσης ἀνῶθεν ἐναχθῆναι,
δηναιώτος μου πρὸς τὸν τὴν συμπα-
γίδου, ὅρχει ἢ πρὶ δόλου. εἰ δὲ ὑπερ-
πῆθεται πρὸς τὸν, ἀρμόζει ἢ πρὶ
δόλου, τῆ διοικητῆς ἀπορουώτος· εἰ
γὰρ ὁ ἀπορεῖ, κινῶ κατ' αὐτὸ τὴν ἐντο-
λέως τῆ μανδαπ.

Εάν διαβεβαιώσωμαι ὁ ἀπορον εἶναι
τὴν δανειζομένην ὡρὰ σὲ, ἐκ ἐνέχομαι

Basil. Tom. I.

^A & soluendo sim, totumque
damnum præstare velim, ces-
sat de dolo actio. sed etsi no-
xæ deditum acceperis, neque
in id quod damnum exce-
dit de dolo actionem habes.

Si seruum meum compe-
ditum, vt fugeret, solueris,
si quidem misericordia du-
ctus, in factum actione tene-
^B ris. cæterum, actione furti
in duplum.

Si seruus meus quid mihi ^{s. 3.}
dare promiserit libertatis
consequendæ gratia, & eo
nomine reum mihi dederit
ea conditione, vt post liber-
tatem transferatur in eum
obligatio, & manumissus fru-
stratur: mihi quidem actio
de dolo non competit: est e-
nim actio ex stipulatu aduer-
sus reum: nisi fortè reus sol-
uendo non sit, aut exceptio-
ne aduersus me tutus sit: actio
enim nulla est, quæ exceptio-
ne repellitur. reus autem ad-
uersus manumissum habet a-
ctionem de dolo.

Si dolo procuratoris mei ^{s. 4.}
debitor meus vicerit, de-
bitor autem paratus sit ite-
ratò obligari, si priùs collu-
sionē probauero, cessat actio
de dolo. si verò frustreretur, de
dolo actio competit, si pro-
curator soluendo non sit: si
enim soluendo sit, aduersus
procuratorem ago mandati.

Si adfirmauero idoneum ^{s. 5.}
esse eum, cui mutuam pecu-
niam dabas, de dolo non te-

Ecc

neor: nam nisi ex magna & evidenti calliditate non datur.

L. 8. VIII. Si verò cū scirem eum non esse soluendo, mei lucri gratia adfirmaverim eum idoneum & soluendo esse, locus est actioni de dolo.

L. 9. IX. Qui adfirmavit minimam esse hereditatem, & ita eam emit, non tenetur actione de dolo, sed ex vendito pretij consequendi gratia.

Qui callidè persuasit mihi, ut repudiem hereditatem, quasi minùs soluendo sit, vel ut optem servum quasi utilem, de dolo actione tenetur.

§. 1. Si quis ne inofficiosum testamentum dicerem, testamentum patris mei suppresserit, donec decesserim, & de dolo & lege Cornelia de falsis ab heredibus meis conveniri potest.

§. 2. Si cū inter te & me de dominio olei contentio esset, illud deposuero apud Petrum, ut hoc venderetur, & pretium redderetur ei, quem dominum esse appareret, & distuleris iudicium accipere, quoniam mandati actio, & depositi cessat, nondum impleta conditione, præscriptis verbis actionem habeo adversus Petrum: & si soluendo non sit, tecum de dolo agam.

§. 3. Si servum pignoratū no-

μα τῇ πρὸς δόλον· εἰ μὴ γὰρ ἀπὸ μεγάλης καὶ περὶ φανούς κακουργίας, οὐ δίδεται.

η'. Εἰ δὲ γνώσκων αὐτὸν ἀπορὸν διὰ κέρδους ἴδιον ὑπορὸν διεβεβαιωσάμην, χωρὶς τῇ πρὸς δόλον ἀγωγῇ.

θ'. Ο διαβεβαιωσάμενος μὴ κρᾶν εἶναι πλὴν κληρονομίαν, καὶ οὕτως αὐτὴν ἀγορεύσας, οὐ τῇ πρὸς δόλον, ἀλλὰ τῇ πρὸς τὴν τιμὴν αὐτῆς διαπραδέντων ἀγωγῇ ἐνάγεται.

Ο δολερός συμβουλεύσας μοι ἀποστῆναι κληρονομίας ὡς ἀπορὸν, ἢ ἐπιλέξασθαι δόλον ὡς χρησίμον, ἐνάγεται τῇ πρὸς δόλον ἀγωγῇ.

Εάν τις διὰ τὸ μὴ κινήσαι με πλὴν μέμψιν καὶ τῆς διαθήκης, κρύψῃ πλὴν τῆς πατρὸς μου διαθήκης, ἕως οὗ τελευτήσω, καὶ τῷ πρὸς δόλου, καὶ τῷ πρὸς πλαστογραφίας ἐνάγεται ὥστε τῇ κληρονόμων με.

Εάν φιλονεικίας οὕσης μεταξὺ ἐμοῦ καὶ σου πρὸς διαδοτικίας ἐλαίου, ὥστε ἀδωμαι αὐτὸ Πέτρῳ ἐφ' ᾧ διαπραδῆναι, καὶ πλὴν ὑμῶν δοθῆναι τῷ φαινομένῳ διαδοτῇ, καὶ ὑπὲρ τῆς δικάσεως, ἢ πρὸς ἢ περὶ ἐντολῆς, ἢ περὶ παρακαταθήκης ἀγωγῇ ἔρχεῖται, μὴ πληροδέντος τῆς ὁροῦ, πλὴν πρὸς τῇ περὶ γεγραμμένων λόγων ἀγωγῇ ἔχω καὶ Πέτρου, καὶ ἀπορουῶτος αὐτοῦ, καὶ σοὶ πλὴν πρὸς δόλου ἀγωγῇ.

Εάν ὑπερχερισμένον δόλον ἐπὶ

δῶς μοι ἐν δικαστηρίῳ, καὶ ἐλθὺντες
 ὅς, ἔχω καὶ σοὶ πῶς δὲ δόλῃ. εἰ
 μὴ ἐπὶ συναλλάγματι δόλῃ ποιή-
 σθαι δόλος, ἢ δὲ δόλῃ ἐπὶ τῷ πε-
 κουλίῳ ἀρμόζει. εἰ δὲ ἐπὶ ἀμώρτη-
 ματι, διὰ τῆς τῆς δόλῃ ἐκδόσεως.

Επὶ μικρᾷ ποσότητι,

Ι. Τουτέστι μέχρι δύο νομισμά-
 των,

ΙΑ. Οὐ δίδεται ἡ δὲ δόλῃ ἀγωγῇ.

Οὔτε πασὶν, ἢ ἀπελευθέροις καὶ
 πατρῶν, ἢ πατρῶνων, διὰ τὸ ἀπμο-
 ποιὸν αὐτῶν εἶναι. οὔτε ἰδιώτῃ καὶ ὑπά-
 του, οὔτε ἀκολάστῳ καὶ ἀσώτῳ, ἢ
 ἄλλως βυτελεῖ, καὶ βυζήμονι. Ἐπὶ
 πούτων οὐκ ἢ ἐν φάκτου ἀρ-
 μόζει,

ΙΒ. Ἰνα μὴ διὰ τῆς οἰκείου δόλῃ
 κερδάνωσιν.

ΙΓ. Οἱ ὃ κληρονόμοι τούτων ἐν ἄρ-
 σιν καὶ ἐν ἄρσιν τῇ δὲ δόλῃ ἀγωγῇ.

Ο ἀνὴρ ὡς κληρονόμος ἐν-
 ἀγεται τῇ δὲ δόλῃ ἀγωγῇ. ἀπὸ
 δὲ οἰκείου φάκτου, ὅτε πλησιάζει
 τῇ ἡβῃ· καὶ μάλιστα εἰ γέρονεν βυ-
 πορστῇ.

ΙΔ. Τί γὰρ ὅτι ἐπεισε τὸν διοικητῶν
 μὴ ἐλθὺντες αὐτόν· ἢ δὲ τῆς δόλῃ
 μὴ ὄντος ἐπιτρόπου ψευδῶς, ὡς
 ἐδεξάτο χρήματα;

ΙΕ. Καὶ ἀπὸ τῆς δόλῃ τῆς ἐπι-
 τρου εἰ γέρονε πλοισιῶτῃ. ὡς
 πρὸς παραγραφήν δίδεται.

Η ὅμας τὴν πόλεως, ἐκ ἐν ἄρσιν
 τῇ δὲ δόλου ἀγωγῇ, ὡς ἀπὸ οἰκείας
 δόλου. ἀλλ' εἰς τὸ δὲ δόλου εἰς αὐ-

Basil. Tom. I.

A xæ mihi dederis in iudicio,
 & absolutus sis, aduersus te
 de dolo actionem habeo. Si
 feruus in contractu dolum
 admiserit, actio de dolo in
 peculio competit. ex delicto
 verò, actio noxalis.

Si modica summa sit, §. 4.

X. Id est, vsque ad duos au- L. 10.
 reos,

B XI. Non datur de dolo actio. L. 11.

Neque liberis, vel libertis §. 1.

aduersus parentes, patronos-
 ve, cùm sit famosa: neque
 plebeio aduersus consularem,
 neque luxurioso atque prodi-
 go, aut aliàs vili aduersus ho-
 minem vitæ honestioris. In
 his igitur actio in factum
 competit,

XII. Ne ex dolo suo hi- L. 12.

C crentur.

XIII. Heredibus autem eo- L. 13.
 rum, item aduersus heredes
 de dolo actio datur.

Pupillus tanquam heres a- §. 1.

ctione de dolo conuenitur.
 ex suo autem facto, si proxi-
 mus pubertati est: & maxi-
 mè si locupletior factus est.

XIV. Quid enim si persua- L. 14.

ferit procuratori meo, vt ab
 eo liberaretur: vel si de tu-
 tore mentitus, pecuniam ac-
 ceperit?

XV. Et ex dolo tutoris, si L. 15.

factus est locupletior: sicut &
 exceptio datur.

Municipes non conueniun- §. 1.

tur actione de dolo, quasi ex
 dolo suo, sed si quid ad eos

Ecc ij

peruenit ex dolo eius, qui res eorum administrat. Administratores autem ciuitatis ex dolo suo conueniuntur de dolo actione.

Procurator tuus ex dolo suo conuenitur: tu verò in quantum ad te peruenit.

§. 1. In actione de dolo designari oportet eum qui dolo malo fecit. non idem est in actione quod metus causa,

L. 16. XVI. Et in qua re dolus admissus sit.

L. 17. XVII. Si plures dolo fecerint, & vnus restituerit, aut id quod interest præstiterit, cæteri liberantur.

§. 1. Actio de dolo aduersus successores datur dumtaxat de eo quod ad eos peruenit.

L. 18. XVIII. Actio de dolo arbitraria est, & nisi reus restituat, in id quod interest condemnatur. ob contumaciam verò eius iuratur in litem, adiecta à iudice taxatione. Idem & in metus causa actione.

§. 1. Si seruus dolo malo mihi traditus, defunctus sit, in id quod interest protinus iudex condemnat.

§. 2. Si dominus proprietatis infulam fructuariam incendit, cessat actio de dolo: alia enim actiones sunt.

§. 3. Si adfirmauero me æqua pondera habere, & placuerit, vt merces quædam in his appenderentur, & iniqua esse deprehendantur, de dolo actione teneor. si verò de his

ἄνθρωποι δὲ δόλῳ τῶν διοικουῶντος τὰ πολιτικά. ὅτι ἡ πολιτοδόμησις δὲ οἰκείου δόλου ἐνάγονται τῇ περὶ δόλου.

Ὁ διοικητὴς σε δόλον μοι ποιήσας, ἐνάγεται τῇ περὶ δόλου, καὶ σὺ εἰς τὸ παραιτηθῆναι.

Ἐπὶ τῇ περὶ δόλου ἀγωγῇ χρηστέον ὡς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς δόλοις. ὅπου ἐκ τῶν ἐν τῇ περὶ δόλου ἀγωγῇ ἀπαρτίζονται, καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς δόλοις γίνονται. ὁ δὲ δόλος.

Ἐὰν πολλοὶ ποιήσωσι δόλον, ὁ δὲ εἷς ἀποκαταστήσῃ, ἢ δώσῃ τὸ διαφέρον, οἱ λοιποὶ ἐλευθεροῦνται.

Ἡ περὶ δόλου ἀγωγή καὶ διαδόχων, εἰς μόνον τὸ παραιτηθῆναι δίδεται.

Ἡ περὶ δόλου ἀγωγή αἰρετική ἐστίν. καὶ μὴ ἀποκαταστήσῃ ὁ ἐναγόμενος εἰς τὸ διαφέρον καταδικάζεται. ἀπὸ τῆς προπετίας, καὶ τῶν ἐν δίκῃ ὁρκῶν ὑποκείται, ὅτι ἐν δόλῳ ὡς ἐν δίκῃ. τὸ αὐτὸ δὲ ἐπὶ τῇ περὶ δόλου ἀγωγῇ.

Τὸ καὶ δόλον μοι δοθέντα δούλου πελαγισθέντος, παραχρῆμα καταδικάζει εἰς τὸ διαφέρειν.

Τὸ κυρίου καίοντος τὸν ἐν τῇ οἰκῇ, ὅπου ἡ περὶ δόλου εἰσὶν αἱ ἄλλαι ἀγωγαί.

Ἐὰν διαβεβαιώσωμαι δίκαια σταθμιαῖαν, καὶ δόξηται ἀπαρασκόμηναι ἐν αὐτοῖς σταθμιαῖαις, ὁ δὲ ὑπερβάσῃ ἀδικία, ἐνάγομαι τῇ περὶ δόλου ἀγωγῇ. εἰ δὲ μὴ ῥητῶς περὶ

αὐτὸν σὺν ἐδόξεν, ὁ μὲν πρῶτος
πλέον δεδοκώς, ἔχῃ ἀγωνίῃ ἐπὶ
τῷ πλείονι· ὁ δὲ ἀγοραστὴς ἦπλον
λαβὼν, ἔχῃ πλεὺς ἐπιζητήσιν τῆς λεί-
ποντος.

Ὁ δόλον ποιῶν εἰς τὸ παρελ-
θεῖν (A) χρόνον τῆς ἀγωγῆς, ἐνάγε-
ται τῇ πρὸς δόλου, ἐκ ἐπὶ τῷ ὑπο-
καταστῆναι τὸ πρῶτον, ἀλλ' εἰς τὸ
διαφέρειν τῷ ἐνάγοντι μὴ φθαρή-
ναι πλεὺς ἀγωνίῃ.

Εἰ τὸν δόλον ὃν ὡμολόγησας
διδόναι μοι, ἄλλος ἀνείλεν, ἔχω
κατ' αὐτὸ πλεὺς πρὸς δόλου. (B) Ὁ δὲ
νεῖται σοι ὁ Ακουίλιος, καὶ ἡλδισθεό-
της μου.

ιβ'. Ὁ ἐπυθὴς φονδύων πρὸς
ὑπερθέσεως τὸ ὡμολογηθέντα δόλον,
ὑποκείται τῇ πρὸς δόλου ἀγωγῇ· (C)
ἐναγομένου γὰρ ἐλδισθεόθεντος, ἀ-
κολουθῶν καὶ ὁ ἐπυθὴς τῆς ἐγγύης
ἐλδισθεοῦται.

κ'. Ὁ δόλος μου πρῶτος μοι
φισικῶς, καὶ ὑποσφῶν, ἐδανείσας
ὑπὸ τοῦ πρὸς ἐπὶ μου, καὶ κατέβα-
λέ μοι, χάρα τῇ περὶ δόλου· οὔτε
γὰρ ἀμύζει ἡ περὶ τῆς πεκουλίου
μὴ ὄντος, οὔτε ἡ περὶ τῆς ἐν πρῶ-
τασί μου ἀναλώσεως· πρῶτος γὰρ ἀ-
πέλαβον.

Εἰ διαβεβαιωσάμενός σε, μὴ ἐξη-
κέναι σε μὲν (D) καταλιπόντος μοι (E)
κληρον, κοινωνίαν, ὑπερβολῶς ἐλδισ-
θεοῦν αἰσέ, χάρα τῇ περὶ δόλου.

κα'. Εἰ δὲ ἐπιφέρειντός μου
ὡμολόγησας, καὶ οὕτω τῆς δίκης ἡλδισ-
θεοῦν.

Basil. Tom. I.

A specialiter nihil conuenerit,
id quod amplius mercis da-
tum est, venditor repetit.
emptor autem si minus datum
sit, ut reliqua merx detur,
desiderabit.

Qui dolo fecit, ut actio §. 4.
tempore perimeretur, tene-
tur de dolo, non ut res resti-
tuatur, sed ut tantum actor
consequatur, quantum eius
interfuerit, actionem non
perimi.

Si seruum quem tu mihi §. 5.
promiseras, alius occiderit,
cum eo de dolo agam: & le-
gis Aquiliae actio tibi dene-
gatur, & à me liberatus es.

XIX. Fideiussor qui pro- L. 19.
missum seruum ante moram
occidit, de dolo actione te-
netur: reo enim liberato, per
consequentias quoque fidei-
ussor obligatione fideiussor-
ia liberatur.

XX. Seruus meus cum mi- L. 20.
hi naturaliter deberet, nec
soluendo esset, hortatu meo
pecuniam mutuam à te acce-
perat, & mihi soluit: locus
est de dolo actioni: quia nec
de peculio actio competit,
cum in peculio nihil sit, ne-
que de in rem verso: debitum
enim accepi.

Si persuaseris mihi, nul- §. 1.
lam societatem tibi fuisse cum
eo, cui heres extiti, & passus
sim te liberari, locus est de
dolo actioni.

XXI. Quod si deferente me L. 11.
iuraueris, & ita iudicio ab-

Ecc ij

solutus sis, cessat: quamvis postea periurium adprobatum fuerit.

L. 11. XXII. Sufficit enim periurij poena.

L. 13. XXIII. Legatarius qui heredi ignoranti substantiam hereditatis persuasit, aut ultro & non deferente herede, iuravit, ipsam sufficere ad solida legata soluenda, atque ita supra modum legis Falcidia accepit, de dolo actione tenetur.

L. 24. XXIV. Si procurator eius, qui à me in servitutem petebatur, dolo fecerit quo me absente secundum libertatem pronuntietur, tenetur de dolo actione: semel enim pro libertate dicta sententia non retractatur.

L. 15. XXV. Cum à te pecuniam debitam peterem, dixisti te seruo meo, aut procuratori meo soluisse, eoque modo consentiente me absolutus es: cessat quidem de dolo actio, ago autem si certum petetur, si verò vteris exceptione rei iudicatae, replicatione utar.

L. 26. XXVI. Actio de dolo in heredem meum datur, quatenus ad eum pervenerit: id est, quatenus ex dolo locupletior ad eum hereditas pervenerit.

L. 27. XXVII. Dolo malo eius factum est, quò minus perveniret.

L. 28. XXVIII. Itaque si accepto lata sit mihi pecunia, heres

^A δερφνης, δερκί· καὶ ὕστερον ἡ ἱππορχία ἐλέγχεται.

κβ'. Ἀρκεί γδ' ἡ ποινὴ τῆς ἱππορχίας.

κγ'. Ο ληγατάρεος ἀγνοουῦν τῶ κληρονόμῳ τὸ ποσὸν τῆς ὑποστασεως διαβεβαιωσάμενος, ἢ ἐκποιῶνς ἐκ τῆς ἱππορχίας τῆς κληρονόμου ὁμνίς, αὐτὸν δερκεῖν πρὸς ὁλόκληρον τὰ ληγάτα, οὕτω λαβὼν ὑπὸ τῷ φαλκίδιον, ἐνάγεται τῇ περὶ δόλου ἀγωγῇ.

κδ'. Εὰν ὁ διοικητὴς τῆς παρ' ἐμοῦ δουλαγωγουμένου ποιήσῃ δόλον, εἰς τὸ δότοντος μου ψήφισθαι ὑπὸ τῆς ἐλθυτερείας, ἐνάγεται τῇ περὶ δόλου ἀγωγῇ· ἢ γδ' ἅπαζ ὑπὸ τῆς ἐλθυτερείας ἐκφωνηθεῖσα ψήφος, ἐκ αἰαψηλαφάται.

κε'. Ενάγοντός μου θὶ περὶ χρέους, εἶπες καταβεβληκέναι τῷ δούλῳ μου, ἢ τῷ διοικητῇ μου· καὶ οὕτω σιωπῶντός μου, ἡλθυτερότης· δερκεῖ μὲν ἡ πρὶ δόλου, κινῶ δ' ἡ πρὶ τῶ χρέους. Ἐ εἰαν χρήσῃ τῇ ἐκ τῆς ψήφου βοηθείᾳ, ἀντιπαρεχράφεται.

κς'. Ἡ πρὶ δόλου δίδεται καὶ κληρονόμων μου εἰς τὸ πειλεῖσθαι, τυτέστιν εἰς ὅσον ἐκ τῶ δόλου ἡ κληρονόμια πειλεῖσθαι εἰς αὐτὸν ὑποεπείρα.

κζ'. Ἡ δόλῳ αὐτῷ μὴ πειλεῖσθαι.

κη'. Εὰν ἐν γέρονέ μοι δόλοχ' ἐνάγεται.

ὁ κληρονόμος μου· εἰ δὲ πρᾶγμα
κτ' δόλον ἐδόθη μοι, ὅ φαινεται
μτ' θάνατόν μου, ἐνάγεται ὁ κληρο-
νόμος. εἰ δὲ μὴ, ἐκ ἐνάγεται. ἐφ' ὧν
ἡ διαμάχων κτ' κληρονόμων δίδεται ἢ
πρὶ δόλου ἀγωγῇ, διωκεῖς παρέ-
χεται. ἢ ὁ δόλον ποιήσας εἰς
ὅπρ' ἐπέρδανε, διωκεῖς ἐνάγεται
τῇ ἰν Φάκτουμ.

κθ'. Ἐπειδὴ δὲ μὴ ὅστιν ἀπμο-
ποιός εἰς τὸν κληρονόμον, διωκεῖς
δίδεται κατ' αὐτῶν.

λ'. Καὶ χρεῖς αἰτίας διαγνώ-
σεως.

λα'. Ἐὰν κτ' συμβουλῶ σὺ ἢ
Φαμίλια μου νομῆς ἀναχωρήσῃ,
πῶ μὲρ νομῶ ἐκ ἀπόλλω πρὶ ἡ
τῆς συμβάσεως ζημίας, ἐνάγεται
τῇ πρὶ δόλου.

λβ'. Ἐνὶ τῶν παίδων μὲρ δόλον
ἐληγάτῃσα ὅπρ' τῶ ἐλάβετεθῃ
αὐτὸν μτ' χεῖρον ἵνα, τῶ ἀποδο-
ναί ὅδ' λογιμοῖς. ὁ δὲ πρὶ τῶ
χεῖρον, μὴτε τῶ λογιμῶν ἀποδο-
θέντων, ἡλάβετεθῃ αὐτὸν· ἐνάγεται
τοῖς συκληρονόμοις ἀδελφοῖς αὐτῶν,
ἐὰν διὰ τὸ μὴ ἀποδοῦναι ὅδ' λόγοις
τὸν δόλον, τῶ χεῖρον ἡλάβετεθῃ.

λγ'. Ἐχόντ' μοι πρᾶσιμον πρᾶ-
γμα, ἐνήαγες πρὶ τῆς αὐτῶν διαπο-
πίας, ἢ παρελθόντος τῶ καιροῦ
καθ' ὃν αὐτὸν χρησιμῶς ἡδυνάμην
πωλῆσαι, τῆς δικῆς ἀπέντης. ἔχω κτ'
σοῦ ὅπρ' τῶ ἀζημῶ πῶ ἰν Φά-
κτουμ.

A meus tenetur. at si res per do-
lum mihi tradita sit, & mor-
tuo me adhuc extet, agitur
cum herede. si minùs, non
agetur. Quibus verò casibus
de dolo actio in heredem
datur, perpetuò datur. & in
ipsum qui dolum commise-
rit, in id quod lucrificet per-
petuò in factum actio datur.

XXIX. Quoniam autem in L. 29.
heredis persona famosa non
est, ideò in heredem perpe-
tuò datur.

XXX. Et citra causæ cogni- L. 30.
tionem.

XXXI. Si suasu tuo familia L. 31.
mea de possessione decesserit,
possessionem quidem non a-
mitto: si quid autem damni
mihi contigerit, de dolo ma-
lo iudicium aduersus te com-
petit.

XXXII. Vni ex filiis meis L. 32.
seruum legavi, vt eum ma-
numitteret post certum tem-
pus, posteaquàm rationes red-
didisset. ille verò ante diem,
& ante redditas rationes, ad
libertatem eum perduxit: co-
heredibus fratribus suis tene-
tur, si ideò seruum properas-
set manumittere, ne rationes
redderet.

XXXIII. Cùm rem vena- L. 33.
lem haberem, litem proprie-
tatis mouisti, & posteaquàm
tempus elapsum est, quo eam
vtiliter vendere poteram, à
lite destitisti, actionem in fa-
ctum cum sua indemnitate
aduersus te habeo.

Ecc iiiij

- L. 34. XXXIV. Permisisti mihi faxum, aut arenam, aut cretam ex fundo tuo eiicere, & cum sumptum in hanc rem fecerim, prohibes ea me tollere, nulla alia, quàm de dolo actio locum habet.
- L. 35. XXXV. Si quis tabulas testamenti apud se depositas deleuerit, vel alio modo post mortem testatoris corruperit, tam heredi, quàm legatariis de dolo actio competit.
- L. 36. XXXVI. Si duo dolo malo fecerint, inuicem non agunt.
- L. 37. XXXVII. Venditor de his quæ dicit, vt rem venalem commendet, non tenetur: nisi si decipiendi emptoris causa dixerit: tunc enim de dolo actio competit.
- L. 38. XXXVIII. Debitor meus epistolam quasi ab amico meo mitti mihi effecit, vt ipse liberetur. hac deceptus, apocha seu acceptilatione eum liberaui. epistola falsa, vel inani reperta, si quidem maior annis vigintiquinque sim, de dolo actionem habeo. si verò minor, in integrum restitutor.
- L. 39. XXXIX. Si teliti obtuleris de ea re quam non possidebas, in hoc vt possessor vsucapiat, & iudicatum solui satisfeceris, quamuis absolutus sis, de dolo malo teneris.
- L. 40. XL. Qui decipit aliquem, vt hereditatem non idoneam adiret, de dolo
- A λή. Επέτρεψας μοι λίδον, ἢ ψάμμον, ἢ κριτάριον ἔξορύξαι ἢ ἀγροῦς, καὶ δαπανήσαντά με κωλύεις λαβεῖν αὐτά, οὐδεμίᾳ ἀγωγῇ, πλὴν τῆς περὶ δόλου, χωρεῖν ἐχά.
- Λέ. Εὰν ὁ λαβὼν διαθήκῃ ἐν παρακαταθήκῃ ἀπαλείψῃ αὐτὴν, ἢ ἄλλως διαφθείρῃ μὴ θάνατον τῆς διαθεμῆς, καὶ τῷ κληρονόμῳ, ὃς τοῖς ληγασταρείοις ἀρμόζει ἢ περὶ δόλου ἀγωγῇ.
- Λς. Οἱ ἄλλήλοισι δόλον ποιῶντες, ἀμοιβαδὸν ἐκ ἐνάγκῃσιν.
- λζ. Ο ὡραῖος ἐφ' οἷς λέγῃ πρὸς ἑαυτὸν ὅτι πηρασκομῆς, ἐκ ἐνέχεσται, εἰ μὴ ἐπὶ ἀπάτῃ ὅτι ἀγροῦς εἴπε· τότε γὰρ ἢ περὶ δόλου ἀρμόζει.
- λη. Χρεώσης μοι ἐπιστολὴν ὡς ἀπὸ φίλου μου πεμφθῆναι μοι ὥστε ἐκδόσεν, ἐφ' ᾧ αὐτὸν ἐλάβετε ὅτι ἔξ ἧς ἀπατηθεὶς, δι' ἀποχῆς αὐτὸν ἠλάβετε ὅσα. τῆς ἐπιστολῆς πλαστῆς, ἢ ἀδυνάμου διεισκομῆς, εἰ μὲν τέλειός εἰμι, ἔχω πῶς περὶ δόλου ἀγωγῇ. εἰ δὲ ἀφήλιξ, ἀποκαθίσταμαι.
- λθ'. Εὰν μὴ νεμόμενος πρᾶγμα πρὸς αὐτὸν τῇ περὶ αὐτοῦ δίκῃ, ὥστε ὁ νεμόμενος διὰ χρήσεως κυρεῖσθαι, καὶ δῶς ὅτι ἐπὶ τῇ ἐκπληρώσει ὅτι κρινέντων ἀσφάλειαν, εἰ δὲ ἀπολυθῆς ἐνέχη τῇ περὶ δόλου.
- μ'. Ο ἀπατήσας ἵνα πρὸς τὸ ὑποθέσθαι κληρονομίαν ἀπορον, ἐνάγκῃ

τῇ περὶ δόλου ἀγωγῇ. εἰ δὲ αὐτὸς ^A δανειστὴς ὅστις καὶ μόνος, δεῖκε ἢ τῷ δόλου παραγραφή.

μα'. Ἐδανείσατο πρὸς ᾧ δ' ἔνθε, δεδωκὼς αὐτῷ καὶ ἐπλητὺ καὶ ἐνέχυρα. ὁ δὲ τοῦτου ἐπλητὴς ἐνοχληθεὶς πρὶ τῆς ἀποδόσεως τῷ χρέει, ἠγόρασε ᾧ δ' τῷ δανειστῷ τὰ ἐνέχυρα, ἔοῦτως ἀποδέδωκε τὸ χρέος. ^B ἔλθων ὁ χρεώστης, προσέφερε τῷ ἐπλητῇ καὶ τὸ κεφάλαιον, ὅπως κατέβαλε τῷ δανειστῇ, καὶ τοῦ τῷ κεφαλαίου τόκους, καὶ ᾧ δ' ἀρεκάλει ἀναλαβεῖν τὰ ἴδια ἐνέχυρα, ἔοῦτος καρποὺς αὐτῶν. ἀναβαλλομένου δ' τῷ ἐπλητῇ ταῦτα ποιῆσαι, προσῆλθε βασιλεῖ, ἔοῦτος ἀνέγραψε πρὸς αὐτὸν τὸν χρεώστην ὁ βασιλεὺς οὕτως. εἰ ὁ ἐπλητὴς ᾧ δ' τῷ δανειστῷ τὰ ἐνέχυρα ἠγόρασε, προσφερομένου τῆς ποσότητος τῷ κεφαλαίου, καὶ τῷ τόκων, τοῖσι πέντε ἀσποτεῖαν μὲν καὶ τῷ καρπῶν, οὗς πέντε καλῇ ἔλαβε, σιωπῶντον ἀποκατάστησας, ἵνα μὴ χάριν τῷ ῥῆξαι αὐτὸν πέντε πέντε τῷ σωμαλλάματος, ἢ πρὶ δόλου διωκτῇ ἀγωγῇ γυμνασθῆναι.

μβ'. Ἡ πρὶ δόλου ἀγωγῇ, ὅτε μηδεμίαν ἄλλην ἀρμόζει ἀγωγῇ, ἀπὸ τῷ πρῶτον, τῆς αἰτίας διαγνωθείσης, ἐπαγγέλλεται.

μγ'. Δόλον τις ὑπομείνας, καὶ μήπω τῷ πρὶ δόλου ἀγωγῇ αἰτήσας, ἀπεδήμησε διὰ δημοσίαν χρεῖαν καὶ ἀχοληθεὶς πρὶ ταύτην τῷ ἐκδημίῳ ὑπὸ ^Γ διετῇ χρόνον, μὲν ταῦτα ἐπανελθὼν,

tenetur. si verò ipse creditor est, & solus, sufficit doli exceptio.

XL I. Quidam mutuum pecuniam ab aliquo acceperat, ^{L. 1. C. cod.} eique fideiussorem, & pignora dederat. cum autem fideiussor eius ad solutionem vrgeretur, à creditore pignora emit, atque ita debitum exsoluit. debitor oblata fideiussori sorte, quam creditori soluit, & vsuris eius, desiderabat recipere pignora sua cum fructibus eorum. Cum autem fideiussor frustraretur, principem debitor adiit, qui ei in hunc modum rescripsit. Si fideiussor à creditore pignora emerit, oblata quantitate sortis & vsurarum, tibi dominium cum fructibus, quos bona fide percepit, consultius restituet, ne fidei contractus ab eo ruptæ gratia de dolo possit actio exerceri.

^D XL II. De dolo actio, cum ^{L. 2.} nulla alia competit actio, à prætore causa cognita promittitur.

XL III. Quidam dolum passus, priusquam de dolo actionem intenderet, reipublicæ causa abesse cœpit: cum autem ultra biennium in ea legatione occupatus fuisset,

post reditum de dolo actionem mouere volebat. quidam contradicebant, dicentes, post biennium agere eum non posse. preces igitur obtulit Imperatori, qui ei agendi data potestate in hunc modum rescripsit.

Non possunt obesse tibi tempora, quæ in actione de dolo mouenda solent computari, quibus Reipublicæ causa, vt allegas, occuparis. sed exinde tibi incipiet tempus cedere, ex quo muneribus liberatus facultatem agendi intra præstituta tempora cœperis obtinere.

L. 4. XLIV. Quidam alienæ ancillæ amore captus, cum domino eius pactus erat, pro ea se mancipium aliud daturum, si eam manumitteret, aut sibi eam traderet, quo illam manumitteret. & ancillæ quidam dominus, vel ipsam manumiserat, vel tradiderat ei qui eam amabat. ex cuius contubernio cum liberos suscepisset, bona fide pro ipsa mancipium non dedit. vnde ancillæ quondam dominus, porrecto principi libello libertatem ancillæ reuocari desiderabat, cui princeps ita rescripsit.

Cum proponas inter te &

A ἡβούλετο πλὴν πρὶ τῷ δόλῳ κινεῖν ἀγωγὴν. ἀντέλεγον ὅτι αὐτὰς ἕνεκα φάσκοντες, ὅτι οὐ δυνάσασθαι λοιπὸν κινῆσαι αὐτὴν, παρελθόντων τῶν δύο ἐνιαυτῶν. προσήλθεν οὖν βασιλεῖ περὶ τοῦτου δέουρος, καὶ συγχωρῶν αὐτὰς κινῆσαι ὁ βασιλεὺς, ἀνπεγράψε πρὸς αὐτὸν οὕτως.

B Οὐ δυνάμνται ἀνπεκῆσθαι σοι οἱ χρόνοι οἱ ἕνεκα ἐν τῇ ἀγωγῇ τῇ πρὶ δόλῳ κινουμένη, εἰδῶσι καταλογίζεσθαι, ἐν οἷς πράγματος δημοσίου ἕνεκα, ὡς δικαιολογῇ, ἡχολήθης. ἀλλ' ἐμποτέ σοι ἔρχεται ὁ χρόνος πρᾶξαι, ὅστις τῶν λειτουργιῶν ἐλθούσων, πλὴν δι' ἑξῆς εἴσω τῶν ὀρεθέντων χρόνων ἡρξω κατέχαι.

C μολ. Ηράδην τις δούλης ἀλλοτρίας, ἣ σωμαφώνησε πρὸς τὸν δεσπότην αὐτῆς, ἄλλο ἀνδράποδον ὑπὲρ αὐτῆς δίδοναι, εἰὰ ἐλθούσῃ αὐτὴν, ἢ αὐτὰ παραδώσῃ εἰς τὸ ἐλθούσῃ αὐτῇ πρὸς αὐτὴν. ἣ ὁ μὲν δεσπότης τῆς θεραπαίνης, ἢ ἡλθούσῃ αὐτὴν, ἢ παρέδωκε τῷ ἐρῶντι αὐτῆς. λαβὼν ὅτι ἐκείνος τὴν θεραπαίαν, καὶ σωμαφθὴς αὐτῇ, παῖδας ἔχεν ἐξ αὐτῆς, οὐ δέδωκε ὅτι βιωμένως τὸ ἀπὸ αὐτῆς ἀνδράποδον. ὅθεν προσήλθεν ὁ τὴν θεραπαίνης ποτὲ δεσπότης τῷ βασιλεῖ θέλων ἀνακαλέσασθαι πλὴν τῆς θεραπαίνης ἐλθούσαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνπεγράψε πρὸς αὐτὸν οὕτως.

Οπότε θεμαπίζεις μετὰ ξυνοῦ καὶ

ἐκείνῃ, ὅν τινα εἰς σωφραν τῷ δευ-
 παμναι τῷ σὺν ἐαυτῷ συζῶσαι μνη-
 μονόεις, δέσσειν ἔ συμφωνηθῶαι,
 ἵνα σοι ὑπὲρ αὐτῆς δώσῃ ἀνδράποδον,
 νόει, τίς τ' ἐστὶν ὁφείλεις εἰδέναι, ὅπῃ καὶ
 ἡλδοθεροσας, ἢ ἐκείνῳ ᾧραδέδω-
 κας, ἢ αὐτὸς ἡλδοθεροσεν, ἀνα-
 κλητέας τῆς ἐλδοθερίας ἐξοισίαν
 ἐκείνης· ἀλλὰ μόνον εἰμήπω παρήλ-
 θεν ὁ ὠρεσμένος τῆς περὶ τῆς δόλου
 χρόνος, ἔτι πῶς πῶς τῷ συμφωνηθέν-
 τος ῥήγισιν, ἐπιζητήσαι ὁφείλεις
 πῶς περὶ τῆς δόλου δοθῶαι ἀγωνίῳ.
 Εἰ δὲ ᾧρα σοὶ ἡ δεσποτεία τῷ δε-
 υπαμνῆς ταύτης ἀπέμεινε, περ-
 ελθὼν τῷ δέχοντι τῷ ἐπαρχίας, μὴ
 τῷ δὲ αὐτῆς γυναικέντων, δώσας
 αὐτῷ ἀναλαβεῖν, εἰ μή τις κινηθεῖν
 περὶ τῆς τύχης αὐτῆς ζήτησις.

μέ. Οὐγατέρας πῶς ἔχων, αὐτεξ-
 σίαν αὐτῷ ἐποίησεν· αὐτὸς ἐλδοθε-
 ροτῆς αὐτῆς γεροντῶς, εἰκότως ἔ
 ἐπεθύπασεν αὐτῆς νομίμῳ δικηγῶ-
 ὦν ἀλλὰ πληροδείσης τῷ ἐπιθροῦς, διε-
 λύσαν μετ' αὐτῶν ἡ θυγάτηρ αὐτῶν
 περὶ τῷ ἐπιθροῦς. ἢ μὴ ταῦτα προς-
 ἦλθε βασιλεῖ βουλευμένη ταῦτῳ τῷ
 διαλύσιν ἀνατρέψαι. ἀντιγράφει
 οὐκ ὡς αὐτῷ ὁ βασιλεὺς οὕτως.

Εἰ δὲ περὶ τῶν τῶν τοῦ πα-
 τρός αὐτεξουσία γυναικὴ πῶς μη-
 τέρας διεδέξω, καὶ τῷ ὧν περ-
 γμάτων διὰ τῶν νομίμου ἐπιθροῦ
 σου καὶ πατρός καὶ ἐλδοθεροτῶν σου
 διοικηθέντων, μὴ ταῦτα διελύσω
 περὶ αὐτὸν καλῇ πίστι, ὁρᾷς, οὕτως ἐστίν

A eum, quem in contubernio
 ancillam tuam sibi coniunxis-
 se memorasti, placuisse &
 conuenisse, ut tibi pro ea-
 dem daret mancipium, in-
 telligis, id est, scire debes,
 quod si manumisisti, vel ei
 tradidisti, & ille manumisit,
 reuocandæ libertatis potesta-
 tem non habes, sed solum,
 si necdum statutum tempus
 de dolo actionis excefferit,
 & fidem placiti rumpat, de-
 siderare debes, de dolo tibi
 dari actionem. Quod si pe-
 nes te dominium eius reman-
 sit, cum natis eius hanc po-
 tes recuperare, si nulla ei mo-
 ueatur status quaestio.

XLV. • Quidam filiam suam L. s.
 emancipauerat & manumise-
 rat, ac per hoc legitimam tu-
 telam eius nactus fuerat. fi-
 nita autem tutela, filia cum
 patre de tutela transegerat.
 postea cum transactionem re-
 scindi desideraret, ea de re
 principem adiuit, qui ei hoc
 modo rescripsit.

Si superstitie patre per e-
 mancipationem tui iuris ef-
 fecta matri successisti, rebul-
 que tuis per legitimum tuto-
 rem patrem, eundemque ma-
 numissorem administratis,
 postea transegisti cum eo bo-
 na fide, perspicis, hoc est,

scire debes, quòd si pacto solo transigesti, & tutelæ rationes iterum reddi postules, per exceptionem summoueberis. Si verò nouatio facta sit, & acceptilatio subsecuta est, nulla tibi superest actio. Sanè si dolo malo circumscripta sis, liberato patre tuo per nouationem, atque acceptilationem, de dolo actio non est propter paternam verecundiam: est autem intra præstituta tempora in factum actio.

L. 6. XLVI. Dolum ex insidiis manifestissimis probari conuenit. Nec enim ex nuda qualibet suspitione dolum definire oportet. quamuis enim de actione de dolo dictum sit, actionem de dolo non dari nisi ex magna & euidenti caliditate: hæc tamen regula in ipsa actione de dolo locum habet. hæc autem constitutio latiùs porrigitur, quia generaliter definit de omni dolo, non de actione mera de dolo. cùm igitur agens ex contractu aduersus aliquem, contendendo dolo eum fecisse, actio-

nem ex contractu intendens, dolum non aliter arguere possum, quàm vt ait hæc constitutio, ex insidiis manifestis. memento igitur huius regulæ tanquam in multis tibi profutura.

A εἰδέναι ὁφείλεις, ὅτι εἰ μὴ ἐν συμφωνῶν ὁ μὲν ὁ γέροντες ἢ διὰ λεισιν, ἀπ' αὐτῶν αὐτῶν ἐν τοῖς λόγοις τῶν ἱπποκλήης διοικήσεως, παραγραφή ἐκβληθήσῃ. εἰ δὲ μετὰ τοὺς γέροντες, καὶ ἀποχὴ ἡκολούθησεν, οὐδὲ μία τοῖς δόλοις ἀγωγή. εἰ δὲ δηλαδὴ καὶ δόλον κακὸν θεωρεῖται, ἐλθὼν

B θεωρεῖται τῶν πατρὸς σου διὰ τῆς μεταδόσεως καὶ τῆς ἀποχῆς, ἢ τοῦ δόλου μὴ ἐκείνῃ ἀγωγή, διὰ τῆς πατρικῆς αἰδοῦ. εἰ δὲ ἐν φάκτου εἶσω τῶν ὁρεαθέντων αὐτῇ χρόνων. μὲν. Τὸν δόλον ἀπὸ ἱπποβουλῶν θεωρεῖται ἀπὸ τοῦ δεικνύοντος καὶ οὐ γὰρ καὶ ἀπὸ ψιλλῆς οἰας δὴ ποτε ὑπονοίας ὁρεῖται πλὴν τοῦ δόλου C εἰ γὰρ εἴρηται καὶ ἐν τῇ τοῦ δόλου ἀγωγῇ, ὅτι οὐ δίδεται ἢ τοῦ δόλου ἀγωγή, εἰ μὴ ἀπὸ μεγάλης καὶ θεωρεῖται πανουργίας· ὁ μὲν ἐκείνῃ ὁ κανὼν τοῦ αὐτοῦ τῶν δόλου ἀγωγῆς διελέγεται. αὐτῇ δὲ ἡ διάταξις καὶ τῶν πλατυτάτη ὅτιν, ὅτι τῶν καὶ δόλου δόλου κανονίζει, οὐ μόνον τοῦ αὐτοῦ τῶν δόλου. καὶ ὅτε οὐκ ἀπὸ συναλλάγματος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκκαλεῖται αὐτῶν ὡς δόλον πεποιηκόπι, κινῶν κατ' αὐτῶν τῶν ἀπὸ συναλλάγματος ἀγωγῆς, οὐ συγχωροῦμαι ἄλλως διελέγξαι τῶν δόλου, εἰ μὴ ὡς εἶπεν ἡ διάταξις αὐτῇ, ἀπὸ ἱπποβουλῶν θεωρεῖται ἀπὸ τοῦ δεικνύοντος. μὲν οὐκ οὐκ τῶν κανόνων αὐτοῦ, εἰς πολλὰ σοὶ πάντῃ δυνάμει σου συμβάλλεται.

μὲν.

μζ'. Αδελφόν τις ἔχων, ἔχων ἢ καὶ
γαμετὴν, διαδέμνος, ἔνστατον μὲν
ἐγραψε κληρονόμον τὸν ἴδιον ἀδελ-
φόν, ὑποκατέστησε δὲ αὐτῷ πλὴν
ἐαυτοῦ γαμετὴν. ἀλλ' ὁ τοῦτου ἀδελ-
φός ᾤραιπτόμενος πλὴν ἔνστατον,
παροῦν βασιλεῖ δεόμενος, ὥστε
ἐπιτραπῆναι αὐτῷ ὑποσελεῖν τὴν
κληρονομίαν, ἢ ἐναγαγεῖν καὶ τῆς
γαμετῆς τῆς τελευτήσαντος, τῆς καὶ
ὑποκαταστάτου· ἔλεγε γὰρ καὶ δόλον
γυμνόντα ᾧ αὐτῆς, ᾧραπτόμε-
ναι πλὴν ἔνστατον. ἀντιγράφει οὖν
πρὸς ἐκάστρον ὁ βασιλεὺς οὕτως.
ἐὰν μείζων ὢν τῇ εἰκοσιπέντε ἐν-
αυτῇ πλὴν κληρονομίαν τῆς ἀδελ-
φοῦ σου ᾤρηθῇ, οὐδεμίαν σοι ὀφέ-
ρεια πρὸς πλὴν ταύτης ὑποσελεῖν
καταλέλειπται. δηλαδὴ ἢ εἰ τὸ τοῦτου
γαμετῆς τὴν ὑποκαταστάτου σου οὐσὶς
δόλος γέρονε, ἢ πρὸς δόλου ἀγ-
νωτὴ καὶ ταύτης γυμνάσαι διώσται.
μή. Ἡ προκείμενη διάταξις, πάσης
ἡμᾶς ἀπαλλάττει Φιλονεικίας, νο-
μοθετεῖ· μή ὥστε τις λέγῃ πεπονθέναι
τὸν δόλον, ἐν αὐτὸν ὡρεσμένον αὐτῷ
ψηφίζεσθαι, πρὸς τὸ αἰτεῖν τὸ πρὶ δόλου
ἀγνοῶν, ἀλλ' ὥστε γέρονε ὁ δόλος
εἴσω δύο ἐνιαυτῶν συναπλήν τὸ πρὸς δό-
λου ἀγνοῶν κινεῖσθαι, εἴτε παρῇσιν ὁ
δόλος ὑπομείνας, εἴτε ἀπέσιν. πάντες ἔν,
Φησι, γνωσκέτωσαν, ὡς ἐδὲ τὸ δόλον
διώσται τις κινῆσαι τὸ πρὶ δόλου ἀγνοῶν
μὴ δύο ἔτη τὸ γινώσκῃ τὸν δόλον, ἐδὲ δὲ
ἐξ ἀμφοτέρω εἴσω τὸ δύο ἐνιαυτῶν κινεῖν,
διώσται μὴ δύο ἔτη τὸ γινώσκῃ τὸν δόλον

Basil. Tom. I.

^A XLVII. Cū quis fratrem ^{L. 7.}
& uxorem haberet, testamen-
to fratrem quidem suum he-
redem scripsit, uxorem autem
suam ei substituit. cū au-
tem frater hereditatem repu-
diasset, Imperatori preces
obtulit, quò ei liceret here-
ditatem adire, & aduersus
sororem defuncti, eandem-
que substitutam agere: dice-
bat enim dolo eius factum,
vt hereditatem repudiaret. ad
vtrumque igitur ab Impera-
tore ita rescribitur. Si ma-
ior quinque & viginti annis
hereditatem fratris tui repu-
diasti, nulla tibi facultas eius
adeundæ relinquitur. sanè si
eius vxoris tibi substitutæ do-
lo factum est, actionem de
dolo contra eam exercere
potes.

^D XLVIII. Hæc constitutio ^{L. 8.}
omni iurgio sublato sancit,
non ex quo quis dolum se
passum dicit, annum ei præ-
stitutum computari ad peten-
dam de dolo actionem, sed ex
quo dolus commissus est in-
tra biennium continuum de
dolo actionem moueri, siue
præsto est is qui dolum pas-
sus est, siue abfuerit. Omnes
igitur, inquit, sciant, non
posse quem actionem de dolo
incipere post biennium ex
quo commissus est, neque coe-
ptam intra biennium, post
Fff

biennium finire. Omnino igitur constitutio iubet, de dolo actionem intra biennium continuum inchoandam & finiendam esse.

ἡ δὲ παλαιὴ πρὸς τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν. πάντως οὐκ ἔχεται εἰς τὴν παλαιότητα καὶ τὸ πρὸς τὸν δόλον δικαστήριον, εἴσω δύο σιναπῶν ἐνιαυτῶν, αὕτη ἡ διάταξις νομοθετεῖ.

ΤΙΤΛΟΣ Δ΄.

ΠΕΡΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΑΦΗΛΙΚΩΝ.

TITVLVS IV.

DE RESTITVTIONE MINORVM.

I. MINORES dicuntur, usque ad annum vicesimum quintum, & in hanc usque ætatem sub curatoribus degunt: nec rerum suarum administratio eis committitur, quamvis benè res suas gerant,

II. Aut etiam liberos habeant: in honoribus enim capescendis regulariter cautum est, vt singuli liberi pro singulis annis computentur, non etiam ad rem suam administrandam.

III. Solus princeps, & is quidem perrarò, non etiam consules, vel præsides minoribus rerum suarum administrationem concedit.

Si maior effectus, quod in minori ætate gestum est, confirmauerit, non restituitur.

Si minor actionem intenderit, & eo maiore effecto vīgintiquinque annis sententia prolata sit, non restituitur: nisi

α'. ΟΙ ἀφήλικες, ἕως πληροῦς ἡλικίας τῆς εἰκοσθ' ἡμετέρας ἐνιαυτῶν εἰσι, καὶ μέχρι τότε τελευτῶσιν ὑπὸ κουράτωρας, μὴ ἴππικα ἐπὶ μὲν πρὸς τὴν ἰδίαν διοίκησιν, εἰ δὲ καλῶς διοικῶσιν,

β'. Ἡ καὶ ἔχουσι παῖδας· ἴππικα δὲ τῶν ὑμῶν κεκαυόνισται, ἕκαστον παῖδα αὐτῶν ἐνιαυτῶν λογίζεσθαι, οὐ μὲν πρὸς τὸ διοικεῖν τὰ ἴδια.

γ'. Μόνος ὁ βασιλεὺς σπανίως, οὐ μὲν ὑπάτοι, ἢ δέχοντες, ἴππικα περὶ τοῖς ἀφήλικις τὰ ἴδια διοικεῖν.

Ο τέλει κερῶν τὸ πρῶτον ἐν ἀφελικότητι, ἐκ ἀποκαθίσταται.

Εὰν ἐναγὰρ ἀφήλιξ ᾖ, καὶ τελείου αὐτῷ ἡλικίας ᾖ, φιλῶν, ἐκ ἀποκαθίσταται· εἰ μὴ

καὶ δόλον τῷ ἀντιδίκῳ αὐτῷ ἢ δίκῃ A
παρεικνύσθῃ. εἰ μὲντοι μικρά ὄσιν
ὑποψία πρὸς τὸ δόλου, ἐκ ἀποκα-
θίσταται.

Εἰ δὲ ἀφῆλιξ κληρονομήσῃ, ὅτε τῆς
γυρόμενος ἀπατήσῃ κληρονομιάς
χρεώσας, δυνάται ἀποκαθίσταται.

Ὁ χρόνος δὲ ἀφῆλικος, ἀπὸ ὥρας εἰς
ὥραν ψηφίζεται, καὶ ἐὰν ᾤρεμπέσῃ
βίσις, εἰς μίαν ἡμέραν ψηφίζεται. B

Ὁ αὐτεξούσιος βοηθεῖται, καὶ ὑπε-
ξούσιος ἐν οἷς αὐτῷ διαφέρει. ἐὰν
γὰρ κελεύσῃ τὸ πατρὸς ἐνόχως γῆνται,
ὁ μὲν πατήρ εἰς ὁλόκληρον ἐνάγε-
ται, αὐτὸς δὲ ἀποκαθίσταται. ὅτε
δὲ ὑπεξούσιος ὢν, καὶ αὐτεξούσιος
γυρόμενος, καὶ ἀπόκληρος, ἐνάγε-
ται μέχρις ὑποτέλειας. οὐ βοηθεῖται
δὲ δι' αὐτῷ ὁ πατήρ, ὡς ἐὰν ὅτε βοη-
θεῖται ὁ ἐπίκλητος. δανεισάμενος δὲ ὁ
υἱὸς κελεύσῃ τὸ πατρὸς, οὐ βοηθεῖται.
εἰ δὲ καὶ ᾤρετ' ἀγνώμην τὸ πατρὸς σω-
ήλαξεν, εἰ μὲν αὐτὸς ἐνάγεται, ἀ-
ποκαθίσταται· εἰ δὲ καὶ τὸ πατρὸς, ἢ
πρὸς πεκουλίου ἀγωγὴν κινεῖται,
ἐκ ἀποκαθίσταται, εἰ καὶ διαφέρει τῷ
υἱῷ πεκούλιον ἔχον· μάλλον γὰρ τῷ
πατρὶ διαφέρει· εἰ καὶ τὰ μάλιστα D
τὸ δημοσίου πλὴν οὐσίαν τὸ πατρὸς διὰ
χρέος λαμβάνοντος, χωρίζεται τῷ
υἱῷ τὸ πεκούλιον αὐτῷ.

Καὶ ἡ ὑπεξοισία μὲν πλὴν ἐπίδο-
σιν τῆς περιουσίας συναίνουσα τῷ πα-
τρὶ ἐπρωτῶν πλὴν ἀνάληψιν, ἢ
ἄλλον ὑποβάλλοντα ἀποκαθίσταται

Basil. Tom. I.

calliditate aduersarij ipsius
iudicium prorogatum sit. si
tamen leuis sit suspicio de do-
lo, non restituitur.

Si minor hereditatem ad- §. 2.
ierit, maiorque factus exege-
rit aliquid à debitoribus he-
reditariis, restitui potest.

Tempus minoris ab hora §. 3.
in horam computatur. & si
bisextus inciderit, pro vno
die habetur.

Patrifamilias succurritur, §. 4.
& filiofamilias ex his causis,
quæ ipsius intersint: si enim
iussu patris obligatus sit, pa-
ter quidem in solidum conue-
nitur: ipse autem restituitur,
cum & in potestate manens,
vel etiam emancipatus, vel
exheredatus in id quod face-
re potest, conuenitur. Hoc C
autem auxilium patri non
prodest, ut interdum fideiuf-
sori prodest. si autem filius
iussu patris mutuam pecu-
niam acceperit, non adiua-
tur. Sed & si sine iussu patris
contraxit, si quidem ipse con-
ueniatur, restituitur: si verò
pater de peculio conueniatur,
non restituitur, quamuis in-
ter sit filij peculium habere:
magis enim patris interest,
licet peculium filio separetur,
si patris eius bona à fisco pro-
pter debitum occupata sint.

Etiam filiafamilias post do- §. 5.
tem ei traditam, dum patri
consentit stipulanti dotem
reddi, vel adhibenti aliquem,
qui stipuletur, restituitur:

Fff ij

dos enim ipsius patrimonium ^A οὐσία γὰρ αὐτῆς ὅτιν ἡ περιζ.

est.

§. 6. Etiam aduersus adrogationem restituitur : fortè enim ipse locuples est , adrogator autem egens.

§. 7. Si quid minori fuerit filiofamilias legatum post mortem patris, quod personæ eius cohæret, putà ius militiæ, & consenserit patri illud remittenti, restituitur : interest enim eius, cùm patri non adquiratur.

§. 8. Et si heres sit institutus sub hac conditione, si à patre intra dies triginta sit emancipatus , & cùm mox patrem certiorare posset , non fecerit, restituitur, si modò pater paratus sit eum emancipare.

§. 9. Ex hiscausis, ex quibus in re peculiari filiusfamilias restituitur, & pater eius quasi heres nomine filij post obitum eius restituitur.

Etiam ex his, quæ ad castrense peculium spectant, filiusfamilias restituitur.

§. 10. Seruus minor annis vigin-
tiquinque non restituitur, nec maior dominus in his quæ seruus gessit , cui libera peculij administratio concessa sit: aut per seruum dominus contraxerit, licet seruus impubes esset.

L. 4. IV. Etenim voluntate domini contrahere videtur , ut euenit quoque cùm tabernæ præpositus est, & cùm maior annis vigin-
tiquinque nego-

Καὶ καὶ ὑποθήκας ἀποκαθίσταται·
πρὸν γὰρ αὐτὸς μὲν ὅτι πλούσιος,
ὁ δὲ λαβὼν αὐτὸν πένης.

Εὰν ληγὰ τὸν ἀφῆλιν ὑπε-
ξοισίῳ μὲν θάνατον τῷ πατρὶ περι-
γματοῦ τῷ περισώπῳ αὐτοῦ· ὑποθήκον,
οἷον δικαίον στρατείας, καὶ σωαίνεσθαι
συγχωροῦν τῷ πατρὶ, ἀποκαθί-
σταται· διαφέρει γὰρ αὐτῷ, ὅτι μὴ
περισσὸν ἐλάττωται.

Εἰ δὲ γράφῃς κληρονόμος ὑπὸ ἀν-
ρεσιν τῷ, ἐὰν εἰσω τελέοντα ἡμερῶν
αὐτεξούσιος γένῃ, δὲ διωάμενος δι-
δέως ἐν εἰδήσει ποιῆσαι τῷ πατρὶ, ἐκ ἐ-
ποίησεν, ἀποκαθίσταται· εἴπερ ἐτοιμός ἐστιν
ὁ πατὴρ αὐτὸν αὐτεξούσιον ποιῆσαι.

Εξ ὧν αἰπῶν ὁ ὑπεξούσιος ἐπὶ
πραγματι πεκουλιάρῳ ἀποκαθί-
σταται, δὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ μὲν τελευτήν
αὐτοῦ ὡς κληρονόμος ὀνόματι τῷ ὑπο-
ἀποκαθίσταται.

Καὶ ἐπὶ τοῖς ὁρώσι τὸ ἰδιοκτήτην πε-
κούλιον, ὁ ὑπεξούσιος ἀποκαθίσταται.

Ὁ ἀφῆλιξ δοῦλος ἐκ ἀποκαθί-
σταται, οὐτε δὲ ὁ δεσπότης αὐτοῦ τέ-
λος ὧν ἐφ' οἷς ὁ δοῦλος ἐπράξεν ἐ-
χῶν ἐλβετέραν πεκουλίου διοίκησιν·
ἢ ὁ δεσπότης δι' αὐτοῦ σωήλαξε,
καὶ ὡς ὁ δοῦλος ἀνῆκε.

Δ'. Ὁ γὰρ τοιοῦτος γνώμη τῷ
δεσπότης δοκῇ συναλλάσσειν· ὡς
καὶ ἐπὶ τῆς ἐργασθείου περι-
στασίας, καὶ ἐνταῦθα τέλει ἐπὶ

πρέψα ἀφήλικί π παρ᾽ ἑαυ.

ε'. Εἰ δὲ δοῦλος χερεὺς αἰρέσεως ἐλθὼν εἰς τὴν χρεωστούμενος παρὰ τὸν φῆ, βοηθεῖ· καὶ γὰρ ὑπὲρ τοῦτον ὑπομνήσκει.

ς'. Οὐ μόνον ἐπὶ τῷ μὴ ζημιωθῆναι ὁ ἀφήλικος ἀποκαθίσταται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ μὴ δίκαις καὶ δαπαναῖς σκύλλεσθαι.

ζ'. Οὐ μόνον ἐφ' οἷς συναλλάσσει ὁ ἀφήλικος ἀποκαθίσταται, ἀλλὰ καὶ ἐφ' οἷς δανείσεται, ἢ χρέος ὑποδέχεται καὶ ἀπολέσει. ὅθεν ἐκ ἀνάγκης ζονται καταβαλεῖν αὐτῷ χερεὺς τὸν κουράτωρος. καλῶς δὲ τῷ κουράτῳ καταβάλλουσιν. εἰ δὲ καὶ ἀποδῶνται τὰ χρεήματα ἐν ναυί, ἐλθὼν τῷ τῷ πόνει. δίδωται ὁ χρεώστης ἀνάγκῃ τὸν νέον αἰτῆσαι ἐαυτῷ κουράτῳ· εἰ δὲ καὶ δικαιολογούμενος αὐτὸν ὁ χρεώστης ἀφήλικα εἴπῃ, καὶ ἀνάγκῃ καὶ τῷ ψήφον τῷ δέχοντος καταβαλεῖν αὐτῷ χερεὺς κουράτωρος, δέχεται ἡ ἀποκαθίστασις.

Καὶ ἐφ' αὐτῷ ὁ νέος ἐν ὑποδέχεται παρὰ τὸν αὐτὸν ὑπὲρ ἄλλου, ἀποκαθίσταται. καὶ ἐν ταῖς δίκαις ἐν ἀγωνίᾳ καὶ ἐναγόμενος. ἐν τῷ ὁμοῦ ἀπόρου διάδοχος, ἀποκαθίσταται εἰς τὸ ἀποσῆναι.

Καὶ δὲ ὁ ἀφήλικος ὑπὸ τῷ δεσποτῇ χρεωστούμενος κληρονόμος καὶ ἐμμενῆς, βοηθεῖ· εἰς τὸ διαμνησθὲν λαβεῖν τὸ ἰδίῳ πραγματῶν. ἀφιστάμενος ὁ ἀφήλικος κληρονομίας, ὁφείλει παρασχεῖν εἰς τὸν πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐκ ἀπώλετο

Basil. Tom. I.

Atium aliquod gerendum minori mandauerit.

V. Si verò seruus cui absque conditione libertas debebatur, captus fuit, adiuuatur: etenim moram patitur.

VI. Minor restituitur non solum ne damnum rei suae patiatur, sed etiam ne litibus & sumptibus vexetur.

VII. Non solum minor restituitur si contraxerit, sed & si mutuum pecuniam acceperit, vel ei pecunia soluta sit, & hanc perdiderit: & idcirco debitorum ei, si curatores non adhibuerint, soluere non compelluntur. rectè autem curatorum soluunt. sed & si pecunia in æde deponatur, usufructu liberantur. potest debitor compellere adolescentem ad petendos sibi curatores. sed & si debitor allegans eum minorem esse, decreto prætoris minori sine curatore soluere compulsus sit, cessat restitutio.

Minor quoque restituitur, si fideiussierit, & rem suam pro alio obligauerit, & in iudiciis, siue agat, siue conueniatur. & si homini inopi heres extiterit, restituitur, ut se abstineat.

Seruus minor annis heres à domino institutus, si se miscuit, adiuuatur, ut habeat bonorum suorum separationem. Minor qui se abstinuit hereditate, debet præstare si quid ad eum peruenit, nec perire

Fff iij

per ætatis imbecillitatem.

- §. 4. Et in lucro ei succurritur. utputà si legatum sine dolo cuiusquam repudiauerit, vel cum optionem haberet deterius elegerit, vel cum subalternata conditione deberet, putà aurum, aut seruum, rem pretiosiore dederit.

- §. 5. Si tamen postquam res minoris venierit, existat qui plus liceatur, in rebus quidem quæ fortuitis casibus subiectæ sint, succurritur ei, nisi lucrum aut gratia tutorum vel curatorum doceatur. in his autem rebus, quæ seruari ei debent, circumspectè, & non temerè restituitur, ne cohibeatur emptio rerum ipsius.

- §. 6. Minor qui repudiata hereditate restitutus est, ut eam adeat, rursus restitui potest, ut se abstineat.

- §. 7. Si seruus necessarius minori substitutus sit, & minor hereditatē repudiet, locus est substitutioni. si autem minor adiit hereditatem, & abstentus est, si soluendo non sit hereditas, locus quoque est substitutioni, licet minor extraneus sit. etiamsi non prouocauit intra diem, restituitur.

Et in eremodiciis. maiores

- §. 8. quoque & in eremodiciis, si ex iusta causa abfuerint, restituantur.

- l. 8. VIII. Minor qui vocatus non venit, & condemnatus est, restituitur.

A διὰ τὸ τῆς ἡλικίας σαθεόν.

Καὶ ἐπὶ κέρδι βοηθεῖται· οἷς ἐὰν ληγάτον χωρὶς δόλου ἑνὸς παρατήσεται, ἢ ἐπιλογίῃ ἔχων, τὸ χεῖρον ἐπιλέξεται, ἢ ὑπὸ ἐπαμφοτερομὸν χρεωσῶν, οἷς χεῖστον ἢ οἰκνέτω, τὸ κρεῖττον παράσχη.

B Εἰ μὲντοι μὴ τὸ παραδίωαι παρὰ μα τῶ ἀφῆλικος, διρεθῇ τις πλέον διδοῖς, ἐπὶ μὲν ποῖς ὑποκειμένοις τυχερᾷ φθορᾷ, οὐ βοηθεῖται, εἰ μὴ κέρδος ἢ χάρις τῷ κηδεμόνων δείκνυται. ἐπὶ δὲ τοῖς ὀφείλοισιν αὐτῷ φυλαχθῆναι, παρεσκεμμένως καὶ οὐ παρπετῶς ἀποκαθίσταται, ἵνα μὴ διὰ τῆτο ἐμποδιθῇ ἢ παρὰ τοῖς τῷ παρὰμάτων αὐτοῦ.

C Παραιτησάμενος ἀφῆλιξ, καὶ κτὶ ἀποκαθίστασιν κληρονομήσας, δυνάται πάλιν ἀποκαταστήναι εἰς παρὰ τήσασθαι.

Εὰν δόδλος αἰατῆτος κληρονόμος ὑποκαταστῇ τῷ ἀνῆρω, καὶ παρὰ τήσασθαι ὁ ἀνῆρος, χωρὶς τῇ ὑποκαταστάσει. εἰ δὲ καὶ κληρονομήσας ἀποκαταστῇ, ἔσται ἀπορὸς ὅστιν ἡ κληρονομία, καὶ οὕτω χωρὶς τῇ ὑποκαταστάσει, καὶ ὅπως ἢ ὁ ἀνῆρος. καὶ μὴ ἐγκαλεσάμενος ἐμπροσθίμως, ἀποκαθίσταται.

D Καὶ ἐν τοῖς ἐρημοδικίοις, καὶ οἱ μείζονες δὲ ἐπὶ τῶ ἐρημοδικίων, ἀλόγως ἀπολειφθέντες ἀποκαθίστανται. ἢ καὶ ὁ κληθεὶς καὶ μὴ παρὰ τῶ ἀφῆλιξ κατὰ δικαστῆς, ἀποκαθίσταται.

θ'. Καταδικαζέντ' ἀφήλικος, ἐλήφθουσιν αὐτὰ ἐνέχυρα ὑπὸ τῆς καταδίκης, & ἐπράθουσιν. ὁ δὲ, κτ' ἡ ψήφου ὑποκατέστη. ἀναλαμβάνει τὰ κτ' ὡς ἔφασιν τῆς καταδίκης καταβληθέντα χρήματα. εἰ δὲ διαφέρει αὐτὰ, αὐτὰ τὰ περὶ τὰ ἀναλαμβάνει.

Η νέα κτ' περιγραφῶν ὑπέρμετρον δόσας περὶ τὰ, ὑποκαθίσταται. B

Εν τοῖς ἀμώρημασιν, οὐ βοηθουῖται. ἀφήλικες, οἱ δόλον ποιουῖτες, ὡς ἐν τῷ παραπέντι, ἢ χρηθέντι, ἢ ἐπὶ σωμαλλάγματι, καὶ μηδὲν εἰς αὐτὸ ἐντὺθεν περιέλθῃ. οὔτε εἰ κλοπῶν, ἢ ζημίαν ποιήσουσιν. εἰ δὲ τῷ βλαβέντ' ἄρνησάμεντο ὑπέπεσε τῷ διπλῷ, ἢ τῷ κλοπῆς δυνάμενος διαλύ- C σαδαί, καὶ μὴ ὑποπέσειν τῷ διπλῷ, ἢ τῷ τετραπλῷ, οὐ διελύσας, ὑποκαθίσταται εἰς τὸ δοῦναι τὸ ἀπλού, ὅπως ἡδυνάσθαι παραχεῖν & διαλύ- μιν.

Ὁ κτ' ῥαθυμίαν διαζυχθεὶς, ἐκ ὑποκαθίσταται. οὔτε γὰρ μέτερον ὅτι τὸ ἀμώρημα. οὔτε ὁμοιχθόσας.

Εὐὲ ἀδολῶς ὑπέπεσε κλεπτο- τελωνήματι, ὑποκαθίσταται. εἰ δὲ κτ' δόλον, ἐκ ὑποκαθίσταται.

Κατὰ ἐλθουρίας, ἐκ ἐστὶν ὑποκα- θίσταται,

ι'. Εἰ μὴ κελύσθαι βασιλέως ὑπὸ μεγάλης αἰτίας.

ια'. Αρμόζει οὐκ εἰς τὸ διαφε-

A IX. Minore condemnato, L. 9. pignora eius capta sunt, & distracta. restitutus autem est aduersus sententiam. pecuniam ex causa iudicati solutam recipit. si verò interfit ipsius, ipsa quæ distracta sunt recipit.

Mulier quoque circumscri- §. 1. pta in dote supra modum dan- da, restituitur.

In delictis minores non ad- §. 2. iuuantur, utputà si dolo aliquid fecerint in re deposita, vel commodata, aut alio contractu, etiamsi nihil ad eos peruenierit. nec si furtum fecerint, aut damnum iniuria dederint. Sed si quum in damno dato negasset, in duplum incidit: vel cùm in furto transigere posset, & non in duplum, vel quadruplum incidere, non transegit, restituitur ut simplum det, quod præstare potuisset si transegisset.

Qui culpa diuertit, non restituitur: est enim delictum non modicum: nec qui adulterium commisit.

D Sinon dolo in commissum §. 3. vectigalis inciderit, restituitur. si verò dolo malo, non restituitur.

Aduersus libertatem restitutio non est,

X. Nisi iussu principis ex ma- L. 10. gna causa.

XI. Actio igitur de dolo in L. 4. Fff iiij

id quod interest, competit. manumissus autem earum rerum nomine quas furto abstulit tenetur furti actione in duplum, & conditione furtiva, & ad exhibendum actione, quoniam & post libertatē eas contrectat. Nam ex delictis in servitute factis domino aduersus manumissum actio non competit.

§. 1. Si minor vigintiquinque annis, maior viginti, seruum vendiderit, ut manumittatur, prius quidem quam liberetur, restitui potest: postea verò non potest: minor autem annis viginti seruum vendere non potest hac lege, ut manumittatur. si autem minor hac lege emerit, ut manumittatur, antea quidem quam liberetur seruus, potest in integrum restitui: sin verò posteaquam dies venerit, voluntas venditoris libertatem imponit.

§. 2. Curator post coeptam administrationem cum rerum in vrbe Roma ad principem pertinentium procuracionem adeptus esset, absentibus adolescentibus à cura se ipsum apud Prætorem excusauit, cum minimè se excusare deberet: hi enim tantum qui Reipublicæ causa trans mare abfuturi sunt, & qui circa Principem sunt occupati, etiam si administrare coeperint, excusantur. Adolescentes igitur aduersus excusationem

Αρον ἢ πρὸς δόλου ἀγωγῇ ἐνέχεται δὲ ἐλθροφθεῖς, ἃ ἐφ' οἷς ἀπέκλεψε τῇ πρὸς κλοπῆς, εἰς τὸ διπλοῦν, ἢ τῇ ἀπατησὶ τῆς κλαπέντος, ἢ τῇ φανερόσῃ τῷ πράγματι, ὡς ψήλαφῶν αὐτὰ μὴ τιτὼ ἐλθροφθεῖν. ἐπεὶ τοίγε πρὶ τῶν ἀμνηστειῶν ἐν δουλείᾳ, ἀγωγὴν ἐκ ἑξῆς καὶ τῆς ἐλθροφθέντος ὁ δεσπότης.

Ο ἀφῆλιξ μείζων ὢν τῶν εἰκοσι ἐτῶν, πεπράσκειν δόδλον ὅτι τῷ ἐλθροφθεῖναι, πρὶν ἢ μὴ ἐλθροφθεῖν, δυνάται ἀποκαταστῆναι. μὴ δὲ τὸ ἐλθροφθεῖναι, ἐκέπη. ὁ δὲ ἡπίων τῶν εἰκοσι ἐτῶν, οὐ δυνάται πωλεῖν ὅτι τῷ ἐλθροφθεῖναι. ἀφῆλιξ δὲ ὅτι τῷ ἐλθροφθεῖναι ἀγορεύων, πρὸ μὴ τῆς ἐλθροφθεῖναι, δυνάται ἀποκαταστῆναι· μὴ ὅτι ὅτι τῆς τῶν πρὸς πωροθεσίαν, ἢ γνώμη τῆς πράγης τῶν ἐλθροφθεῖναι ὅτι πᾶσι.

Κουράτωρ δὲ ξάμνητος διοικεῖν, καὶ γυρόμνητος τῶν ἐν Ρώμῃ βασιλικὸς διοικητὴς, ὅτε κοῦσάσιν ἑαυτὸν μονομερὲς παρὰ τῷ πράττειν, καὶ τοὶ μὴ ὀφείλων· μόνοι γὰρ ὅτι μέλλοντες ἀποδημεῖν διὰ πρᾶγμα δημοσίῳ διαπονίως, καὶ ὅτι περὶ τῆς βασιλείας ὄντες, καὶ μετὰ τὸ δέξασθαι διοικεῖν, ὅτε κοῦσάσιν. ὅτι οὐ νέοι οὐ δυνάται καὶ τῆς ἑκουσασίοντος.

ἀποκαθίσταται ὥρ' αὖ τῷ πρᾶίτωρι·
οὐ γὰρ γέρονε συνάλλαγμα. διὰ δὲ
τῆ βασιλείας ὁ κουράτωρ διοικεῖν
ἀνάγκάζεται.

Τῆς αἰπᾶς διαγίνωσκομένης, ἡ
ἀποκατάστασις δίδεται.

Τοῖς γὰρ καλῶς διοικοῦσιν, οὐ
δίδεται, καὶ ἐν αὐτῷ ἀποτέλεσμα
γέρονεν· τυχὼν γὰρ δοῦλον ἀνάγκαιον
ἠγόρασε, & ἐτελεύτησεν.

Ἡ κληρονομίαν ὑπόρον ἐκλη-
ρονόμησε, & τυχερῶς ἐμειώθη. εἰ
δὲ κληρονομίαν ἔχουσιν ὑφάρτα
πολλὰ, ἢ χρεὸς λαμβάνον, κληρο-
νομήσῃ, & φθαρῶσι τὰ περιήμα-
τα μὴ πωλήσαντος αὐτῷ σιωπῶντος, C
ἀποκαθίσταται.

Εὰν ἀφῆλιξ ἀφήλικι χρέμα-
τα παρέχῃ, & ὁ λαβὼν ἀπολέσῃ,
κρείττων ὅστις ὁ λαβὼν.

Εἰ δὲ δανείσῃ ἀφῆλιξ ὑπεξ-
σῶ μείζονι παρὰ τὸ δόγμα, ἀπο-
καθίσταται.

ιβ'. Εὰν ἐγγύησται γυνὴ ὥρ' αὖ
ἀφήλικι, εἰ μὲν ὑπόρος ὅστις ὁ
χρεώσης, ἐκ ἐνάγεται ἡ γυνή. εἰ δὲ
ἄπορος ὅστις, ἐνάγεται.

ιγ'. Εὰν εἰδῶς σε νέῳ εἶναι
ἐκ Ἰππιδόου σοι, καὶ ἐλθὼν
Πέτρῳ ἐγγύησται σε, οὐ βοη-
θεῖται· οὔτε μὲν ἔχει κατὰ σοῦ

A restitui à Prætoře non pos-
sunt: neque enim contractum
est. curatorem autem Prin-
ceps administrare compellit.

Minoribus causa cognita s. 3.
per in integrum restitutio-
nem subuenitur.

Nam benè rem suam ge-
rentibus restitutio non con-
ceditur, licet contrarius e-
uentus secutus sit: fortè enim
seruum necessarium minor
comparauit, & decessit.

Vel locupletem heredita- s. 4.
tem adiit, & casu fortuito
deminutionem passa est. Si ve-
rò hereditatem adierit, in
qua res erant multæ corru-
ptioni obnoxia, & æs alienum
latens, ac res perierint, quod
non citò eas distraxerit, in in-
tegrum restituitur.

Si minor minori pecuniam s. 5.
dederit, & qui accepit, per-
diderit, melior est causa eius
qui accepit.

Si verò minor annis maio- s. 6.
ri filiofamilias contra senatus-
consultum pecuniam credi-
derit, restituitur.

D XII. Si apud minorem mu- L. 12.
lier pro alio fideiusserit, si
quidem debitor soluendo sit,
in mulierem actio non datur:
si verò soluendo non sit, da-
tur.

XIII. Si cum scirem te mi- L. 13.
norem esse, nec tibi fidem
haberem, Petrus pro te fide-
iusserit, fideiussori non sub-
uenitur: sed nec aduersus te

mandati actionem habet. Priusquam Prætor decernat, cui subueniendum sit, creditori, an fideiussori, minor capus neutri tenetur. Facilius autem dicimus, mandatori non subueniri. minor autem & aduersus creditorem, & aduersus fideiussorem in integrum restitui debet. Causa cognita præsentibus aduersariis, vel diuersa parte per contumaciam absente, in integrum restitutio datur.

5. 1. Si minor vigintiquinque annis rem vendiderit, & qui à minore accepit alteri vendiderit, actio in rem rescissoria minori competit, & restitutio: & si secundus emptor sciuit rem ita gestam, tenetur. si ignorauit, non tenetur: nisi prior emptor soluendo non sit,

L. 14. XIV. Aut heres eius.

L. 15. XV. Posterior autem emptor competentem actionem habet aduersus venditorem suum. Idem iuris est, si emptio per plures personas ambulauerit.

L. 16. XVI. Si alia actio sit, vel ciuile auxilium, in integrum restitutio non datur: est enim restitutionis extraordinarium auxilium: utputà cum minore contractum est sine curatore, nec locupletior factus est. Etenim si minor circumscriptus, vel etiam donationis causa societatem coierit, restitutione non eget: eius-

Αὐτὴ δὲ τῆς ἐντολῆς ἀγωγὴν. πάλιν ὁ πρῶτος διαγινώσκει τὴν δέει βοηθεῖν, τῷ δανειστῇ, ἢ τῷ ἐπυνητῇ, περὶ γραφῆς ὁ νέος οὐδένα ἐνέχεται. ὁ χρεὼς δὲ λέγουσιν μὴ βοηθεῖν τὸν μανδάτωρα. ὁφείλει δὲ ὁ νέος, ὅτι καὶ τῷ δανειστῇ, καὶ καὶ τῷ ἐπυνητῇ ἀποκαταστήσασθαι. γίνεται ἡ ἀποκατάστασις, τῆς αἰτίας διαγινώσκουμένης, παρόντων τῶν μερῶν, ἢ τῷ ἐνδυσίῳ περὶ τῶς ἀπολιμπανούρου.

Εὰν ὁ ἀφῆλιξ πωλήσῃ πρῶτον, καὶ ὁ λαβὼν ἐστὶν πωλήσῃ, ἀρμόζει τῷ νέῳ καὶ ρεσπιστορία in rem, καὶ ἀποκατάστασις. καὶ εἰ μὴ οἶδεν ὁ δεύτερος ἀγοραστής τὸ γεγονὸς ἐνάγεται. εἰ δὲ ἤγνοε, ἐκ ἐνάγεται, εἰ μὴ ὅτι ἀπορίας τῷ πρῶτου ἀγοραστῇ,

ιδ'. Καὶ τὸ κληρονόμου αὐτοῦ.

ιε'. Ἐὰν δὲ ὁ δεύτερος ἀγοραστής καὶ τῷ πωλήσαντος αὐτῷ τὸ πρῶτον πρὸς φόρον ἀγωγῇ. τὸ αὐτὸ ὅστις, καὶ διὰ πολλῶν ἑλθῇ ἢ πρῶτος.

ισ'. Ἀλλῆς ἐπιούσης ἀγωγῆς, ἡ πολιτικῆς βοηθείας, οὐ δίδοται ἀποκατάστασις ἐκστρατοειδὴς γὰρ ἐστὶν ἡ τῆς ἀποκαταστάσεως βοήθεια. ὥς ὅτε συναλλάσσει νέος χρεὼς τὸν κουράτωρα, καὶ οὐ γίνεται πλουσιώτης. εἰ γὰρ καὶ κοινωνίαν κατὰ περὶ γραφῆν, ἢ δωρεᾶς αἰτία ποιήσῃ, οὐ γιγνέται ἀποκατάστασις. ὅτι